

Wokadnik

Nr. 1a.

Zerkwine powěsczi sa dolno-lužyske herbske wošadny.

Januar.

Wošadnik pšchichada luždy mjaſez a plaſchi na zele lěto 60 pñ.
Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojego kněja ſarača abo huzabnika.

1909.

Zař a niřernoſć.

My námamy tudy žedno hobſtawne město, ale to pſchi-
chodne pytam. Hebr. 13, 14.

Kak malzno ſajžo ten zař! Wono jo aby pſchejz
leſchel. Teke to lěto bužo pſchich, žož nař do kaſchežu
położuju, žož ten zař ſa nař jo ſajſchel a ta niřernoſć
ſa nař ſe ſachopila. Na zař a niřernoſć di na
ſachopenuk nowego lěta togo złoweka mybzli. Schytna
ſchafnoſć teje ſeime žo jano až ku kaſchežu a rowu.
Potom ſtoj ten złowek pſched ſwojim Bogom. My
námamy tudy žedno hobſtawne město, ale to pſchi-
chodne pytam. To jo to přatkování nowego lěta.

My námamy tudy žedno hobſtawne město, pſcheto
my ſmý goſczi a zuſniki kaž ſchytkne nařhe woſchzy.
Nařho žywieńe na ſemi jo kaž ſeň hžes hobſtawnoſci: Wona pſchizo, gaž to ſlyño gořei žo, wona jo dlejſcha
abo kročha, ſa tym, ako to ſlyño huſchej abo nižeji
ſtupa; ale gaž to ſlyño domk zo, ſgubijo ſe ta ſeň
we ſhamnoſci. Tak jo ſtym złoweznym žywieńem.
Fadna ſeň jo to žywieńe tych žiſchi, — tak wele wot
nich ſmý na kſarchob huñaſli. Fadna ſeň jo to
žywieńe, gaž we połnej možy we ſwojom powołaniu
hugba, — wo tak mloge žywieńe ſmý žałowali, kotařež
we położy ſwojich lět ſe ſlamalo jo! Fadna ſeň
jo to žywieńe we ſtarſtwu, — luždy pochylony ſtarſki
jo přatkujo! Chto pak wejjo jo k hutſhobe, až tudy
žedno hobſtawne město námamy? Te złoweki twáre
tak twardo na ſemi, rowno aby ju žedne ſpuſchczęſi
nedejali. Ale my ſmý zuſabniki a goſczi pſched
Bogom ako ſchytkne nařhe woſchzy. Nařhe woſchzy
ſu pſchichli a huiſchli, kaž goſcž pſchizo a huižo; my
ſmý pſchichli a bužomu huižiſch a nařhe žiſchi ſa nami.
My námamy tudy žedno hobſtawne město! To ſe
hugronijo tak lažko, ale wono nam ſehoſtežkaſo tu
hutſhobu. Zo humřech jo, to zujomy aſle, gaž pſchi
ſhmertnej poſtoli lubego złoweka ſtojmy. My měnímy,
jogo ſ nařheju luboſežu hobořiſch mož pſches ſeku
niřernoſć. Toſch poſtažo ta ſmierſch nam, až zař
nejo niřernoſć, a my muſkym poſnaſch, až zuſabniki
a goſczi ſmý kaž ſchytkne nařhe woſchzy. A chtož jo
nenahuklio pſchi humřechu drugich, ten muſky jo
hukmuſch, gaž joko ſamego ras ſhmertna muſa napina.

Dajſho nam jo k hutſhobe wejſch: My námamy tudy
žedno hobſtawne město! K tomu dej ſa Božej wolu
ten ſochopeňk nowego lěta nam ſlužyjch. My ſizymy
te ſamčete ſachadnego lěta; teke wono přatkujo nam:
My námamy tudy žedno hobſtawne město.

Ale to pſchichodne pytam. My wěm wot jadnogo
niřernego domu, pſcheto my ūeſnajomu jano tych
złowekow ſachadnoſć, ale teke nařchogo Boga niřernoſć. Olatogo groninu: Knežo Bog, ty ſy nařho hobydleſte
něto a niřerie! Dajſhi ſchytkno ſe pſchentenijo a
ſestařejo ſtymi lětami, ty woſtaňoſch ako ſy, a twoje
lěta ūamaju žednogo konza. A ty ſam ūewoſtaňoſch
jano niřerie, ale ty žaržyſch teke nař niřerie twardo.
Niřerna ūejo jano twoja mož a ſchafnoſć, niřerna
jo teke twoja luboſež. We Jezom Kriſtužu jo ſe
knam dokoj ſchytkla a pſches iogo gořeſtawanie nam
tu wěſtoſć dala, až teke my ſe jadnogo pſchichodneg
města nařech derbimy. A až to možomu a derbimy,
to jo we ſchytkne ſachadnoſći tych złoweznych žiſchi
ſbožnoſć.

Jo, to jo Božych žiſchi ſbožnoſć, tudy, žož žedno
hobſtawne město námamy, to pſchichodne pytaſch derbexch.
To dajo nam wiaſole a piňne nařho ſeło ūyňiſch we
tom zařu, niz ſa ten ſwět, ale ſa togo, kenz nam to
město we tom pſchichodnem domie pſchigotowaſ jo. To
roſkſchafnijo ſchytkno wiaſele, chloži ſchytknu bol; to
žaržy a ūažo we nuſy a ſmierſchi. Ale chtož na tu
niřernoſć ſe nařech zo, muſky ju pytaſch we tom
zařu. Pſcheto to niřerne žywieńe ūebužo tym ſchěſči-
janam ras dane ako nežo, žož huiſcheli měli ūeſku,
wono bužo jano dopołneſte togo byſch, žož how južo
měli ſu. Chtož ſa tym niřernym ūephta we togo
ſwěta ſachadnoſći, ten teke ūeſmějo žedno žywieńe teje
niřernoſći. Božych žiſchi ſbožnoſć we tom zařu jo:
pytaſch to pſchichodne město.

Ten ſuk tych ſwonow nowego lěta ſapoředa: My
námamy tudy žedno hobſtawne město! Knežo, huz
nař ſchafniſch, až humřech derbimy, aby my mudre
hordowali.

Pſches ſcherpeňe ſu ſchafnoſć.

Marta běſcho, až na faru chojžaſcho, ſchiche, mało

hobdaćone gole. Wotgrona na pſchaſčané faraća ūamožaſčho wěſtchý žel dasch. Jeje ſchpruchy a kjarliže jo pilne huknula, ale pſchawé ſgronisch je ūamožaſčho.

We jeje domie běſcho malo nabožnegog živěra. Sa wele žiſchi mějachu ſtarajſche ſe kſtarau, a moterka běſcho wjaſola, gaž ſaſej jadno ſroſzone běſcho. Tak běſcho wele wot žela to grono, ale malo wot togo, kotařž k ſchylnomu želu ſwojo žognowané dasch muſhy. Marta muſhaſčho ned po gokejbraiu do města. Wona pſchizěſčho do dobrego domu a roſkwiſchaſčho koz roza. Raſ pak roſchaſčho ſe domoj ſ blědyma lizoma. Ten farać ju wižescho wenze na ſamze a ſlyſchaſčho jeje ſurowy kaſchel. Wjazor žescho k ſej: „Marta, ja muſhy ſchi wot Boga groniſch: žely tñžen ſy južo doma, kaf ſe ſchi žo?“ „Níz na nejlepſe, moje kněža ſu groniſli, ja dejala tenraſ dlej doma woſtaſch, ten kaſchel muſhy ſe périvej ſgubijſch, něžli ſaſej na ſlužbu derbim.“ „To bužo ſe ſchi ſpodobaſch, tak dlujko pſchi moterze woſtaſch; wona bužo ſchi wěſče huftrwiſch.“ „Ja ga ſom rada doma, weto kſchela lubej k mojim kněžam. Woni ſu tak pſchijasue pſcheſchiwo mňo, rowno aby jich ſamſke gole bylo, dlymoke požedané mam ſa nimi.“ „Kaf rad to ſlyſhym, až tak dobru ſlužbu maſch. Ale gaž ſtrowa hordowasch zož, ūemuſhyſch ſe starasch. Staroſcz ūepuſhczíjo to ſtrowe do žuri.“ „To deře zujom, gaž tak pſchawé ſa mojimi kněžami požedam, ūamogu žedně ſpasch, ale zo deru zyniſch? to požedané pſchižo; ja ūamogu jo hugnaſch.“ „Ga myſliji ſe, až twoja moterka ſe teke wjaſeli, až jeje Martku ſaſej ras pſchi ſe měſch derbi.“ „Och, kněs farać, wy ga wěſcho, kaf pſchi naſ jo; moterka ma tak wele žela, a ja ūamogu jej níz pomoz, muſhy ſyſchezi ſebe pomogaſch dasch.“ Gole, tak ſe ūederbiſch myſliſch, twoja moterka ma ſchi tak lubo. Gaž teke níz ūepika, ga hobſchěžkajo jej weto tu hutſchobu, až tebe tak ūedere jo a tak blědej lizyze maſch. Zora wižech, kaf tebe wen ſtol donaſbla, ſaglowk na ūen ſzynila a tebe ſe ſchoplymi ſapami hobiwa. Nět muſhyſch ju teke ſ wjaſholym hobližom roſwjaſzelis, hovazej ſe tužy a myſli ſe, ty ūejſh rada pla ſtarajſchych.“ „Och, gaž wižim, kaf wele žela dajo nět we žnach; žajtſha wot tſchich až wjazor do žaſehch. A gaž nozy kaſchliſch muſhy, ūamožo moterka raſka ſ měrom ſpasch, gabý janu zoſchku pomogaſch mogla!“ „Marta, nět zu ſchi nězo hulizowaſch. Ty wěſch, kaf pilny muž ten poſhol Pawoł běſcho; noz a žen jo želal ſa ſwojogo Boga, aby pſchawé wele złowęſlow na tu pſchawu drogu wjadl. Toſch ſchore; ta choroscž bolescho, rowno aby wotſchý ſcherń jago ſchtapaſ, tak až tebe twoj kaſchel ſchtapiro. Toſch jo ſwojogo Boga pſchoſhy: Ty wěſch, kaf wele žela hyschezi dajo; nět ūederbiſch mňo chorego byſch

dasch; weſmij ten wotſchý ſcherń wotemní! Dſhi ras jo tak pſchoſhy; zo měniſch, jo ten luby Bog jomu wotgroniſ! Ty muſhyſch nět nězo druge zyniſch; ty muſhyſch chory byſch. To jo to želo, kotařž na tebe položju! Řeweris, až to ſchěžke želo jo?“ „Och, to jo ſchěžke ako to neſchěžke, zož zyniſch ſom muſala. Lubej kſchela ten žely ſen pſte ſkopach.“ „Glédaj, tak jo ſe Pawoſoju teke ſchlo; ale ten luby Bog jo jomu hyschezi nězo pſchigroniſ! To želo jo tak ſchěžke, až jo žomſhym ſam dopolniſch ūamožoſch. Alle ja zu ſchi pomoz. Ja ſom mozny a mogu ſchi moznego huzyniſch. Moja moz ſe dokončujo we tei ſlaboſcezi. Wěſch, dlazogo ſchi to hulizoval ſom?“ „Jo, ten luby Bog jo teke mě to ſchěžke želo dał.“ „A won zo ſchi pomogaſch, až to želo dopolniſioſch. A nět zomej iogo gromiaže pſchoſhyſch, aby ſchi tu pomoz poſlat; jo ſchi pſchawé?“ „Jo, kněs farać.“

Ako ten farać k drugemu raſu pſchizěſčho, pſchawé ſhaſčho won: „To ſtym kaſchlam pſchi tom rědnem wědře lepej hordowaſo?“ „Mě jo, aby wězei tak ūeboleſ. Úan groniſčho poňezele: Gabý naſcha Marta tam goli na gorze ſejeſch mogla, to by jej deře bylo. Alle ja ūamogu tu napſchižku drogu ſama hysch. Toſch jo mě nan tam dowiadla, a ja ſom zele do poludnia tak rědne we ſlyſhnu ſejzela. To zynim nět fuždy ſen.“ „Wiziſch, kaf lubo ſchi twoje ſtarajſche maju!“ „To ſe ūebi žomſhym myſliſla, a moterka jo zora do města ſchla, a jo mě ſazcheny pſchiniſbla, dokuſaz wjazor groniſch: Nět dajo pſchi naſchych kněžach te předne ſazcheny.“ „Nízga, jaden muſhy janu ſchoreſch, potom wiži, kaf lubo iogo te luže maju.“ Wona ſe poſtmeſtnu. „Tak jo, ja ūebi žedně ſe myſliſla, kaf dobre te luže ſu. Hyschezi žedně ūejſom tak wele dobrých ſlow ſlyſhala.“ „Jo, Marta, to ſu južo wele Božych žiſchi we ſwojom živěru naſgonili: Gaž jaden chory jo, wiži aſle, kaf lubo iogo te luže maju; jo wězej, gaž jaden chory jo, wiži aſle, kaf lubo iogo ten Woſchz na ūebju ma. Tak jo ras jaden profejta groniſ, ako te žyži Babylónské popajzone běchu. Woni běchu tak tužne, až mlogeras źelu noz plakachu: Naſch Bog jo naſ ſabył; och kaf dlujko trajo naſcha žalosz! Toſch stanu ten profejt a groniſčho: Ně, naſch Bog ūejo naſ ſabył. Šlyſhczó, zo groniſ: Ja ſom mojo hobližo chyſku pſched tebu ſatawl, ale ſi niuerneju gnatu zu ja ſe nad tebu ſmilis! Nět aſle dejmy pſchawé zusch, až naſ na hutſchobě ūaſo. Řeweris, až ten kněs Bog ſchi ſchyſku tu złowęſnu luboſcz poſczeſlo, aby ty huſnasch deſala, won ſam ma ſchi hyschezi wele, wele lubej?“ „To kſchela rada wěriſch; ale mě jo mlogeras tak ſchěžko, až tak dlujko lažasch muſhy. A ja ſe myſlim: Dlazogo dajo mě Bog tak dlujko zaſasch na to ſtrowe?“ „Marta, ja

zu schi ras nězo s mojogo žischetstwa hulizowasch. Ras jech s mojim namom wjazor posdže psches schannu golu. Ja běch muzny a bojach ſe; ja plakach a gronach: Něbužo ſkoro ſwětlo? Toſch mě pschinie nař ſa ruku a ſachopi mě rědne tſchojenia hulizowasch. Ja pschibluchach a nejšom žomšchym wězej wižel, tak ſchma we goli běſcho. Ako ſwětlo hordowa, gronach: Schkoda, až nět ſwětlo hordujo, w goli běſcho tak rědne. Glédaj, Marta, nět zo twoj Bog ſtebu psches schannu golu, a tebe jo tchach. Ale won pschinie ſchi ſa ruku a groni: Něboj ſe, ja ſom i tobū! a won zo ſchi te nejrědnejsche hulizowanía hulizowasch, wot ſchykných tych Božych ſiſchi bibliji, kotařez won ſam we tych teſchnoſezach humogl jo, wot Josepa a Daniela a Hioba a to nejrědnejsche: to wot naſchogo humožnika. Nizga, nět akle rosmějoch te hulizowanía, dekuſaz ſama wěſch, zo ſcherpeſch jo? Myſlil ſe kuſdy žen na jadno tych hulizowanów, a ty pschizoch, žaržana wot Božeje ruky, psches tu golu, nězli jo pomarkujouſch."

Nashme jo pschischlo. Ta chora hordowa ſtanu ſlabſcha. Toſch gronaſcho ras tužna: „Ja deře ſe nederbim wězej mojim kněžam roſčiſch; zora ſu mě pižali, až druge žowežo ſebe pschistajili ſu. Gaby pak ſaſke ſtrowa hordewala, derbela ſaſke k nim pschisch. Ale ja wěm, až wězej pschisch nederbim.“ „Boga Marta“, gronaſcho ten farat, „to voli, gaž rědna nažeja ſe nam wſejo. Wěſch hysčezi, tak ten humožnik k Pětſchojn jo gronił: Zaſ bužo pschisch, žož drugi ſchi bužo hopažowasch a woſyſch, žož ty nozoch? Ale ty ga ſy teke wot Abrahama laſowala; ten nejo teke woſtaſch derbel, žož nejlubej by woſtal, pla ſwojich pschijaschelow a ſnajabných. Bog jo k nому gronił: Žij do zuſego landu, kotařž ſchi poſkaſch budu. Zo měniſch, tak ſchěžlo jomu to hordowalo jo! A weto jo ſchel; won jo tomu lubemu Bogu dowěrił, až ten land, do kotařego ſjego wězo, hysčezi wele, wele rědnejschy jo ako ten nejtějschy. A tomu běſcho tak. A tak muſyſch ty ſe myſlisch, naſch Bog groni k tebe: Marta, hujžij ſtogo landu, žož ſe ſchi tak deře ſpodobalo jo, žož twoje dobre kněža bydle. Ja zu ſchi do drugego landu wjaſč, tam zu ſchi žoguowasch. Zoſch jomu dowěriſch, až won ſchi na tſchachnych drogach do ſwojogo rědneho kſchaznego landu wjaſč bužo?“ Marta ſe poſlekní a gronaſcho: „Muſym ga južo humřech? Namogu wězej ſtrowa hulizowasch?“ „Luba Marta“, wotgronaſcho ten farat a wese jeje pschawu ruku do ſwojemu rukou, „to wě janu ten luby Bog. Dlatogo němuſyſch tak pschachasch a ſe teſchnisch. Něměſch wězej, tak pschi gořeſbrau ſpiwali ſmy: „Ga wſej nět mojej ruze“ a „Jesus, běz předk naſ?“ Na to muſyſch ſe myſlisch. Zo ſchi naſch

Bog hulizowis, ga jo rědny land, do kotařegož pschischla ſy. Ty ſy jago tak bliſko měla ako howazei žedne we žyvěnu. A gaž pschawé wižim, ſtojch juž ſjadneju nogu we rědnem lanze; ty ſy ten zelk zaſ tak ſchicha a ſczerpna twojo ſcherpeſe ūaſla. Nějo to nězo rědnego? Niz rědnejschego ga nedajo ako zložezne žiſche, kotařez we ſtwojom Bogu ſchiche a ſczerpne jo.“ „Jo, to deře jo rědne; ale ja nejšom pschizej tak ſchicha a ſczerpna. Gaž wižim, tak moja mož ſtanu wotebera, ga jo ta bol tak welička, až raſka plakaſch ūamogu.“ „Togo ſe ūettrebaſch ſromasch. Žinno by bylo, gabu hynazej bylo. Ale twoja moterka jo mě hulizowala, tak ty noz ſe ſchel pojmasch, aby wona ūewotzuschela, a wona jo ſchi bhatowasch ſlyſchala: Luby Bog, pomož mě, aby ſchicha byſch mogla. Glédaj, tak daloko južo pschischla ſy do togo rědneho landu teje ſchichosczi!“ „Kak rada kſchela pschawé ſchicha hordowasch!“ „A to deřich a bužoſch! K tomu zo twoj Bog ſchi pomogasch.“

Pokutny žen ſe pschiblizaſch. Marta groni ſu faratoju: „Pſchichodnu ūeželu jo ſwěte Bože blido. To kſchela teke hužywacch. Mě jo ako pschi mojom gořeſbrau. Tenzaſ ſežo nam gronił: Žiſchi, nět huftejo wam ten humožnik hobej ruze napscheschiwo a wola: Žiſcho ſamu, potom žoſcho dobru drogu! Niz drugego ſe ūedeſſho myſlisch ako: Jo, luby humožnik, my ſhy ſlabe ſiſchi. Ale my zomu ſchi lubo měſch! Kla to ſpominam ſtanu; dlatogo kſchela rada k Božemu blidu hysch.“ Toſch laſowasch farat Jana 10. ſtan a gronaſcho: „Marta, ty běſcho tak gluzna, ako pschi twojich kněžach we dobrýma rukoma ſy byla. Glédaj, nět ſy we nejlepſchyma rukoma, we rukoma togo dobrego paſtýra, ſ kotrých ſchi nichten rubnuſch nederbi. Nizga, ty žoſch rada, žož Bog ſchi wězo, teke gaž ſchma jo, tak dlužko woněj ruze ſchi žaržtej?“ Byſtche ſwětlo roſhwětli jeje hoblizo. „Knes farat, glédajſch, tam na ſeženě jo bilda, ten humožnik na kſchizy. Mož ſtajijo moterka ſwětlo ſpod ſu, tak až ju wižim, tak zeſto ako wotzuschejom, a gaž na tuſamu pogledním, hordujom pschizej ſchicha.“ Tu nažeju na hulizowenie ūejo ſgubiła. Taden žen hulizowasch: „Žinža ſom chylku poſpała a žinne zováne měla. Psches golu žech; ſchěžlo jo ſe mě ſchlo. S rasom ſtojach na lubožnej luze ſlutnymi ſloſchanymi křeſtami a ſlyſchach glož: How jo deře byſch. Zomu budki gotowasch! Ja ſom wotzuschela, a mě běſcho tak lažko, rowno aby ſtrowa byla!“ Ten farat glédajſch jei do togo ſwětlego hobliza. „Marta, do pomíjejoſch ſe, tak ſchi ras wot togo rědneho landu hulizowal ſom, do kotařego ſchi twoj Bog wjaſč zo? Mě jo, aby ſchi jen žinža poſkaſal. By ſchěžlo bylo, gabu nět pschischel a gronił: „Marta, hysčezi psches

Krotku schamnu golu; potom ſy doma!" Nato wotgroni ta chora: „Nět ſe řebojm wězej psched humřechim. Nět derbi pschich, zož zo. A gaž humřom, kſchela, aby te žiſchi naſch kharliz ſu gořejbraťu ſpiwali: Jeſus, věž předk naž!" Po krotkim jo ſchicha huſnula. Bog ſam jo ſwojo gole psches ſcherpene ſu kſchaſnoſczi wjadł.

Zerkwine poweszeżi i Chojchewuskeje wołkady.

Saméeli nam žu: se Strobiz † 23. 12. hudsona
Nevoigta, rož. Perkož, 82 let stará, kaž jeje złotek, bu tež
wona rowno we godownem zažu wotwołana do togo wot-
pozynka, sa kotrymž dawno jo pojedala; † 25. 12. hudsona
Karolina Bachowa, 75 l. st., k suatym hogledajuza hóbiumu
że a sbrasciu že do žinterschi; žo bużo t e b e žintersch nadiejsch?
† 31. 12. m. žona selesničara Paul Ledera, Elijsabej rož.
Zinderož, 31 l. st.; w Łakomej † 23. 12. Kristiana Kawalka,
rož. Lehmannož, 72 l. st.; po takem dlužkem žywieniu jo
žintersch humużenie a sbożna žintersch witana; w Depisku † 31.
12. Meryn Matušich, tschibertys blédnička, 66 l. st. We
rowe spi schélo we mère, na něbju wjaželi že dufcha nad
Bogom a żwojim humużníkom. Wot žischi nam saméeli:
† 7. 12. Łowisa Jakobiwož w Żylowku, žonka selesničara
Frdr. Jakobiza, 1 mjaž. st.; † 15. 11. Richard, ž. wjažkara
Frdr. Janika, 17 dñow st.; we Dęschanku † 25. 12. že nowo-
narodzony žynaſt k blédničara August Derdula, 2 dña st.
Kak ihežke jo to sa starejšich, žischi sgubisich rowno na
godownem żwéženiu, żož se žischi mi že wjaželisich zomu, ale
kak rědnie teke, až my żwoje žischi wěmy we Jeſužowej
wérnej ruze.

Wérówka: Hermann Krokor s Paulinu Radojz we Strobizach, zezmý Jan Latk se zezneju Christianu Drabojz w Deschanku; zezmý Wilhelm Lehmann, bјatkar w Deschanku se zezneju Christianu Berniz s Rogojsna; zezmý Frdr. Binder se zezneju Anna Frankojz w Strobizach.

Rosgled po sachadnem lete 1908. Ssleď gledajuze na sachadne leto, vijimy nejpervej to schamne, zuijomy te ramy, fotarež nam jo bilo. Te žmugi na kharhobe žu dlejše hordowali; 142 schelov žmy huňašli. Mjaſy nimi běchu starke, kenz muzne na to humožene zatachu a ſi měrom hujzechu. A potom žmy pſchi kaſchczach mlodých žonow stojali, kenz tak napſchižko žu hujchli a pobite muže a boge ſyrotki žu ſarostawili. Platatsch žmy muňali ſi tymi plakuzymy. A tužamu bol žmy zuli, gaž je žonu a žiſchimi miža a nana pſchewozichmy. A wele žiſchetkow běſho, kenz ſi jich pſchízenim tak wele wjažela do domu pſchiniasechku a ſi jich hujženim tak wele tužyze ſarostawilku. Tak jo to leto wele ranov bilo, ale rowno pſches to naž twarzej ſi Bogom ſwěško, kenz we ſchyknom ſi nami myňali togo mera jo mě. Druge gledaju po gluzone ſlědk. Slove žýwetejo Bog jím do klina połožyl. 300 žiſchi žu ſe narožili (mjaſy nimi 25 něm.); wot tak wele Božje pomožy, glukti a wjažela ſuani tak a lízba! A Bog nejo jano te žiſchi hobražík, won jo we žvětem dupenú jím ſi Woſchzu ſe dał a jím te žurja ſwojego králejſtwa wotvoril. Mloge jo južo jaſej ſi ſebe ſchegnuk ſlutneje dobrožhi, tych drugich pak ſchél gořejoſcz dasch ſwjaželu tych staréjſchych a ſi ſwojej zesci; teſe tych, kenz gořebrane žu hordowali. Staréjſche ſe wjažele, až želo a staroſez

konz ma. Ale: male źiſchi, male staroſeſci; wielke ſiſchi, wielke staroſeſci! Bog ſchel jich wiſeſz na dobrych drogach! Wiſaſole gleſaju ʃlēdł, tenž ſwoj ſamſti dom ſhebe ſu twarili. 48 porow ſu k ſhwetemu hoſtaru ſtuſili. Bog ſognuj te domy, aby tych manželskich nejwoſzebitnejſche wotgleſante bylo, tak togo drugiego ſe ſobu do nebja by pſchiuaſt. Až k nebuſu naſche drogi du, nejſzny teke we ſachadnem létu ſabuſi. Zerwci a doma ſu he ſgromazili hoſko Božego ſklowa. Wielka liſba jo pſchiſhla k ſhwetemu Božemu bliđu; a ſchykuym, tenž chame ſu hoſchęſlane ſu pſchiſhli, jo hochloženie hordewalo. Bog jo wielike nad nami zynil; teke we tom, zož howazej zerkwine węž naſtupa. Stara ſejska zerkuja hordowa pſchenowjona, jeje lubožny naglēd roſwjaſelijo kuždu pobožnu huſchobu a ſpominejo naš na to ſklowo: Paſ lubožne ſu twoje hobydlenia, Knes Žebavot! Kſhelo to dlejwězej to poſtaſche ſchyknych žkotow teje wožady hordowasch, ta zerkuja ten dom, do kotaregož nejlubiej ſe ſo. Dluſki zaſ běſcho wožada we niemieče dla hoſzajzenia nowego farařkego města. Nět jo ſachej mér; kuždy ſe myſli nět jano na to jadno, zož třebne jo. Wožebnū pak daj Bog ten Knes tomu želu nowego farařa ſwojo ſognowaní. 22 lét jo ſwojej Deſchauflej wožaze ſlužyl; hoſchęjd běſcho dlatogo na hobyma bokom ſchęžli; mloge ředne ſuante žela hordowa jomu, wožebně jaden liſt, kotaryž pſihičodny Wožadnik pſchiuaſczej dej. Kſheli tak ſel ſe nět teke we tej nowej wožaze ſaſlužyſch, ſel ja to, až wedniſ běſcho tym duſcham k ſyñweniu! Hoſpom-uite byſch teke, až ſachadne lěto ſhula we Majbergu, kotaraž po dwajſeſza lětnem pſchoženiu a hobradowanu ſwolona běſcho, na Michała dotwarona bu. Ako předny huzabník bu knes Käſke hufawjony, rožom Šſerb ſ Grodkojskego, tenž dluſke lěta pla Gubina ſlužbu mějaſcho. My ſojo tež we Wožadniku powitamy do joho měfta a ſyñzym jomu Bože ſognowaní do fastojſtwa. A nět: Želuiſcho ſe tomu Kneſou, picheto won běſcho lubožny! S dowérenim na joho niúernu quadu zomu do togo nowego lěta!

Hutſchobnie pſchoßym, aby Wožadnik dalej lajowali. Tenraſ pſchižo pſchepoſdže; vſchichodnie dej ſtrez mjaſzeza pſchižich. Pſchyoſym teke, aby ſchake poweſczi ſ wožadow pſches tych kněſow fararow abo huzabuňkow ně k wěſczi dali, aby je do Wožadnika wotschiſtečzaſch dasch mogal. Hutſchobnie poſtronjuji Choschebuňku wožadu ako dobrý žužed.

S Borčov: Ve sachadnem létu 1908 žu wěrowane 27 porow; 18 žené, 9 mimo wěntka. Narozili žu že 136 žijíci (mjaš nimi 7 humarke, 7 ras dwojnuka a 22 néni.) Samičeli žu 116, wot fotarychž dwa že jalakej itej. A živětemu Božemu blidu žu pýchýdli 4828; 70 žu jo doma doftali. Goréjbrane žu 81 žijíci.

Strobizańska żenitarna pomoż mějaſho k vovoju ſažej
hobrażowanie. 54 potřebnych wožobow možachu něžo doſtaſh. Ženitke běchu 20 igłow hufchywali, a lízbu ſchtrumpow žali
pſchekupze ſe Strobiz a ſ měſta dawachu hoblazeňa a ſchelne
potřeby, ſa 75 ml. bu kupowane. Tež také lízby ſu ſuancie,
až Bože žognowanie ſ nami jo, kſcheſt won naž tež pſchewožiſh
we nowem leſhе. — To hufchablowanie, wot fotaregož ſlední
ras pižachmy, pſchińaže 165 ml. huſb ydka.

Wožadnik

Nr. 2a.

Zerkwine polvěscí ja dolno-lužyske ſerbſke wožady.

Februar.

Wožadnik pſchichada knždy mjahez a plaschi na zele ſeto 60 pñ.
Štaſach jen ſebe deſſch pla žwojogo kněja ſarača abo huzabnika.

1909.

Bože žiſchi.

Picheto kotarež p'ches Božego ducha horduju gońone, te ſu
Bože žiſchi. Rom. 8, 14.

Wěreze kſcheſčijany ſu Bože žiſchi, to jo jich
zebne mě; we tom žlowe laž ſchykna jich kſchaſnoſež
hobſamkóna, we tom žlowe ſu ſchykne jich žluſchnoſež
poſasane.

Sswětý Jan humolajo: Glédaj, ſaku luboſež nam
ten Woſchz jo dał, až my Bože žiſchi poſteňone ſm. Chto mogal že ſatwaržiſch pſchechiwo luboſnemu
wabeňu takego žlowa? Glédaj na twoje žiſchi: te
male chwataju ſdomětenim ttebe, žwojo wiſeze a
žwojo tužené pſched tobu ſſarviſu, we ſchyknej uſu
pytaju pomož pſchi tebe, a te welite, lezrownož wotergi
niežu take ako byſch deje, — gaž woni we zuſbe
pſchebýwaju, ga ſpožedanim glédaju na ten bok, zož
jich narodny dom ſtoj, a i hutſchobneju luboſežu
ſpominaju na ſtaréjſcheju, joliz až ſu wotkublani we
roſhuzowanu a marſkaunu togo Kneža, jo, tež mlogi
ſgubjonyž ſyn jo ſažej k pſchawej droje že hobroſchil,
ako nanowa abo mamina bilda we jago duchu wot-
žywajſcho.

Wěſbu mjaſy ſtaréjſchymi ūamožo nichten roſwěſaſch. Ty
možoſch twojo gole ſastarzyſch, ale ty ūamožoſch
jomu ſakafach, až tebe nai abo mama groni, twojo
gole možo ſchi ſpuſchežiſch a ſanizowaſch, ale wono
ūamožo ſchi ſadorasach, až th jo lubujoſch.

Tak twarže ſy ty ſ Bogom ſwěſanu pſches ſwětego
ducha. Won jo twoj Woſchz, ty ſy jago gole. Slutneju woſchzoſſkeju ſmilnoſežu a dobroſchu gléda
won na tebe a ſtara že ja tebe a ſe ſiſchežym do-
wětenim ſmějoſch ty že jomu pſchiblížaſch je ſchyknymi
twojimi hobſtojnosežami. Gaž do gréchow ſy padnul,
ſmějoſch ſ pokutu pſchožyſch: luby Woſchz, wodaj mě!
a we tej pſchirownoſeži wot ſgubjonego ſyna wižiſch,
kak ten Woſchz ſchi rad k žwojiej hutſhobe ſchegno;
gaž choroež ſchi nuži a žaloſež ſchi tužy, ga ſmějoſch
pſchožyſch: Woſchz, pomož mě, humož mě wot ſchyknogoo
ſlego! a ty žlyſchijch to chlozeze wotgrono: ja ūok
ſchi ſpuſchežiſch, daniž ſkomužiſch; gaž nuſa jo welite
a ūamaſch ſe wſchych rožtom na tebe hužera, ga
ſmějoſch pſchožyſch: daj nam Bog, žinža naſch ſchedny

kléb! a ūelizona mań ſnakow ſchi hobſnanijo, až Bog
uažechijo ſdobrym ſpodobanim ſchykných, fenž na
nígo zakaju; gaž twojo želo žwojo myto namakajo
a twojo ſachopinaše huſpěchuj, ga ſmějoſch že žeko-
wasch: Woſchz, ty ſy mě to hobražil! we wſchōſež
možoſch i Pawol Gerhardtom juſkaſch:

Nět wěm a wěrim kſchusche
a moja chwalba jo,
až Bog, ten Knež nejhuiſchý,
moj luby Woſchz byſch zo.
Won ſam ſtoj wěriče pſchi mío,
mě ruku podaſo.
Gaž tchach mě doſoſ grimno,
won ſam mě poſwigno.

Šaku luboſež nam ten Woſchz jo dał, až my Bože
žiſchi ſm. Něto žarž, zož ty maſch, aby nichten
twoju krounu ūewesel. Žuňaj twoju žluſchnoſež.
Kotarež pſches Božego ducha gońone ſu, te ſu Bože
žiſchi; togodla daj že wiſež a goniſch wot Božego
ducha. Welležerako dajo won že žlyſchajch we twojim
nutſchikownem. Gaž tam ſawednik žwoju ſejch na
tebe poleza, ga won wotworijo twojo woko, až ten
gréch ſazaža huſnajojch, gaž ſwada naſtaňo a goruiwoſež
ſchi napoſnijo, ga Božy duch ſchi goni kmeroju a
kluboſeži; gaž někate ſcherpeň ſchi težchni, Božy duch
ſchi dawa ſezerpoſež, a zož to nejwožebnějſche jo:
Božy duch ſchi goni kmodlitivé, won poſaujujo ſchi
twojego Woſchza a dawa ſchi ſnakſtvo, až th Bože
gole ſy.

Takego Božego ducha deſſch žebe ſdžaržaſch, a to
kprědnemu ſ tym, až na jago glož žluſchach. Bog
že nedajo k ſměchu měſch. Gaž ty na jago ducha
nožoſch žluſchach, ga won huſielkno, Bog wſejo jago
wot tebe. Pſchož ſ Dabitom: Neſachyſch mě wot
twojego hobliza a ūewej twojego ſwětego ducha
wote mío. A drugemu pak deſſch th Božego ducha
we tebe možowaſch, aby won kradu nad tobu že
kužyl. Pytaſ a zytaj pilne we ſwětem pižme, pſcheto
tam že ſmawa Božy duch. Neſkomuž namſchu, pſcheto
zertwia jo želačna ſwětego ducha, zož won ako twarž
te hutſhobu pſchigotujo k božemu temploju. Neſanizuj
tej ſakmenta, pſcheto we nima hulewa Bog bogasche

świetego ducha nad nami, aby my psłes togo żamego
gnadu hypschawjone byli a derbniki niżernego żywienia.

Pilnejszych ty pytaſch sa Božym duchom, lepej joga namakajoſch, węzej ty na nogo ſkłyskich, možnejszych won we tebe bywa, až ty naſlēdku zely ſnim na połnony ſy, až niž ſchi węzej namožo wotzeliſch wot teſe luboſczi Božeje, kotoraz we Jezom Kriftuſu jo, až ty potom teke ako gole Boże derbnik ſy a ſobu roſkliwaſniony hordujojſch.

Och, ga pojz, ty ſhwetlo huſche,
Bože ſhwete plomne ty,
pojz a ſen ſe mě do duſchje,
nawoženia rědneſtchjy.
Jo to hohydleňe bědne
a tak zele ſenaglédne,
pojz a hupýſchň hutſhobu
ſebe k rědnem bydleniu.

S.

Wot śmilnego samaritára.

Ja běch kandidata, tak hulizujo starý farář, a dach
že wot Straßburga na drogu do dalšího wžy. Syňne
běšcho a řekně drogi wot žněga sadute. Na pol
drogi, přejež we tych gorach, pschíže ūelika žlabošez
na mňo a ja mužach že žednusich. Poſlaſčka hob-
lapi mě spaňe, ja úamožach wězej stanuſch a moju
duſchu Bogu pschiruzezy hužnuch. Tam naras —
ja ňewem, tak dlujko tak južor lažal žom — pschinie
mě ruka a hruč mě se spaňa. Pschedemnu ſtojaſčho
złowěk a joho wos žlěs ſogo. Won da mě ſpijchoju
a ſjezi, a ſažescho mě na ſwoj wos a pschiruzeze mě
do bližšího wžy. How že jomu hutſchobně hužělowach
a ſchech jomu něžo ſa tu pomoz do ruky dasch. Won
pať ňekſchek ſužba ňama wot že roſinejo.

Ga groñscho mě waſcho mě, aby ja jo we dobrem
hobchowasch a ſa waſz mogal bјatowasch.

Też to nefscheščho gronišč a žaſčho: Ja wižim, wj ſežo duchowny; grońſho mě, taki mě jo ten ſmilny ſamaritar měl? Ja ūamožach jomu na to niz wote- gronišč, dokulž jogo mě až na ten žinbaſčhny žen ūeſnate jo. Ga, žaſčho ten zuſy, ūewſejſcho mě ſa ſle, gdyž tež ja wam mojo mě ſamnelzyjom. Pschi tych ſłowach ſednu ſe na wos a pſchiže mě na pſchezeſ ſwozowu.

Bośne lutowańe.

Hołolo wjatich, gdyż luki a bomy ſe ſeleńie a teſte na tych rowach nowe žywieńie ſchajża, wiże farar, aż jadna żeńska ſejkhy zefczeję ſwiazu na kſarchob zechio a tam na nowy row ſmekti ſzynascho. Nied

tym won ſe žiwowaſcho, pſcheto won jo wežel, až ta
młoda žona, ako tam we tom rowe lažaſcho, ſteju,
ako nět knej pſchichadaſcho, we dlujkem miniftriu a
twilejkej swaze ſe jo žywila.

Wonej stej žužedze bylej, teke hyschezer pſchi ſwojſbe; ale tej hutſhobe ſe nejſtej ſnaļej a ſtej kaž žajtſcho a wjazor bylej, tak daloko roſtyl. Smakaſhcej ſe, ga ſu ſe groſne ſlowa ſlyſhali, jadno zimadlo ſa zelu wjaſ. Stym zaſom pſchesta to, kužda jo ſežicha ſwoju drogu ſchla a ten farač běſcho južor wjaſholy, až jeju winikſtwo pſchestało jo. A kol gato tu jadnu ſakopali ſu, žeſcho ta druga ja jeje kaſhczom a plakaſhco tak gorke ldsy ako žedna druga.

Ako ta saſej ras na kſarchob pschiže, ſtupi ten farat knej a žaſcho: „Wy maſchho waſchu kufedku wěſcze we dobrem ſpominańu, dokulž tak zefo k jeje rowu hoglédajoch!“ „Och, knes farat“, wotgroni wona na to, „gaby jano dobre ſpominańe bylo, ale mej ſmej we ſwaſe roſtyl pschiſhlej.“ Pschitym pschinie wona ſa ſchorzu a hulizowaſchho plakuzy dalej: „Wy ga wěſczo, knes farat, tak ſnama ſtojało jo. Stymi ſiſhimi jo ſe ſachopilo, ſmalkimi wězami; ale ſtogo małego hogna jo welite ploomie naſtało a jo naju mér a naju gluſku ſlamalo. Sſledkoju negronichmej ſebe żednogo ſłówka wězej, tak dlymoſko jo ſe ten gniw do naju hutſhobowu ſaſral. Chto nejwěſtcha wina běſcho, uamžo nicht gronisch; hobej ſmej winu mèlej. Nět jo ta kufedka wot naſymego chorela, ten kaſchel ne-wotejże a ten goj; žaſcho, až ſneju ras maržno ku koñzu hyſch možo. Tam we jadnej noz̄y ſawola mē jeje murſki, ja deſała ned k jago ženſze pschiſh, ſneju deſe žo ku koñzu a wona kſchela hyſcheżer rada ſemiu jadno dobre ſłówko pojedaſh. Ja pak hobroſhich ſe na drugi boſ a wotgronich, až pschiſh budu, gdyz ſhwětlo bužo; tak na chwatki deſe ſneju teke ſejzjo do ſhmerschi. Ma druge žajtſho pak běſcho južor ūaboga. Och, tak ſom tam lutowala; wele ſom wot teje ſchtundki how južor plakala! Zefo ſom pla jeje rowa wo wodawańe pschoſyla, ale ja ſnewem, lez taka psichoſba nětol huſlyſhama bužo.“

Ten farać troščtowaſčho tu ženſku tak deće ako možaſcho a pojedaſčho jej wot teje gnady Bożeje, kotorož węſcze tež psches rowy trajo a wodawa. Ale won jo ſe tež myſliſch muſzał na to ſłowo togo wimožnika: „Ježno buż gotowы twojomu napscheſchiwnikoju, dokuž ty hyscheżer ſ nim na droſe ſy, aby ſchi niži ten napscheschiwnik ſepowdał tomu ſudnikoju a ten ſudnik ſchi ſepowdał tomu ſlužabnikoju a nehordował do popajzeńſtwa chyſchony. Sawęſcze ja ſeju tebe, ty niebužoſch ſ nogo wen pschiſch, až ty tež ten ſlędný peneſek ſaplachijosch!”

Sa waſchu kſchizku.

Evangelski farař žeſcho na huſoču goru we Šweizerſkej; tam ſmaka ſtaru moterku, kotaraž ſa katholíkum na logom pſched jadneju kſchizu, ako tam pſchi droſe ſtojaſcho, dovoj kleknut a dlujko bjiatowaſcho. Met ſtanu goće a poſtkaſcho tu kſchizu naſchogo kněja a wimožnika. Tam žaſcho ten farař ſnej: „Tak jo pſchawé, wž poſtkaſcho tu kſchizu!“ „Och knějo,“ wotegroni ta ſtarca, „hyſchez̄ lepej jo, gdyž ju naſhom!“ Mlad takim wotegronom hordowa tomu farařou ta huſchoba ſhopla a to hoko možche. A tež ty možoch ſebe i togo nežo weſech.

Lu boſež.

Kužoſtej, we ſpuſchežonem kraju, ſtoj pla drogi pomnik (Denkmal) i tym napižmom: Nicht ūama wěſtcheje luboſczi nežli teje, až ſwojo žywieńe woſtawijo ſa ſwojo bratſchi. Ten pomnik ſnani wot jadnogo tſchojenia, kenz na tom měſeče ſe ſtało jo. Blouf veſcho i tymi ſwojimi how na drogowanu, tam pſchize naras kopiza wělkow na ņe. Woni ſe hoborachu, ale podermo. Jaden koň ſa drugim hordowa tym glodnym ſwētetam hoprowany ale woni neběchu hyſchez̄ ſpokojom. Kužde hoſogniſche možachu ſe na tych luži daſch. Tam we tej nejwětſkej tſchachoske chyſchi ſe ten ſwērny blužabuňk do myd živých wělkow a hobořaſcho jim dlujki zaſ, až nad nim dobyvachu a jago ſroſrywachu. Tu chyli paſ jo ten kněs i tymi ſwojimi mogal hubenich; woni běchu wimožone. Ten pomnik ſtoj na tom měſeče, zož poſdzej i jago koſci ſu ūamaſali a ſnani wot blužabuňka, ſwēruego až do ſtierschi. — Tak chwale te kſchize na tych zerkwach a rowach tu luboſež kriſtuſha, ktryž pſches ſwoju ſtierschi naſ jo wimogł a naſch blužabuňk a wimožnik jo hordowaſ.

Po ſhoſt wo.

Ssledne poſoſte ſowesczi Barlińskiego towarſtwa pſchiuaſhu ſchake rědne hulizowaná wot žela poſoſnikow pla tatanow a wot žognowaná evangelia. Tak hulizujon miſſionar Sonntag, ktryž pla zarnych Uſrize žela, wot žognowanego žywieńa a humeſcha jadneje ſtareje kſchecjiaſkeje ženſti:

Ta ſtara ſwērna Halſchbetha, žona naſchogo ſtarſkego ſměnom Moſses, jo ſbožne humrela. Wěru a ſwēroſež jo žaržala až do koňza. Južor dlejſchý zaſ veſcho chamna a braſchna, ale tak dlujko ako hyſchez̄ na nogi možach, pſchize namſchu a knaſchym ſgromazinam. Ako blědne Bože bliđo ſwěſtichmy, ſom jej tožame kſchel doma daſch, dokulž te nogi wězej pſchawé nekſchechu. Wot togo paſ nekſchekho

niz wězech. „Gromaže ſteju woſhadu naſchogo Kněja“ kſchekho i Božemu bliđu pſchitupiſch. Předpokaſní jo byla ſa wſchukne, tež we jeje ſlaboſczi; ſwoj zaſ jo pſchize ſe želanim a bjiatowanim napočnila. Nicht ņej ju gnilu wižel, tež tenzaſ niz, ako jeje pſchawa ruka pſchosta bywaſcho. Tak jo we jeje doſte a na dwore pſchizej ſyſte a rěſhne huglēdaſo.

Zoſkuli nezhytý a nepeſtijoſny wjaſym ſmaſchho, jo pſchekivo togo ſwoj glof ſwignula. Mas ſtej muž a ženſta ſe ſwazilej; ta ženſka wese ſwojo młodſche gole na kſchebjat, to druge ſa ruku a huda ſe k ſwojej tatařskej ſwojzbe. Tam da ſe ta ſtara Halſchbetha, lež tež to hyſche jej węgin ſhežko pſchize, na drogu ſa teju mlodejmu ženſku a pſchiveze ju ſaſej ſlēd.

Na chorej poſtoli nejo ſewſchym žaloſežila; ſwoju ſehu ſwojzbu ſawoła kſebe a napominaſcho iich, až deie ſe tomu ſueju poſdach a pſchiruzysch. We blědných dňach pſchize jej to poſedańe ſchežko. Alle ūamožaſcholi i tymi jedykom poſedach, ga poſedańo ſchym možnej i tymi wozyma. We ūima jo južor nežo wot nebiaſkego ſwětla bylo k wiženiu, wot kotaregož ſe ſpiwa: Šwětlo ty, ſwětlo ty, Jeſus, mojo ſlyhizo by! Kaf jo ſe hužekowaſa kujdemu, ktryž k ňej jo pſchishe ſe hoglēdat, ſneju ſe ſgronit a bjiatowat. Maſche male žowęzka nežbu ſedneje luboſcheje drogi ſnali ako k tei ſtarej Halſchbene. Woni pſchiuaſechu jej klob a ſchake chyložez̄ piſche. A pſchizej jo ta ſtarca tym malym nežd ſobu daſa. A we wjazornem bjiatowanu ſu ſchykne ſa tu ſtarcku pſchoſyli.

Šweliteju, hutſhobneju luboſežu paſ jo ten ſtary Moſses ſwoju chorū ſonu wotwardowaſ. Zoſkuli jan ſebe jo mogal hunyblis, to jo zyniſ, aby jej te boli laczſche mogal zyniſ a ju hochloziſ. Won na to glēdaſcho a ſa to ſe ſtarach, až ſchykno hoko teje choreje ſyſto ſe jo žaržalo. Wenz ſpod bomami natwari jej pſchitwark, aby pſchi rědne wědce tam ſe hochložila.

Ako ja, hulizuo ten poſoſnik, jaden ſeň pſched jeje koňzom hyſchez̄ ras ſteju choreju bjiatowach a ju poſkaſowach na wony land, zož kſchidwa daniž kſchik wězei nebz̄o, zož Bože hutřech bužo ſchykne Idsy ſu naſchym wozow, ūamožaſchho ſednogo bloufka hugronis, ale tak žetowna a tročtna na mino jo glēdala a blědnemu raſu tu ruku jo daſa, to nebudu ſedne ſabyjſch. — Měrnie jo potom hužnuſa.

Jeje proza, uſa, teſchniſa
Po Božej woli koň nět ma;
Chtož Božu kſchizu noſyl jo,
Sse žywi, lež tež humrejo.

Jadno gole. Jadno żowęzko jo namysły hyschalo, až
že dej dawašč, aby missionaly mogli do togo wilekego žela
poſłane hordowaſč. Teke wono hyschęho rad pomogaſč,
ale niejo niz mělo. Ako net ſwoj narodny žeit mějachę,
pſchožasčo ſwojogo nana, aby jomu jaden jablukowų bom
dał. Ten nan že žiwowaſčo teje pſchožby a daſčho jomu
jen rad. To naletę jo pſchichło, a ten bom jo rědnie kwič,
a niejo dlužko tračo, ga žu te rědnieſče jabluka na bonie
wihali. Ten nan zaſaſčo, zo to žowęzko ſtymi jablukami
zynilo by. Ako pak ſdrale ſu byli, jo že nězo ſtačo, zož
won dozakal niejo. To žowęzko jo te jabluka hobtergalo,
pſchedalo a te ſeňeſe tomu ſaračoju doñažło, aby je tomu
missionaroju poſkał. Tak jo wile ſet zynilo a pſches to
wile napomozy dało, aby Boże žni domoj ſporane hordowali.

Berkwine poweſczi i Choschebuſteje wožadu.

Saméli ſu: Chmelowe 5. jan. Anna Liesbeth, ž.
hyschára Johann Sift, 11 mjaž. st.; Depſku 21. jan. Martin,
ž. budarā Friedrich Kuhlmann, 2 dňa st.; Žylowku 27. jan.
August Albert, ž. ſamrétego mužara Friedrich Fahrmarkta,
2 l. st.; Rogoſnie 30. jan. Luisa, ž. koſaza Friedrich Grocha,
3 l. ſet 6 mjaž. st. Lube ſu wam, ſtarejsche, waſche žiſchi byli,
ſ. hyschawęzeju hyschobu ſejo je wot waž puſchczęli. Ale
niebojichę ſe: Potarenuž je we ſwětem dypiujo pſchepowodali
ſejo, ten jo je do teje mani ſwojich janželov ſwokaſ. Wy
masčho janželika na ſebju, kenž ſzobu chwalbu ſpiva tomu,
kenž naſch Woſch a humožnik jo. Gaž wam ras na neb-
jaſtich paſtwach napſchepchivo pſchich bužo, potom bužo ta
net žalujuza hyschoba chwalich: Ako deere jo Bog ten Kněſ
ſ. naſchym goleschym měniſ! Lakomej 5. jan. hunteńkar Mertyn
Schadow, 76 l. ſt.; Žylowku 19. jan. hunteńkar Gottlob
Gruß, 79 l. ſt. Bog ten Kněſ jo gnadu kſeju droſe dał.
Tak mloge lěto ſtej joga žiwnie ſynewie we ſwěſche a we
ſamfekem ſynewiu wižech, joga žognowanie a pomozy naſgoniſch
derbeſej. Pomaſkym hordowaſčtej tej ruze ſlabej k želi.
Toſch jo Bog jima ten red ſ rukoumo weſel a jej ujadi
k tomu wotpozynku, kenž hyschęzi ſhydny jo ſa Božu lud.
Chmelowe 5. jan. želačer Mertyn Schuppan, 65 l. ſt.;
Majbergu 19. jan. wiažkar Mertyn Lehmann, 66 l. ſt.
Žeſo a miſa jo ta hyschawęzne naſchego ſynewia; ale jano
potom, gaž naſchę ſejo ſynewim ako Božu ſkužbu ſ wiažzelim
a ſ wěnoſču, tak až wono teke ſejo ja Bože krajeſtvo bylo jo.
Potom bužo ſueſch: Ty ſu wěrmu byl nad maſkym, ja ſu
ſchi na wile hystawisch; pož nutsch do twojego Kněſa wiažela.
Chmelowe 14. jan. hudowa Anna Elisabeth Battke, 59 l. ſt.
Hyschęzi ſebeſho we ſtarſtu, zož złowek rad humičo. Ale
ta ſmiersch ſebeſha, ga ten złowek zo abo ſužo. Deere
pak, až lez rano abo poſdje pſchicho, humřeſche ſa naž dobyſche
jo, gaž humřomu we tom Kněju. Se Strobiz † 9. 1. Rudolf,
ž. ſormára Mainza, 1 l. ſt.; † 10. 1. Ella, ž. Fr. Hannuſchka,
7 mjaž. ſt.; Elisabeth, ž. ſeleſnizara Chr. Behmann, 1 l. ſt.;
† 20. 1. Erna, ž. ſamkára Kreczmata, 4 mjaž. ſt. Saſej telik
małych žiſchi, wiažele nana a mamy, ale woni ſu pſchep-
hajzone do rědnieſčego kwiča. † 16. 1. hunteńkarka Anna
Kubličowa, rož. Čechadojz, 75 l. ſt., žognowane ſtarſtu to
jo a wile žognowania jo tež pſches tu lubu ſamrétu pſchichło
na jeje dom, zož ſtym złowekom we 54-lětnem manželſtwe
ſwěſana běſho a žiſchi a žiſchowę žiſchi we gluznoſči wižech;

ſpi we měre! † 21. 1. Friedrich, ž. ſeleſniz. Nikela, 10 l. ſt.,
to jo wile ſynewie, gaž golz, ta nožeja Starſchych, dej
humřech, a hyschęzi ſchęzcha jo ta hyschiza, gaž južo ſeſczej
dejaſhće pſchi kaſchęzi ſwojich žiſchi ſtojach; ale pondajich
že do Božej ruki, aby won waž poſhuſchyl; † 29. 1. hunteńkar
Hanjo Müller, 67 l. ſt., na ſebju mamy ſynewie a wſchuſknego
doſč.

Ten ſiſt, kotaryž kněſ ſarā Riese ſe Žylowka doſtaſčho
a pſchichodny Woſadnik pſchüuaſč dejachę, iní tak: Dokulaž
mě možno niejo, ſe ſklowani ſchyknou hugroniſch, ga pſchijom
ſ Wam ſ tutym liſtom; ja ſtamogu hynazej; ta luboſcz mimo
goni a moja hutſchoba jo gnutu. Ako ſuži Waž ſchyknue
tak lubo měli! Tak ſeſcjuomu že Wam ſa ſchyknuo to dobre,
zož wot Waž hutkuſti ſmy. A ako Wy naž tomu lubemu
Bogu ſejo pſchiruzyli, tak pſchiruzyjomu teke mi Waž tomu
ſchogomoſzieniu, aby Waž a Waſche ſube hoplewaſ na ſchyknich
drogaſ. Ja ſyzym Wam tak wile dobrego zaſa, aſo gwěſdkow
na ſebju ſtoje. Wono jo wěrnu, tak mloge ſuži we tych
wile ſetach gromaze ſcherpeli, na konžu pak ſe weto Bogu
žekowali, tak zeſto to ſlowo ſe dopolnilo jo: „Zo hyschobu ſynewie
ty ſe, moja dufcha, a fy tak ſieměrnia we mío? Zafaj na
Boga, pſchetu ja ſe budu jomu hyschęzi žekowach, až won
mě pomožo ſe ſwojim hyschobu ſynewie!“ A net mějachę hutſchobny
žek. Koſchel Bog nam ras ſchyknym gromaze bydlých daſich
we ſiebojſkem wiaželiu! Hutſchobny žek a boženie.

Taki liſt roſwiaſſelijo hutſchobu duchownego. Won, keuž
ſwøju ſeſcž ſeptu, ale jano tu ſbožnoſč tych jomu pſchiruzy-
mich dufchow a dlatogo wojujo pſchepchivo puchotu,
ſdoganie, ſebožnoſč, ſebožawodſč, ſenagoniſo we talem ſwøjoni
hugbanu wile wiažela. Ale ſarownaſte ſchyknogo gorkego jo,
gaž potom jano jadna dufcha pſchijo a poſnajo: Ty ſuži mě
wile byl! — — We tych 22 lět w Dębnię ſo kněſ ſarā
Riese 1430 žiſchi dupiſ, 413 porow weroval a 1060 ſakopat.
Choschebuſu ma net ſchyknue ſerbſke wži mimo Strobiz a
Baſowa.

Schłodowę dej ſe zerklivka tvarisch ſa Schłodow, Depſf,
Maiberg a Rogoſno ſa někak 25 000 mlf. Do ſynewie budu
potom teke te žiſchi na pſchawante hyschobu. Nad takeju po-
weſczi budu ſe wěſcze te hokote wži wiaželiſh. Veſche ga
he dozeño teke po dufkej droſe naſchmu, ale hyschobu mužy
he tak zeſto ſebožnego wedra a žadlaſeje drogi dla naſchha
ſkomužiſh. Deere, aby Božu ſlowo hyschalo, ſednej naž ſedno
wedro a ſedna droga ſadovuſh. Ale gaž zerklivju bliſko měſich
možomy, ga zomu ſe hutſchobite togo wiaželiſh.

Na Popojsku wožadu ſebeſho ſarā hyschobu ſynewiomu.
Rimſki jo ſa ſu huſledanu. Chto pak koſchel tej wožaže
ſa ſte weſeſch, až takego ſe hyschobu? Wona jo te ſledne
lěta nimſkego měla a naſgonila, až jej to byſch ſtamogla, zož
ſerbſki jej jo. So, gaby ſerbſkego ſeſhnuſch ſtamogla, ale
gaž jaden kſej pſchich ſu, ſednejat ten, kotaryž joga kſusta-
wenu ma, he wiaželiſh, až tej ſekej wožaže jeje poſedané
dopoſlniſch možo kſej ſebožnowi! Gaž pak to pſchawne
hyschawę ſa ſama, zo tej wožaže k lepſhemu ſlužy, ga ſednejat
teke to pſchawne měſch, jej ſarāra pſchijatijſh. Bog daj, aby
to, zož ta wožada ſama ſa ſe ſa dobre ma, jej hordowalo!
— A net, my ſtupijomu do ſpotnego zaſa. ſpotny zaſ
ſchichy zaſ. Šchichy dej byſch hokoto naž a we naž!
S hutſchobnym poſtroněním! Bieger, Bižanſki.

Wojadnik

Zerkwine poweszeži sa dolno-lužyske ſerbſke woſadu.

März.

Woſadnik pſchichada kuzdy mjahez a plaschi na zele lěto 60 pñ.
Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojego kněsa farača abo huzabnitsa.

1909.

Twoja wola ſe ſtani!

Ev. Matth. 6, 10: Twoja wola ſe ſtani ako na něbju tak tež na ſemi.

Kak iwele ras ſmy južor tu tſcheschu pſchožbu bjatoraſi! Necht jo groniſ, až ta tſchescha ta nejſchějšcha pſchožba jo a gaž ſe do ſie ſamymlijomy a tak kradu hobmybliomu, zo groniſch zo, ga bužomu poſuasch: Zo, to jo ſchěchka pſchožba. Mlogi mužy zaž živěnia huknuſch, nezli ju bjatoraſch mož a jich iwele jo, ako ju ſewſchym ſenahuknu. Jeſus ſami jo ju tam we Gethſemarie akle ſa ſchěchki wojowanim a jano ſ bojanim a ſe džanim bjatoraſch mogal. Tak pſchižo tež nam ſchěchko, ale gdyž to ſłowo bjatoraſch možomu, ga ſlužy ſ naſchomu ſtrouju.

Zo ga groniomy ſ teju pſchožbu: Twoja wola ſe ſtani ako na něbju tak tež na ſemi? Nejperwnej deče ſe myſlimy na teſchnizu a domaprytaue, gdyž bjatujiomu: Twoja wola ſe ſtani! S tým ſe Bogu powdajomu ſe wſchynym zož ſmy a zož naž hobschěchkaſo. Niz wězei ſe pſcheschiwo Boga ſtarjaſch, niz wězei warzaſch a ſkaržyſch, ale tej ruze ſtykuſch a tej wozy ſ něbju ſwigasch a poſnaſch: Moja dufcha deſ ſcžicha buſch, moje huſta deſe mělzaſch. To zo ta pſchožba groniſch. A deče tomu choremu, kotrež take ſłowa niz jano na ſcžene pla poſtole wižajzy ma, ale teke we hutſhobe nožn. Tam jo ſe ten janžel togo měra ſ joko glove laquul, lež teke ſ joko nogoma ta ſhiersch ſtoi. Tam jo pſcheſtaſto to ſhuienie togo wětſcha, tam reſkſhažnijo wižorne ſlyňko je ſwojim milnym ſwělkom to hoblizo togo irrejužego. Alle kak zesto nozo ten wětſch pſcheſtaſch we naſchej hutſhobe, gdyž po drogach hých dejmuy, pſched kotreymiz ſe bojny, gdyž duž pſchidu, wot kotreych groniomy: woni ſe nam ſe podobaju, gdyž daſch dejmuy, nad zomž naſcha zela hutſhoba wižy. Tam ſe ſtawja naſcha wola pſcheschiwo Božeje wole: Oň Knežo, jano to niz, ně Knežo, to ſamžo buſch twoja wola, to ſamžoſch wotemiu pominasch, tak ga ſe ſluſhju, tak jo wězei ſehužaržyju, tak ſamgu wězei wěriſch, až Boga, až Woſchza na něbju dajo!

Twoja wola ſe ſtani! Chto jo tak bjatoraſi? Zo to jo ja zložeka bylo? Nejo měl niz ſchěchkego

k ūaženiu, jo joko droga rowna a wjažola byla? Oň ně! Žeden wot naž ſama k ūaženiu, zož na ſogo položone jo. Daſchi ſe nam mloga droga ſchamma ſda, Jeſužowa droga ſe jano ſchamma byla, wona jo mužala — to jo bylo ſjawie ſ wízeňu — do ſkaſeňa, do ſhierschi joko wjaſež! Iſrael joko ſaſchijo; te huſche groniſ: won jo Boga ſromoschil; ten lud hujo pſcheschiwo ſogo; ta huſhyna joko ſhierschi ſaſuzijo, ta gjarſdka huknuſow ako ma, ſpěju, joko ſapřeu, joko ſpřežiſſi; won ſcherpi tu ſhiersch tých ſlezyňatow — zo jo nět ſ joko krotkim živěnim, ſe jodo vodermo ſe žywit! A weto ſe jodo niz ſchěk a niz zyniſ ako to, zož ſ Božej ſeſezi a ſ měru tých złobekow jo dejalo ſlužyſch. Olažogo ſe Bog ſ ſomu ſepoſnajo! Olažogo dajo tej heli nad nim dobywaſch? Zo zo Bog? Oň zaſhna ſchannoſež! och ſtyžna tſchachota! Ale ten, kotrež we tej ſchannoſeži ſtujacho, zaſhco: Twoja wola ſe ſtani!

Nedejali my na Jeſuža glědajuž teke mož ſcžicha buſch a ſe Bogu pſchiruzyſch? My ga to wěſeže wěm, až Jeſus ſe ſwojeju wěru do Boga, ſe ſwojim bjatojuim: twoja wola ſe ſtani, ſe jodo ſ nizomu hordowaſ. Ako ta hela pſcheschiwo ſogo ſe naduwaſho, jo Bog to wízeł a ſchyknko deče huzyniſ. To mužy tež nam pomogaſch a naž troſhtowaſch. To jo ta gwěſda, na tu mužym glědaſch, gdyž naſcha lož tam a ſem chtana hordujo, potom pada ſwělko do naſcheje hutſhoby, potom mamž nažeju, nežo, ja zož ſe žaržaſch možomu, gdyž ſchyknko druge hoſto naž ſe tſchěho; perwnej ſmy tu lož ſami wjadli a we naſchej tſchachosche ras how a ras tam jeli, nětol pak ſmy ſ tym ſłowom: Twoja wola ſe ſtani, Bogu to wězeňe pſchepowdali, my ſožomu jomu wězej do ſłow padasch, my zomž jano ja joko ſłowom zyniſch a ſe jomu dowěriſch, až ſchyknko deče huwežo. My jo možomu, pſcheto my wěm, joko wola jo dobra. Tak ūetřeba nam ta pſchožba tak ſchěchka ſe ſdaſch. Gdyž ſa naſchym požedauim ſo, gdyž Boža wola naſcha wola jo a joko drogi te naſche, — potom pſchižo nam také bjatoraſe lazej. Alle ſchěſežiſany ſu luže, kotařež ūewiže a weto wěce. A ſbožny, troſhtowanu a možny jo ten, kotrež to huſko.

Přes schichosć i Bogu bužoscho mozne býsch.
Makula běšho pilny muž. Malu žywnoſć jo wot ſtaréſchych hordernul. Alle won namaka bogatu ženſku, kenz ako won we želu he ūſmužy. Tak he ūpoѡedaſcho we domie wot nizogo ako wot žela. Wot rauſchego naleta až poſueſchego ſymego hordowa he starane a žarone. Poła hordowachu pſchikupowane, brozne a grože nowe twatone, peñese žarone. Alle wot „nutschkownego žyweńa“ ūebeschho wele k namakańu. Makula deke ūebj žowſchym wezel, zo „nutschkowne žyweńe“ jo, gabu něcht joko fa nim pſchafchal. A gabu jomu jo hukladl, by he huſmial. „Nutschkowne žyweńe? A zomu to jo? To ūepſchiáho žednogo wosa ſena ſ pola domoj.“ Niz aby won boganiebojaſny byl! Won žeschho kuždu ūezelu namſchu. Alle tam běſho pſchemuzny, na to přatkovanie ſluchasch. Wono ga teke ūpoѡedaſcho wot tych mězow, kenz fa ūogo nejhufche běchu, wot žela a žareňa. Weto mějaſcho to namſchuhuſche fa ſlužhnoſć; won weleſchho kradu: „Na Božem žognowanu jo ſchykno lažane“; won chwalaſcho: „gaž naſch Kněs Bog rědne wedro k žnam jo dal“; won ſkjaržaſcho: „gaž naſch Kněs Bog tak wele he padach daſcho, až te kuli ſignichu“; ale naſledku: „pſcheschiwo naſchego Kněsa Boga ūepomožo žedno ſtawjańe, joko žyńeńu he ūebmějo hoberasch, won ſarownajo ſaſej ſ drugimi wezami.“ Jadno pak ūebeschho rědne wot Makulego: Won ūemějaſcho žedne kuſka kléba fa jadnogo chudego. Dawno južor ūejo nicht wezej na joko žurá klapal. Ten talať ſa kollektu pſchi ſerkwinych žutach ūewižeschko, a gaž domazna kollektu ſberana hordowa, ſzynáſcho ſ dyhčnenim ſwoj filber na blido a gronaſcho: „Kſchel weleſch, ga jadnomu wot naſ ſe ras ūejo podarijo.“ Ras humre jomu gole; možny golz běſho, joko zele wjaſele. Toſch běſho ſchykni ſiwy: „Kſchel weleſch, zo to boge gole ſaminovalo jo! Nět dej jaden hysčezi wěriſch, až naſch Kněs Bog ſchykno deke huzynijo, wo to gole jo towſhynt ras wezej ſchfoda ako gabu ta ſtara ſchapařka humřela!“ Ako ſaſej ras tak ſogolischko, ſtupi joko ſchichko, ten ſchapat, do joko domu. To běſho jaden wot tych ſchichych, kenz wenze we wěſchu a ūewede gožby doſcz mějaſcho, Bože žiwnie ſyńe ūepſhemylſliſch. Ten gronaſcho: „Fryzo, ūebyž tak ſiwy; ſ tebu ſyńi naſch Kněs Bog ako my ſchapaře ſ naſchymi woſzami. Gaž te do tych buchtow ūeſchě, ga ſejomu jich jagňeta a doivežomy je nutsch, a gaž te jagňeta we tych buchtach ſu a he žeru, ga ſtokajte ſtare ako to ūewedo nutsch. Naſch Kněs Bog kſchel tebe do ſwojego ūebjafego kraleſtwa měſch. Ty pak gaňaſch zelo hysčezi wenze hokoło a žerčoch tſchawu. Olatogo jo net twojo gole do ūebja weſel, aby ty tam ūejo k pytańu měl, net ūekomuž a pytaj!“

Na takich ſłowach jo he Makula nejperivej zaſhne goril. Won měnaſcho, až na to nelepſche ſe ſwojim Bogom ſtojaſcho. Chto ga dejal do ūeba pſchiſch, gaž won už, kenz tak ūeſmužony želaſcho? Ako měrnieſchhy hordowa, wosta weto ūejo wot togo „tſchawužraſcha“ we joko hutſhobe. Alle teke to he ſgubi. Luže ako Makula, he ūepſhemylſliju raži, woſhebnie už take wězy, kenz tak huſoke ſu, ako to ūejo nad teju ſemju jo.

Nět, we žnach běſho, ſ chote Makula ſchěžko. Zaſhne boli mějaſcho a muſaſcho we ſchoplem žuđowinem zaſu ſpod ſchěžkim ložyſchczom lažach. Jadno wot poludni pſchiže ten farat k ūomu; ſchykno běſho na polu. Ten chory lažach ſtegnuty ſpod tym ſchěžkim ložyſchczom, joko hoblizo běſho zerwene, tej wožy ūemérnej, ſchěžko ſdyhchowascho. „Weliki žěk, kněs farat, až teke ras ſamu glēdaſcho, to deke he ūebj myſlili, až ten Makula we žnach tak gniły byſch možo?“ „Zožku gnielenia by wam južor žyzał, wy ſežo zaž žyweńia malo wotpožywaſi.“ „To te ſtundy mogu he lizyſch.“ „Alle až tak wotpožywaſch muſyſcho, to jo mě hutſhobnje luto, to jo ūejo ſchěžkego: tak wele boſow a tak ſamý!“ Makula ſdyhchowascho, potom pſchewinu tu bol: „To ūebj wele na he mělo, mlogeras deke mě ryjo ſ poſtole boſow dla. Alle ja ſom we mojom žyweńu južor wele huzaržał. Pſchi woſakach ūebeschko teke lažko; to neſchěžke jo, až rowno net chory byſch muſym, we žnach, ſož ſa kuždego golza želo dajo, tak wele wezej ſa togo gospodarta!“ „Wo to he ūemujyſcho tak welgin ſtarach, to želo he ſtańo; waſha ženſka jo pŕesy a blesy, a jej ſo ſchykno tak wot rukowu.“ „Ženſte, ženſte, te ūewiže ſchykno; ſož ſtajone horduju, tam ſtoje, wiże jano, ſož we ruze maju; ūejo ten muž pſchipodla, ga ūejo; pěch ſuſyčh luži mam, te he kharine a ūeželaju už, a ja muſym how lažach ako kuž dřewa!“ „Makula, bužo lepej, gaž ſkjaržyſcho a žaloſeſzijſcho? Ja ſom ras wižel, ako wy mlodego koňa ſpſchegnuli ſežo, ten jo muſal huknuſch ſchegnuiſch. Zo ūejo ten ſkoka a he rył; huſda a gryſdka ūeſtej he jomu žowſchym ſpodobalej. Won kſchel ſe wotryſch, ale wezej ako jo he ſiwi, tak wele twarzej ſežo jog žaržali. To ūeſchko tak dwa tyžena až ten mlody koň poſluſhny hordowa a ſwoju wež jo ſchegnuiſch. Toſch ſežo he huſmiali: „To ſy mogal lažej měſch!“ A net měnim, naſch Kněs Bog jo Makulego net teke ſpſchegnuiſch a žaržy joko ſa gryſdu a huſdu. A wezej ako Makula he ſiwi a ſkoka, tak wele wezej jomu boli, a tak wele twarzej žaržy joko Bog, až won ſežichy horduju a ten ſchěžki wos ſchegnuiſch, ten wos chorofeſzi. Weſchko, až rědne ſlowo we ſwětem piſhme dajo, to ſni: Pſches ſchichosć a nažeju k Bogu by

wy mozne byli! Niz psches scharmowané a žaloſczeňe, ale psches ſchichosež; nrozoſcho jo teke tak zyniſch?" „Och, knes farat, ſchichy býſch, to jo nězo ſa ženſke, te ſepiknu; muſke muſe ſcharmowaſch, ſchichy býſch, to jo lažko groňone. Kſchel vežech, lez ten knes farat ſchichy býſch mogał, aby tak lažach muſal ako ja, won by teke ſcharmowaſ. Gaby jano to ſchěžke břeňe choroczeži wotchyſtich mogal, hovazej ſteſchel už!" „We jadnom mascho pſchawé, Makula, mě by tak ſchěžko býlo ako vam, ſchichy býſch. Ja vam teke uſok přatlowaſch; k tomu mam pſcheweſe lutoſeži ſwaſcheju žaloſczežu. Ja kſchel vam pomož a dokulaz vam to břeňe wotwesech ūamogu, kſchel vam pſcheražiſch, kak jo nejlepej ūaſež možoſcho. Wy ga wěſcho, gaž naſche ženſke ſ tými ſchěžkini ſipami do města jedu, groňe: „To ūejo žowſchym tak ſchěžke, gaž jano pſchawé na kſchebjaſche ſejzi." A gaž jadnomu to břeňe, kotařež ten knes Bog jomu k ūaſeňu dajo, jano pſchawé na kſchebjaſche ſejzi, ga ſteſchel ſeži dawno tak ivelgiu." „Wy možoſcho pſchawé měſch, knes farat. Tak wele ſom teke južor huſnáš: Šapredka, ako tak wele ſe kſchitach boli dla, hordowa to ryſche we tych zlonkach ſtarne gorſche. Potom groňaſho ten gojz: Schichy lažach, to jo nejlepej, a ſawěſče, ja ſom jo ſzeleju mozu hopytal a nět mogu tu bol hužarzach, rownož mě ſchěžko doſež hordujo." „Ga ūejo to ſlowo wot ſchichoseži weto tak torue. A nět zu wam hyschci nězo groniſch: Maſch Lutheruſ, to wěſcho, běſho možny muž a ūejo ſe užogo bojal. A weto jo ras gronił: „Lej, ſ naſhej mozu dermo jo, my ſgubjone ſmy na ras!" Won jo vežel: Mimo Božeje pomož ſe pomoga ſchylka ſkobodnoſež už. A tak ſe myſlim, mimo naſchogo Boga pomož ſenahuknomy teke to ſchiche lažaňe, rownož tu wolu k tomu mamý. Tak, nět zomej ras naju ruze ſtyknich a gromaze pſchobýſch, aby uama naſch knes Bog k ſchichoseži pomogl." (Konz pſchijo.)

Nědna a groſna bilda.

Choſchebuſu horduji nětol k wjatſham ſiſchi gořejbraue, tež ſ tých tamſkich herſkich užow. Sa waſcho gořejbraue zo vam, lube ſiſchi, Woſhadnik dwojo hulizowańe podarisch. To jadno jo to:

Stará uoterka wot 86 let lažach we mřechu a da ſebe wot farata ſw. Bože bliđo daſch. Wjaſola we nažeji zakascho na ſwoj konz a wot farata pſchawchana, kak k takej wěſtej wěre pſchijchla jo, hulizowaſch jomu: Maſh jo pla gořejbraua rowno 50 ſiſchi bylo. Tam bjetowaſch naſch farat na konzu: „Och luby Bog, wono jo jich rowno 50, to jich jo wele, ale daj, aby ſchylke ſbožne hordowali! Joliz to pak

pſcheweſe wotemí oponinane, ga pomogaj, aby ta poſoža do ūebja pſchijchla, te pěſch a dwažaſež! A joliz to pſcheweſe, ga jano dwanasežo! och, zo ja poſedam, daj jano jadnomu tu ſbožnoſež doſtaſch, Amen." Take bjetowańe jo mě pſches hutſchobu ſchlo, a akol ſla hoſtařa doļoſkluču, ſom Bogu ſlubila: Ja zu, žož Bog dajo, to jadno býſch, ako ſbožne hordujo. A to ūejzom ſwojo zele žywieńe mogala ſabýſch. Bog daj, aby tak woſtało až do konza, a ja mojomu ſtaremu faratoju na ūebju groniſch mogala: „Knes farat, jadna jo ſbožna hordowala!" — A to druge ſui tak:

Farat ſe ſwojimi golzami, ako dejachu ſe gořej braſch, naſchku, te ſwony ſwonichu a uſtchi we Božem domu zakascho woſzada na te mloženize. Tam we tom ſamem hokgnuſchu pſchije ſe jadnogo domu jaden ſteſchel ſeži, we roſrytej draſtiwe, piſany a wot paleńza ſtaſony. Někotare tych golzow ſe ſmjačku. Ja pak groňach: ſiſchi, ūežmeſſho ſe! Ten jo teke ras gořejbraue hordowal! To ſmjaſche pſchesta a woni roſmějachu to ſlowo: Teke ras gořejbraue; možuo až ten nan ſe nad nim jo wjaſeliſ, až jo byl ta nažeja ſwojeje moterki, a nětol tak ſloufek, zo ūejo ſ ugo hordowalo!

Dwě bitž, daschi vam pſched wozyma woſtalej zele žywieńe, ta jadna k napominanu, ta druga k woſlekaňu.

Komu ſluſha ta palma?

Stařejſchej mějaſchtej ſtýroch ſhynow, ſtrowe, pilne, dobre golz. Ako ten starſchý we dwažaſtem lětu běſho, ſamteſchtej tej ſtařejſchej. Te ſtýr bratſchi woſtachu někotare mjaſeze gromaze, potom žachu: „My muſzymy dalej huknuſch, aby k nězo pſchawemu jo ſporali." Nězli roſtýl žechu, hugotowachu mjaſhy ſobu: „My zomy, zožkuli wot naž hordujo, a zožkuli naž Bog vežo, ſiſba ſa pěſch žaſeſch lětami ſaſej how doma ſe ſejſch, gdvž Bog nam žywieńe dajo, a ten, kotrež jo nejdalej jo ſporał, ten doſtaňo palmu k zefiči.

Jadno lěto ſa drugim pſchejje, jadne žaſeſch lět ſa drugimi a tak ſu te pěſch žaſeſch lět ſe minuli a ten Ŝen, žož ſu gromadu pſchijch kſcheli, jo tam.

Pſched tým domom, žož tej ſtařejſchej něga bydlaſchtej, pſchijeho rědu wos ſ dwěma konoma a jaden knes ſ ugo hupitupi, togo kapa jo hopowěſana ſ gwěſdam a ſ ordenami. Sa tým pſchijo drugi wos a ſ ugo ſtupiyo tluſty knes, ſloſchane pereſchcjeňe na paſzach a ſchěžki, ſloſchany ſegerowy rěſchafk na brusſlazu, po chylze pſchijo ſaſej wos, ſ ugo ſtupiyo muž, nězo krofko wižey, ſ mudrym hobližom. Maſhleďku ſa poſ

gožiny pšchijo věšky zlobek s kijom ruze. To běchu te štýčo bratschi. S wjaſzelim ſe witachu, až ſe ſaſej wiže a námožachu ſe jaden nad drugim dožiwovaſch. „Ssy ty ten Wilhelm, a ty ten Otto? Ja ga waſ ſewſchym wězej ſeuſnau; tak starý by hordoval, tak huglēdaſch!“ tak žěſkho to pojedané tam a ſaſ. Po chyli žaſcho ten starší: „Moje lube bratschi, wy ſe bužoscho hyſhczer togo dopomíneſch, zož žinſa pſched 50 lětami miſhy ſobu ſmy hugotowali: Chtož jo mot naſ nejdalej jo ſporal, ten doſtańo tu palmu.“ Nět hulizowaſchko fuždy ſe ſwojogo žyvěna.

Ten prédny tak ſachopi: „Ja ſom nejpervej
wojak hordoval, ſa tým huſčk, general, a nět ſom
ten prédny ja kráľom; nejžom jo daloko ſporal? Môže
deťe pſchítoj ta palma.“

Ten drugi żałbo: „Moj bratſch, ty by ſi huſoſeſ ſieſciži pschiſchel; ja ſom na pěneſach huſcej tebe. Ja buch pschekuj; psches mojo pilne a mudre psche-kuſowani ſom nehuſrońezy bogath hordował. Ja ſom ſnaty ſa togo nejbogatschego we lanže a mam telik a telik millionow. Moja ta paſma!”

Ten tſcheschi žaſcho: Ty, naſch starſhy bratſch, by zefcž, ty, ten drugi bogatſtvo ſebe ſwarbował, ale ja ſom huſcej waju na mudroſcž i. Ja ſom profeſſor na huſcej ſchuli, ſom wiele kniglow pižał, te ſu mojo mě ako mudrego złowęka daloko roſchyrali. Mě ſluſcha ta paſma."

Nět běžho hýschečeť ten mlodšhy tam. Ten žaſcho: „Ja nōk ſewſchym pojedaſch.“ Te tjicho pak žachu: „Ty mužſkych hulizowaſch.“ Sa ſe vele vſchi- graňanim žejo won: „Ja ūnamam tu zespíz togo před- nego daniž to bogatſtwo togo drugego daniž tu mudroſcęz togo tſchęſchego. Ja nejžom howažeſi niž ako bur, ale ja ſom moju ſku hutſchobu poſnał a ſom naſgomil, až tak jo kaž to ſhw. pižmo groni: „S hutſchobu pſchidu ſle myžleńia.“ Ja pak ſom teke mojoga kněja a wimožnika poſnał a nomakal; won jo mē hordował k mudroſczi a k pſchawdoſczi a k huſwějcheniu a k humoženiu. Kęždy žen ſmějom wot nōgo braſch, zogož poderbim. A moj luby kněs a wimožnik jo mē teke hýschečeť tu gnadu dał, až wěſtu nažeju we niſternem žywieńu mějch ſmějom, tak až, gdyž žinča hýschečeť humrcom, ja k mojomu lubemu kněſu hýſch mogu joko nehugrońezeje gnady a ſmilnoſczi dla.“ — Ldyž ſe ſwěſchachu we tyma wozyma tých drugich. Ten staršhy pak weſe tu paſmu a žaſcho: „Luby bratſch, ty ſy jo nejdalej ſporal; ty ſy užo wěſtego, niſternego, neſachadnegego ſebe huſwolis. Tam maſch tu paſmu.“

Zerkwine powieści i Ghojschebuškeje wožady.

Saméeli žu: Chmelové 1. febr. Martha Luisa Fielow, 5 mjaž. st.; 14. febr. Gerda Agnes, ž. týchařka Richard August Tischer, 4 mj. st.; Majbergu 27. febr. Anna, ž. wiažářka Friedrich Schwiesch, 2 mj. st. Žíšči pšchiňažu nejwětsche wjažele a nejdýmsche tuženie. To jo wjažele, gaž hoplewanec moterze strove goletko k hutschobě že položivo, strove góre rosczo a pšchibera we schylkem dobrem. Samknotej že tej lubej wožje, ga pšchenenijo že to wjažele do tužje. Ale waſche žíšči ga žu Bože žíšči, jomu p'chiruzone ſa zaž a nímerovož. Nicht a niz námožo jich i joho ruky rubních. Olatogo chwalimy joho teke pla kaſčez a rowa. Strobizach 5. febr. hudova Christiane Jank, 74 l. st. Nět jo ka ſchizá pſchwitona. Gaž pak ten ſněs tých Zionskich popajzomich bužo humoz, ga bužo nam tak k myſli, aby že nam nězoz zovalo. 5. febr. Johanna Wilhelmina Radomský, 47 l. st.; 21. febr. hudova Elisabeth Dobring, 50 l. st. Vez teke te naſche nam hujdu, jich svěrnoſcz a luboſcz nam wostanu. Woni pſchewozijnu nož na naſchej droſe, žognuji naſcheho želto. My wostanuromy ſumi ſwějane, pſcheto ta luboſcz nikula ne-pſchelatú. 11. febr. Pauline Vorrad, 23 l. st. Hunréjbe jo pſcheczej gorko, we naſetu žyweia hunréjch, pſchegerto. Kuzdy lutuju ſobu, hoblutiuj o togo, lenž rano jo hunréjch mužak, a tých, lenž wo noqo plaku. Ponížaſſho že spod Božej možnejtu ruky a pſchilagmijſcho že k joho hutschobě, potom bužožo mér namakafch waſchym duscham. Chmelové 5. febr. pſchebiwalniſ Friedich Pope, 68 l. st. a Rogenžu 23. febr. hunréjkar Wilhelm Krauz, 59 l. st., hobej hujžeklej pſches napſchiku žínerch. „Dwoj konz méj u myſlach tudv, čto wé, tak bliſko jo, žínerch chojži wěſče ſchudv, žnaž žinža k tebe žo, ga pſchigotuj že k tomu, až derbiſch k žudu hvich, ab hujžich mogak wſchomu, zož zo jehi pſchekjarživch.“ Rogenžu 1. febr. hunréjkar Gottlob Haſchek, 74 lét starý. Lutne rože nejžku jomu pſchi droſe žyweia kvitli, wele jo jomu to žyweie pſchiňažko wot togo, zož žlowěka potuživo a pochylijo. Daſchi Bog jomu nět žwěſchich dajo to žlunzo, fotarež ſchylku chaniue žyweie pſchenowijo k možnemu, k wjažekemu. Chmelové 11. febr. Anna Dubrau, manž. žona wjažek. Mertyn Dubrau, 57 lét st. Wele jo ſcherpeſch mužala, nět jo humožona ſ nieméra ſ měru, ſ ſchividly k radoſci, derbi ſe ſchylkymy ſbožnymy chvalbu dawasch tomu, lenž we ſchylke ſham: noſeži jeje mož jo byl a tu žínerch jej rožwětil jo ſ teju nažeju niúmernego žyweia. Škodowé 18. febr. Johann Žchultka, 30 l. st. Pſcherano hordowa ſe ſwojego žela huterňom. Dymolo domapytane ſtojachu žona a ſchi male ſiſhetka pſchi kaſčezu muža a nana. To ſtworte goletko hordowa pſchi kaſčezu dupjone, hudowa hužognowana. Nět jim wſety ju, ſ fotaregož ruky ſu brali, zož k žyweiu poderbečtu, glédaju ſe ſtaroſežu do žyweia. Ten ſněs groni: „Nestaraſſho že, waſch nebjafki Woſchz wé, zo wy poderbijoscho.“ Won ga jo wožebně ten Woſchz tých hudowow a ſyrotow, won nebužo waſch ſabyſch daní ſkomužiſč.

W&erowane ſu: 12. febr. Friedrich Wilhelm Herzog
 ſ Anna Mariu Wolf, hobej ſ Dęchanka; 19. febr. Johann
 Fr. Heinrich Hoffmann ſ Rubyna ſ Lowisju Sarey ſ Chmielewowa;
 26. febr. Friedrich Wilhelm Poſch ſ Mariu Žon, hobej
 ſ Depska; Christian Huras ſ Mariam Müller, hobej ſ Rogoſna;
 Martin Koſjac ſ Ann Koſjac, hobej ſ Schłodowa; 7. febr.
 Johann Źerzil ſ Mariu Feife, hobej ſ Strobiz. „Chojczo
 we luboſci, aſo tež Kristuſ naſ jo lubował.” Heſej. 5, 1.

Wojadnik

Berkwine powieści i dobro-lužyske řebske wožadny.

April.

Wojadnik pšichada kuzdy mjažež a plaschi na zele lěto 60 pí.

Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojego kněſa ſarača abo huzabnika.

1909.

Jatſch y
Ev. Mark. 16, 1-8.

„O rědny žen ſchog wjažela, žož ſkyńzo gnady, moj Jeſus ſ rowa gořej ſta a huglaži ſche padý“, tak ſpiwamy i wjažoleju hutſhobu. Bone ženſke pak, kotarychž ta luboſez k rowu griaſcho, měſachu hobſchekanu hutſhobu. „Chto bužo nam ten kameň wot tych rowowych žuri wotvaliſch?“ A ako ten kameň wotvalony namakachu, lažaſcho weto pſched tymi žurami hutſhobu ten kameň: Žo ga jo ten kněs? Hubojaše, že ten kněs jo woſtal; ūpſchemozeňe, tu ſbožnu nažeju hopſchiměſch!

Nejo k roſmeſchu? Ta kſchiza jo ſchylné jich nažeje ſlamala, ſhamne běchu jím Bože drogi; nejo Bog jago ſpuſtežil, ako jago do rukou ſwojich minikow jo dał? Kac ſchězki běſho ten kameň, kenz jich hutſhobu jo hobſchekal, kotaraž weto wot togo kněſa nejo puſtežiſch mogla! Žo, wony kameň rownaſcho tomu, kenz pſched tych rowowych žuri lažaſcho, běſho ta ſromesch kſchize, běſho ta noz rowa to ſledne ſa togo ſwětego? Take pſchaſthaňe hobſchekalu tu hutſhobu, tak až ten kameň pſched jeje žurami woſtaſho, teke ako ten kameň wotvalony namakachu wot tych rowowych žuri.

Tosch wizechu janžela we rově! Won dajo wotgrono na to teſchne pſchaſthaňe pytajuzeje luboſezi: „Won jo stanul a nejo tudy!“ Bog nejo pſchiwodał, aby ſwoj ſwětly ſklal. Ako taka wěſtoſež jím hordowa, běſho ten kameň wotvalony wot jich hutſhobow, rownož teke ta wjažola powieſcz tak kſchazna, tak velika běſho, až džaňe a hulekane jich jo popadnulo. Žo, nět mogu teke woni ſobu ſgložiſch: „Wono jo dopolnione.“ Nět nejo ta ſmiershi na kſchizy wězej ten kouz jich nažejow, ale ten ſachopeňk a to kameňiſtežo. Nět ſu ſchylné ſhamne drogi jich kněſa hobſwětlone wot ſwětla niemernoſezi, nět jo ta kſchiza kronowana: „Toli ūdejſchko Kristus take ſcherpeſch, a do ſwojeje kſchaznoſezi nutſch hyſch?“ Žo, ta ſmiershi jo požčeta do dobyſcha.

Nam ūlažn wězej ten kameň pſched žurami rova, my ſu ſu wot malego huknuli, we tej kſchizy dopolněnie wizech; ja naž jo ta kſchiza hopleſchona i ſwenkom

dobyſcha. A weto lažy hyſchčeř zelo jaden kameň pſched žurjami naſcheje hutſhobu, ten nejjchěžkhy kameň staroſezi, kenz teke te hukniki jo hobſchekal: ta wina, ta mož grécha, ta wěſtoſež naſcheje ūdopoſloſezi, naſcheje ſlaboſezi. Chto wotvalijo nam wony kameň wot tych žuri hutſhobu? Miz drugego ako ta wěſtoſež: „Ja wěm, až moj humožnik žywý jo.“ Tu wěſtoſež zoju jatſky mozowajch: won jo žywý, won jo nam bliſko a i nim Boža gnada. My mam ſmilnego hutſhego merschnika, kenz ſczerpnoscž ma i naſchymy ſlaboſeziами, žedne wězej nam ūbrachuju ten troſhtař, ten pomožnik, kenz nam pomožo i naje naſchymy gréchow; žedne ūbužomy we ſhamnoſezi naſchogo bluzeňia naſchu ruku podermo ſa joko mozneju ruku hutſtěſch. Won jo bliſko tym, kenz ſlamaneje hutſhobu ſu. Gaž chamne a hobſchekane jago pytamy, ga wotvalijo to běenie wot naſcheje hutſhobu: „Ja wěm, až moj humožnik žywý jo.“

A gaž to běenie grécha wotvalone wěmy, dajomu troſhtěne wotgrono na to pſchaſthaňe: Chto wotvalijo nam ten kameň wot tych žuri naſchogo rova? Miz drugego ako ta wěſtoſež: „Jeſus žywý jo, ja i nim.“ Chtož we něm ſe žywí, wot něgo humožony jo wot k nizomnego žywěnia, togo ūamožo teke ta ſmiershi wot něgo želijch, tomu ſu ta ſmiershi jano žuća k wěrnuemu žywěniu, ten wiži na tych rowach tych ſwojich, kenz we tom kněſu hužnuli ſu, pižane: „Ja ſom žywý a wy dejſho tež žywé byſch.“

Žož pak ta duſha licha jo wot ſchěze grécha a bojaſti ſmiershi, tam jo kuzdy kameň wot žuri hutſhobu wotvalony. Vſhi kuzdem rově, do kataregož luboſne nažeje ſe ſakopju, pſchi kuzdem tužnem naſgoňeniu, pſchi ſchylnych staroſeziach žywěnia, ūderbi nam ten janžel brachowaſch, kenz nam ten kameň kſchirdy wotvalijo abo na nejuheneſche naſež pomožo. Chtož jo wěri, až jago humožnik žywý jo, ako ſwěrny pſchijaschel jomu k boku ſo, ten namakajo pſchi kuzdem rově nažeje ſažeji nowu nažeju, zelo nowu ūbodnoſež. Žo, gaž pſchawie ſgubijomu, ga dobyduňomu, a i kuzdym nowym ſgubenim, we kotarymž jago pomož ſu ūaſonili, huknomy ſe wězej ūetowaſch ſa te ſchězke ſchtundy. Kuzda kſchiza jo tomu, kenz ju wot togo

Kněžja na ſe położyšč dajo, jadno nowe uſagońie Bożeje pomožy. „Gaž ja ſlaby ſom, ga ſom ja možny.“ Nejo „rěduj žen ſchog wjaſela?“ Teſchnoſcz grěcha, bojaſní ſmierschi, kſchimda a staroſcz žywieńia, ſchykno mužy ſe ſgubiſch pſchi tej wěſtoſci: „Ja wěm, až moj humožnik žywý jo.“

Pſches ſchichocež i Bogu bužoſho mozne býſh. (Końz.)

Ako ten farač ſaſej pſchižeſcho a Nakulego pſchaſchko, lez to ſchiche lažanie zoſchku nahuknul jo, ſmrozy ſe jago hoblizo: „Ja niewěm, dlaſogo rowno na mňo to domapýtańe pſchižo; zoſ ſhywienia ſe mijujo jaden, aby dopředka pſchiſchel, a gaž ſe jadnomu potom tak někaſ ſo, pſchižo domapýtańe na domapýtańe. Te týženie choroſeži ſkaſyju wězej aко ja we pěſch lětach ſaſej deře huzyniſch mogu.“ „Ja měnim, Nakula, ſ takimi myſleniami nōzomu ſe hobſchězkaſh; nizga, gaž něcht do ſchamnego roſchka glěda, jo jomu naſlědku ten zely ſwět ſchamny. A wy glědaſcho jaden žen ſa drugim do togo ſchamnego roſchka waſchych staroſežow, až naſlědku ten zely ſwět poľno staroſežow jo. A dlaſogo nēpomarlujojſho niz wot togo, až naſch Bog pſchi ſchyknom ſchězlem, zoſ wam poſcělo, jo weto deře ſ wami měni.“ „Bo? deře? Ja kſchel wězejch, zo dobrego pſchi tom jo. Ja deře wěm, až pſcheschiwo naſchogo Boga niz zyniſch nāmožomu. Bož nam poſcělo, mužym wěſejch. Ale až nězo dobrego pſchi tom jo, wot togo nějzom do něta hyschežer niz wižel. Jano bol mam a dlymoku staroſez, howazej niz!“ „Alle huſnuli ſežo ſchuli, až thm Boga lubujuzym ſchykne wěžy k ſlepſchemu ſobu pomogaju, a nět, zož wot takeje wěry ſhankſtwo dasch deſſcho, nōzofſho niz wot togo wězejch.“ „To ſu take ſchpruchy, kenz ſe huſnui, togo pak kſchel wižejch, kotařyž zelo hyscheži jo wěri, gaž jomu ta woda po ſchyju zo.“ „Nakula, ja nōk wam žowſchym dlatogo ſežokasch, až wam ſchězko hordujo, to wěriſch. Tym mužam we ſwětem piſmne nejo to teke tak lažko hordowalo. Jaden jo gronił: Šchykno domapýtańe, gaž tudy jo, něſda ſe nam wjaſzele, ale tužza byſh! Tomu mužoju běſcho teke ſchězko wěriſch, až Bog jo teke we kſchimwé ſ nami deře měni, ale won jo jo weto huſnul. A ja měnim, wy bužoſho jo teke hyschežer nauhuknusč. Ja zu waſ na nězo ſpomińeſch: Sachadne naſlědo ſežo na waſchej roli ſadowe bomy hobrěſowali. Ako rowno pla waſ mimo žěch a groniach: Nejo ſchłoda wo te gaļuſe, kotařež wy ſ wotřeſujoſch? Mě jo, aby wam ta hutſchoba kſchawieſch mužala! Wy pak ſežo ſe huſmiali: Ten ſad, kotařyž tutu bom naſo, nejo dobrý. How mužy lepſche dréwo górej, we někotarych lětach ſe

nebužo niz wězej wot togo wižejch, až ſwoju krounju jo ſgubil, potom ma nowu.“ „Mě ſe ſda, waſch Bog zyni jo ſ wami nět rowno tak. Won ſe myſli, Nakula mogal wele lepſche plody pſchiňaſež ako do něta pſchiňaſl jo. Dlatogo wotřežo naſch Kněs Bog jomu wele wot ſwojego ſtrowja a možy hugbaňa, to boli; ja měnim, to boli Bogu ſtamemu. Won nězyni nikomu rad kſchimdu, ale won groni: We někotarych lětach ſe něwizi niz wězej wot togo, potom chojzi Nakula we nowem žywieńu.“ To ſe nejo jomu nět žowſchym ſpodobało. „Kněs farač, ja kſchel wězejch, dlaſogo rowno ja nowe žywieńie voderbesch deru, nějzom moju ſluſchnoſcz zynil, tak dlužko ako žywý ſom? Chto možo wotemno groniſch, až nězo nēpſchawego zynil ſom? Ja měnim, wono dajo we tom ſwěſche wele drugich, na kotařež naſch Kněs Bog ſe nejperivej dasch mogal.“ „Na tej roli, zož ten bom hobrěſowali ſežo, ſtoſtej hyschežer dwa drugej. Ja ſom waſ pſchawſchal: Boſhco tej teke hobrěſash? Wy pak ſežo groniili: Ta mija ſe něby ſaplachila, tej něſtej niz a nebužotej niz, tej dajom we Božem měnu ſtojasch ako ſtoſtej. Alle how we tom boňie jo žywieńie, a tak nět, gabu naſch Kněs Bog měnił, we Nakuli jo hyschežer žywieńie, ſ togo mogu hyschežer nězo hugotowaſh, to by wěſče wele, wele lepje bylo, ako gabu won gronił: Nakula nejo niz a nebužo niz.“ Potom laſowaſcho ten farač ten 73. psalm: „Glědajſcho, to běſho teke jaden, kenz pſchawſchal jo: Dlaſogo ja? Dlaſogo niz druge? A naſlědku jo huſnul: Dlatogo mužym tak wele ſcherpeſch, aby wižel, zo we mojom Bogu mam. A gaž ſchykno we tom ſwěſche ſgubisč mužym, ſom akle pſchawie bogaty, potom mam mojego Boga, a ten mňo nēpſchězijo.“ A takemu mužoju kſchel naſch Bog teke waſ huzyniſch, něby rědnie bylo, gabu tak daloko pſchiſchli?“ Won něwotgroni niz; ako pak ten farač jovo pſchawſchal: Nozomej naſchogo Boga gromadu pſchawſch, aby won nama dwěma ſlabyma złowěkoma tej wožy wotworisč a ſwojo nebjaske krajeſtwo wězejch dasch kſchel?“ wotgroni won: „Jo, zomej.“ Ako po někotarych dnach k nōmu hogledach, ſachopi ten chory ned: „Jo ga nēpſchawo, ſwojo žělo pilne zyniſch? Moje myſli ga du pſchi tom jano na to dobre, niz na to ſle. Ja ſom ſa moju žomu a ſa moje žiſchi ſe ſtarasch kſchel; ten Žakowy, kenz do ſchyknych ſgromażinow ženio a na ſchyknych ſwěženach we dalokem hokreſju k namakańu jo, jo ſwojo žělo tak žałosnje ſkomužil, až jomu naſlědku ſchykno ſepſchedawali ſu.“ Tosch glědajſcho ten farač Nakulemu tak pſchawie hutſchobnje do wožowni: „Luby pſchijaschel, wy ſežo mě ſaſeſch ras lubſche ako ſchykne Žakowe, kotařymž jich bogabojasnoſcz jano k ſatařevu jich pilnoſeži ſkužy. Naſch humožnik ga jo teke togo gnilego ſlužabnika

wotsche sažuzil a tomu pilnemu swérnemu klužabnikoju
k wjaſelu swojego kněja nutsch hysch kaſal. Ale net
zu wam wot jadnogo drugego bura hulizowasch, pschi
kotaregoz domie mimo žech. Kédny kchazhny dom
běſcho ſ wělikimi ſwětlymi hočnami. Ten jo wony
muž ſ togo žela ſwojeju rukou natwarisch dał, a ako
ta twar' gotowa běſcho, jo won nad žutami to ſlono
napiňał:

Na kamien domy twarimy,
Bož zuse gosęzi janu ſmy.
Bož niherne bysch dejali,
Tam twarimy jan na pěsti.

Gledajſcho, ten bur jo pschi ſchyknom staranu a
hugbańu wězel, až želo nedajo janu ſa to ſchelo, ale
teke ſa tu duſchu. Hoglédajſcho ſe ras we tych domach,
we kotarychž te luže bydle, kenž jan wo rolu a ſvozo
ſe ſtaraju, glédajſcho jim do wozowni. Južo na
wozyma wižischo, až ňejo žedno pſcharwe wjaſele we
hutſchobie — a žedna pſchawa luboſcz. Šchykno jo
ſaduſhone we tej ſemi: Wono jo rowno ako pschi
ptaſhku we kletze. Štwořony, aby k ūebju gořej
leſchel, ſejži tužny we huſkem popajzeństwu a ſgiňo.
Tak jo naſcha duſcha wet naſchogo Voga ſtwořona,
aby k ūebju ſe ſ naſbla, wjaſola, pſchijasna, polno
luboſczi a ſ božnoſeſzi. Nakula, jo we waſchom domie
a we waſchej duſchy kujdy zaſ tak bylo? Pſchi-
ſluhajſcho ras, ja zu wam wot jadnogo muža před-
laſowaſch, kenž we ſwojom žywieńu wele wězej ſchězkego
jo ſcherpel ako ſchykne luže we naſchei wky nagromadu,
a wele wězej ſtých dňow we ſwojom žywieńu jo měl
ako dobrých." Ten farat laſowaſchho drugi liſt na tych
Korinthákarow 6, 3—10. „Nakula, gabh my to mogli,
we naſchei kſhiwže tak chvaliſch!" Ten chory glédajſcho
ſamyſloný na ſwojo ložyſchežo. „Wy ſe myſliſho,
tak daloko neſchižom; ale naſch Vog kſchel, aby tak
daloko pſchichli. Dlatogo połožyjo jadnogo tak na
poſtolu ako waſ, a won bužo teke mě ras tak połožyſch;
ja mužym jo teke huknusch. Ja jo teke ūamogu, zo
by to ſa wjaſele na ūebju bylo, gabh Nakula to
nahuknul. Wy ga ſežo tak kſchutý, jederny muž, wy
mužali to nahuknusch. Dopomínejoſcho ſe, kaf loni
waſch ſužed ſe ſwojim wosom we pěſku ſe jo ſareſal
a ſaſtal a ňejo jen ſe ſwojima koňoma huryſch mogal.
Doch ſežo wy pſchichli a waſcheju koňowu ſpſchegnuli
a gronili: To kſchel wižesch, lež ja ten wos wen
nekrýdnom. Tak mužyſho jo net teke zyniſch, wam
bužo ſe gluzyſch." To hoblizo togo chorego ſe
rožwětli: „Ja měním, kněs farat, wono pojzo, ja zu
ſchichy byſch a mojomu Bogu dowěriſch, až dobre
wotglédańe ſemnu ma; pſchožežo ſemnu, aby Bog mě
mož k tomu dał. A gaž ſe ſaſej huftrawijom, potom
zu lepej zerſwi pomarkowaſch ako do něta, ja ſo

wěſče wězej ſpasch!" Ten ſod chapja tajaſch, ta
ſemja měka buwaſch. Gaž to ſe ſtańo, jo teke nažeja,
až to „nutschlowe žywieńe“ chopijo roſež. Taſa nažeja
ňejo pla Nakulego hobſchuzila.

A ſchichemu pětku.

Gloſ: Ich bete an die Macht der Liebe.

Ja poſwigam tu mož luboſczi,
Kenž ſe we Jeſu ſiawijo;
Jeſi powdam ſe we ponižnoſeſzi,
Kenž mě nejryňuſcheg lubujo;
Ja ſoň na niž ſe lubej myſliſch,
Do jeje dlymi zu ſe ſmyſliſch.

Kač ſy ty mě tak pſchichyſloný,
Kač ſa tobu ja požedam;
Pſches luboſcz možne ſeſchegnony,
Sſe zely k tebe pſchichylam;
O luboſcz ſłodka, ſbožne zuſche,
Ty ſwěſaſch hobej naſu duſche.

Ja zuijom, až ja tebe třebam,
Ja zuijom, až jan twoj ja ſom;
Ja dar a ſtwořbu nepořebam,
We tebe jo moj pſchawý dom;
How mam ja měr, how ſe mě ſubi,
Miz drugeg ſe mě wěz ſelubi.

Sa tebe ſaſaižim ja mojo,
Wimožnič, zele žywieńe,
Kač ty ſa mňo na kſchizy twojo
Ssy ſaſaižil pſches ſcherpeńe;
Huſbožnič mojog gręſhneſeg padu,
Daj hužywac̄h mě twořu gnadu.

Beſež buži Jeſužowem měnu,
Kenž jo to žrědlo luboſczi
A ſa ſimž ſchykne ſwěte ženu,
Ab' ſ ūogo ſe hočložili.
Kač kſlekaſu tam we jich gluze!
Gthkuijny ſ nimi naſchei ruze.

O Jeſu, ſaſchijchę́ twojo měño
Do mojog ducha dlymoko;
Daj, až ſe twoja luboſcz leňo
Do mojog ſmyſla ſchyknoſo;
We ſłowach, ſtaſach, ſchuderkoſo
Byž Jeſu ſ to nejhufſche jan.

F. Rocha.

Zerkwine powieści i Chojchewskie wokady.

Saméeli žu: Depšku 1. märz Wilhelm Mettke, ž. žel. Heinrich Mettka, 10 dňow st.; Rogosiné 18. märz Pauline Luise Drabow, ž. kschylza Christian Drabow, 2 mj. st.; Chmelové 22. märz Willi Richard Pumpe, ž. žel. Wilhelm Pumpe, 1 mj. st.; Strobizach 3. märz Pauline Puša, 11 mj. st.; ſ. märz Anna Lina Lisbeth Súpk, 2 mj. st.; 21. märz Gustav Rudolf Schadow, 7 mj. st. To, lube staréjšie, wele ſgažio, gdiž tak dwě lubožnej wožne we ſmierschi ke ſamkniutej, wele wjažela, wele gluti. Snajozho tu bildu, fotaraž nam togo humožníka počažo, tak te make ſebe woła a ſich žognuijo? Wož užo ſežo teke waſche ſíſchi žognowanach dali a neſežo niz rědnieſſchego ſa waſche ſíſchi hupſchožvých mogli ako to, aby jagineta togo dobrego paſthra moſtali. Waſcha pſchožva jo dopokluna, wono ūamožo nicht je ſi joga rufi wézej rubnujich. Strobizach 15. märz Richard Trunſchke, 19 lét st. Teke we naletu žywieňa pſchýžo ta ſmiersch, ale jaſchý nam přatkuju wož togo, fotaryž tej ſmierschi tu mož jo weſek a teke nam to dobyſche jo daſ. Kristus mojo žywieńie, humřech mojo dobyſche. 15. märz hudowa Christiane Matusch rož. Zerna, 89 lét st. Ten knes jo žognowané ſeje droſe daſ a nad ňej dopolniſ ſwojo ſlubene: Ža zu waſ ūaſc, až ſe ſeſtačejoſho a až w̄ ſchere bužoſho. Kaf ſkodki bužo net ten wotpozynk byſch po takej dlužkej droſe! Chmelové 16. märz mirář Wilhelm Regel, 28 l. st. Manželſtvo jo roſdželone, tenž zředko gluſti a žognowaná, wjažela a méra běſčho, dokulaž ta luboſcz te hutſchobu ſwějala jo. Net žaluju žona a dwě goleschi, staréjſche, bratschi a ſotschi, ramy žu bite, fotarež žedno ſele nežijo, ale Bože ſłowo je žyjo. Šbožne žu, tenž žaluju, pſcheto woni budu troſtowané, groni ten humožník. Tym žalujuzym ſe wotamku Boža hutſchoba ako zředko troſtata a možy, tak až teke ſpod Idſami ſpiwaſch mogu: Besež buži Bogu we tej hutſchyně! Tak pſchiruzežo tomu knesu waſche drogi a uajeſſchho ſe na užo, won bužo ſchyknó deře hužyniſch. Depšku 16. märz kožaz Hanso Raak, 62 lét st. Kas jo ako kſchutn mloženž žobu wojoval ſa woſchzouſſu. Pſched Mežom jo na kamen padnul a ſebe kſchizu ſbraſchyl, tak až ňejo žedne wézej ſchězkego žela zyniſch mogal. Alle ſa ſwojeju možu jo ſwěrnie wojoval, aby žoňe hoplewař byſ a ſíſham pſchawý nan. Pſchělo joga žognowané tym ſwójim woſtach; joga žamego pak kſchel ten kral ſchýknych kralow ktonowaſch ſe teju ktonu niſternego žywieńia.

Wěrowańa: 16. märz pjakař Richard Fink se Sonnenwaldy ſ Martha Křöschel ſ Strobiz; 28. märz želaščeř May Lenfert ſ Chojchebusa ſ Anu Gažan ſ Čhnielova. „Výše schichósež a nažeju ſ Bogu by wy možue byli.“ Řeſ. 30, 15.

Přicházba. Sa jachadne léto nějžu davno schykuje
hyžčer Wožadník řaplaščili. Ja přehožym, aby to skoro
zyničk schéli pla žwojogo kněja řchulářa; pschi tomžamem
dej se přichodit schylno řlašení staž. Tých knesow řchulářow
pak přehožym, aby to rosvdawaté Wožadníkow dalej hob-
starali, te peněje brali a je kněs faračovu Niese wotewdali.

We jadnom Wojskowym piżach, aż te węże, są fotareż Schłodowe że zerkwizka twarisch dej, że węże żwiażelischi budu. Niest kłyszym, aż tomu tak niejo. Schłodowe żu że hufczej 6000 m². są tu zerkwju naszromajili, ale te druge węże że hoperaju, nężo tej twari p'schidażch. A to, dokulaż ta zerkwia jano 120 metrow miedzi dei, i takim rąska są

jadnu wjaż pſchawie nedožega. Deje želone hordowaſjch, ga by na ſuſdu wjaż 30 pſchifchli. To jo węzej aſo pſchematko. Tak jo ſtrosinieſchu, až to wjaſzele nad tej twari welsike ſejo.

За Попоjskij wožadu jo farać hustawjony a to nimski.
S takim ujejo schytno hoberajte tej wožaze uiz pomoglo.
S hutshobnym poströweniem! Bieger, Pizański.

S Janchojskeje wożadł. Sam ręk jo Radewiesy 10. märz Friedrich Batram, synek kolonista M. Batrama po dłuższem scherpeniu, z l. st.; moterku nejpo posuwał, żmy ju jomu huiiążli, ako poł lata staru bęscho. We swojej channości jo wele lubościżi dostał, ale teke wele lubościżi dawał. Któ niebju głędałszy taf zelto tej malej wozyże a Jezus bęscho jomu aż do głęnego schęzkiego wojuwania to nejlubieńce mē. Nět ma, ja zymż jo pożedał a mojo spivacich: "Trunij, nět dobył żom, ja dostam zęsczą frontu, how jo ten kichażny dom, żoż chwatam k Bożemu tronu, mē Jezus powitajo a bęku draſtwu daje."

— Ten golazek jo ten przedny, fotregoz schélo na nowy Radewieski fjarchoł fakopali zmy. Tak ma nětol ta wjaz, sa zymz juž dawno požedala jo, jadno wożebne hodydiele sa hwojich lubych samietych bliisko pschi ſe. Fjarchoch stoj na Radewieskej roli, jo rědnie hobsazjuom a pschitojue pschigotowanym. Zowcza ſu ſebe zescz nagotowali a rota wot ſchfroka huwili a drogu ſejzy na fjarchoch tež pschili, wele luži jo ſe ſeſchlo a tak zmy pla przednego rowa ſtejzen ſ gniutej hutſchobu ten fjarchoch ja Božu rolu mogali hužwěſchich a wot togo pojedach, fakt na ſie ſe wele pſlaſach a žakoſzich, fakt wele luboſci ſe tam fakopach bužo, fakt te rowy tych žywych na jich žuńſch a gręch dopomieju, fakt pak tež ta rola jadna rola tych žywych jo psches naſch ſchfeszczijsku wěru a naſeju a fakt ten duch Božy ſchylivich ako tam ſpiju, hubužich a žywych huzynich bužo. Nět huqléda ten fjarchoch hyschczej pustý, ale ten zaž pschizo, zož kuzdy dom Radewiesy tam swoj row ſmějo a ta rola tej wžy ta nejlubſcha a nejdſtojiteſcha bužo. Bog ten ſknes holſwaruij to město ako ſwoju ſwetu roli, jago měr wotpozywaj nad tymi rowami a jago grada daj, aby ſe tam fakopowali take, aко we Kriftuſu ſe ſu žywili, aby na ſudnem dnu tež goryſtawali k žyweńu. Na 20. februara jo ſamreć hídowa Eliš. Wenzkoj, 64 lét ſtara. Dopokudnia padnu, ſlagim a na wjazor hunré. Lubu moterku, plimu nařichačku jo Bog ſu ſe wſel. Na 27. märz ſamreć po dlejszej choroſci a iſcheckim wojowanim ſcholsta Měrtyu Pěškar, 49 lét ſt. Na 17 lét jo ſa hwojim pschenuženim i dobreju wolu nařchej wžy ako ſcholsta ſkluzyl, teke zerkuju a ſchulu ſaſtojal. Žiſchi plaku wo dobrego nana a hidoje jo ſtyžno. Bog byž jich ſejit a troſcht! Na 20. märz, jaden ſení przedk hwojego narodnego dnia, ſamre na porožowaniu Anna Aliquista Happažojs Schónheje, 21 lét ſtara. Goletko jo žywe, pla kaſchcza moterki zmy jo dupili. Dwé lét běſcho ſeniona, nět jo murſki mlody hidoj a ſtarejſcej ſuwotej ſe daſch troſchtowach nad hwojim goleſchim. Zo zomy k tomu groniſch? Ty, ſteňo, ſy jo zynik, a ty maſch naž lubo. Na 31. märz hujze je ſweta ſchlodar a huntenkar Karl Bartuſch Janſchkojzach, ſt. 68 lét. Na moznego a howazej ſtrowego muža pschize pschifajſeſche, 14 dnów lažaſch, nět ma pla žomy ſwoj wotpozynk. Tym ſiſham pschiniąt teke to lutowanié žogno wańe. Drejzach zmy na 4. apr. Karolinu Woitojz, 5 mjaž. staru, a Janſchkojzach na 7. april Luise Wenzkojz, 4 tyž. ſt., k wotpozyku pschewožili. „Takich jo to krajeſtwo Bože.“

Wožadnik

Zerkwinię powieścią ja dolno-lužyske herbiske wožadny.

Mai.

Wožadnik pschichada fuždy mjaſez a plaſchi na zele léto 60 pí.
Skajach jen ſebe dejſch pla ſwojogo kněſa farařa abo huzabnička.

1909.

Stupny ſtworki.

A ja, gaž pohuſchony budu wot teje ſeſte, zu ſchylnych k ſebe iſhēgnuſch. Jan. 12, 32.

Na wolejowej góre ſtojachu te huſníki a glēdachu k ſiebju. Nět že zujachu ako žiſchi, fotarymž nan a maſch huiſtkej ſtej. Nět ſieběſho wězej pla nich, tenž wotgrono daſcho na fužde teſchne pſchaſchańe, drogu poſkowaſcho je ſchylnego bkuženia, mozowaſcho we ſchylnom ſpytowanu. Nět zujachu, dlaſogo ras jo gronił: „Ja poſcželi waž ako jagňeta ſtež mjaſy wělkoſ!“ Nězkyſchachu hyſchezeſ to zaſchne: „Kſchizuj, kſchizuj?“ Niewižechu ſurowe ruki, tenž ja nimi pſchimachu? Newotworichu že te žúra popaſzeniſta? Nelažaſcho tam ten woſchý mjaſ? Tak ſamotne nět we tom ſwěſche, žož ta ſchamuſcz bydli, to gramowani pſcheljivo tých zjſtých, tých ſwěrnych!

A weto roſchichu že i wolejowej gory i wělikim wjaželim. Tej wozy k ſiebju poſtawionej, ſněſho pſches jich hutſchobu: „Do ſiebja jo ſtupil, domoj jo ſchel!“ To běſho jich wělike wjažeſe. Gréch a wiñikſtwo ſejſtej to ſlědne ſłowo hoſchowalej. To ſlědne ſłowo ma to ſiebjo. Do ſiebja jo ſchel, tenž ſiemějaſcho, žož ſuwoju głowu połožyſch mogał, jo mér a hoplewanie pla Woſchza namakał. Kotaregož pſchegoňowali ſu wot jadnoga měſta ku drugemu, jo tu kromu dobyſcha doſtał i togo Woſchza ruki. Pohuſchony jo wot teje ſeſte do ſiebja a bužo nět teke naž k ſebe iſhēgnuſch.

To ſiebjo jo Jeſus nam wotworil. Nět wěmy: k ſiebju naſche drogi du! Gdyž doſež žělali, woſowali a ſcherpeli ſmy, ſchégno Jeſus naž k ſebe. Pſchemyſliſchho: Naſlědku že wotworiſo to ſiebjo a ja derbiſt pla Voga a togo humožnika byſch niſterne! Gdyž to nam k połnej wěſtoſeſi hordowało jo, až jadna kſchaſnoſeſ ſaž dozakajo, tak wělika, až k hopiſtanu ſejo, zo ſu potom ſchylnie te wězny, tenž how naž nuže? Zo ſu potom, niz jan o te krotke wjažela, ale wožebnie, zo ſu potom naſche staroſeſi, naſche miję, naſche ſcherpeňa? Mroki, tenž mimo ſchégno, aby naſlědku to ſlyño ſak wile kſchaſnzej že ſwěſchilo. Niz namožo naž i huſchym wjaželim a i wěſtkejmu možu napołniſch ako ta wěſtoſeſ: Ja mam ſiebjo, ja mam dom! To ſlědne we ſwěſche a žywieniu ſejo

ta noz, teſchne ſdyhowanie a ſajzeſte; to ſlědne jo Jeſuſa luboſeſ; joho gnada a mér matej to ſlědne ſłowo, a my ſměſomu naſlědku jan o Voga k chwaſeniu. Pſcheto ſchylno, ſchylno, teke te nejtuzneſiſche ſchtundy naſchogo žywienia, teke to hoſognuſche, žož grońachmh: „Wono jo doſež, ja námogu wězej“, jo ſlužylo tomu pſchigotowanu na to hoſognuſche, žož ſněſch dejſchho: Ja zu waž ſchylnych k ſebe iſhēgnuſch!

S tými huſníkami jo že wělike pſchewneſe ſtaſlo. Do něta běſho ten humožnik pla nich na ſemi a tak běſho ta ſemja jich dom. Nět hordowa won pohuſchony k ſwōjemu ſuwojemu Woſchzou a tak jo to ſiebjo, we fotaremž nět bydlaſcho, jich dom hordowało. Jich doneteiſſhy dom jo jim k zuſbe hordowaſ, a zož jim do něta zuſba běſho, jo že jim do nowego domu pſchewneniſlo. Woní běchu aſko te žiſchi, fotarymž ſtaroſeſ to bydlenie pſchewnenili ſu. Togo nana dom, zo teke jo, jo jich dom; a rownož teke nět hyſchezeſ tam ſejſu, woni wězej, zo ſluſhaju.

To ſiebjo naſch dom! To jo ta wěſtoſeſ, fotruž ſtupny ſtworki nam dajo. Ta droga žywienia jo droga k ſiebju; ta ſmiersch jo hyſche k Jeſuſu. Te ſtare kſchěſzijany ſwěſchachu tenž ſmierschi tých ſwōjich ako narodny žen k niſternemu žywieniu. A nejſmij teke my powołane, aby nam rowno we ſchamuſci ſmierschi to niſterne ſwěſlo ſiebja ſwěſchilo? Ma jadnej kſchizy na kſarchobě ſteje te ſłowa: „Togo duſcha žywa jo, lez to ſchelo ſemja poſchyo.“ Glēdajſcho, te huſníki Jeſuſa, wot tých pređnych až k tym, tenž wot naž huſdu, ſu ſchlí pſches žywienie a ſmiersch, wjažole we tej wěſtoſeſi: „A ja, gaž pohuſchony budu wot teje ſeſte, zu ſchylnych k ſebe iſhēgnuſch.“ Šeſtyschyschho, kaf naž pſchafchaju, zo naſcha droga zo? A won ſam, ten poſchony, glēda na naž: Snajoscho tu drogu, fotaraz k ſiebju wězo? Jo, Knežo, my ju ſnajomy! Daj ty nam jan o mož a ſkobodnoſeſ, wjažoſeſ a wěru, aby woſtali na tej droſe, tenž k tebe wězo do ſiebja! Schégno naž k ſebe, iſhégno naž domo!

Nežela.

Nežela, to pſchijo ſe ſłowa „neželaj“, kaž Bog to

husztawil běscho we 2. knigłach Młosseža 20, 8—11:
„Spominaj na ten sabat, aby ty jen hwesthil. Schescz dñow dejch ty želaſch, a schyklne twoje węzy hobzynisch, ale na hedyhym žen̄ jo ten sabat togo kňesa, twojego Boga. Ma ten ūdejsch ty žednogo želaſch, daniž twoj syn, daniž twoja żonka, daniž twoj bluzabnik, daniž twoja bluzabnička, daniž twojo sbozo, daniž twoj zusabnik, kotaryž we twojich rotach jo. Pschedo we schesczich dñach jo ten kňes ūbjo a ſemju ſtvoril, a to morio, a schyklno, zož we ūom jo, a won wotpozylascho na hedyhym žen̄, togodla žognowaſcho ten kňes ten sabat a hwesthil jen.“ A dyž ſe na ūzelu hoglēdujomy, ga ūehuphtajomy tež niz wot togo ruſcha a ſapota želabnych dñow, tak ſe ſda. A chto teke by ſe wěril, na ūzelu ſcholujom na polo jěſch abo gnoj woſyſch! Ma pscheduſte ūezelskego měra ga groſy ſchroſa ūezelskeje kaſnie. Młogi deſe ſe myſli, až jo ūzelu doſcz hwesthil, dyž tu kaſni psched wozyma ūepſchecſtupijo; ale ſpokojom ſam pschi ſe deſe togodla ūebužo a pschawý mér we ſe teke ūeſmejo a togodla teke žednogo žognowaſia.

Dej pak ūezela nam také woſebne dary pschińaſež, ga dejmy ſe k ūej pschawé pschigotowaſch. A to derbi ſe juž ſobotu wjazor ſtasch. Ako ja hyscheži golz běch, ſtej mojej ſtaréſtej pscheze na to žarzalej, až po wjazeri ſe ſchyklne hokoło blida ſchekachym a ja derbech ſ hiatowarskich kniglow te poſtawki a pschoſby na ſobotnym žen̄ předk laſowaſch. Ku koñu bu hyscheži gromaze wjazorný kjarliž hyspiwany, potom źechym ſpat a my ſiſhi hubiatowachym hyscheži w poſtoli naſcho wjazorne modleńie. Tak powdachym naſcho žywéne a ſcho hobſtarane do Božeje ruki a dozaſachym wjazole ten Božy žen̄. Předku bu hyscheži hystawione, chto tenras namſchu hysch dej. Taden wot tych wěſtých a te male derbech ſcherej doma woſtaſch a te domazne potřebnoſci hobſtarach. De druge źechu kujdu ūezelu te poſtera gožin namſchu, ſchovadno, lez rědne abo žadkawé ſwedro běſcho.

Wěſeſze dajo takich domow hyscheži radnych we kujdej wžy a ty, luby laſowat, deſe ſy tak ſabogala pſchobyla, až to ūedej zynisch, ale poderno. Ssledny ſnop běſcho w brožni, toſch ſe groſne ſabłyſmu a brožnia ſtojaſcho w hogiu. Schyklno ſe ſpali a bur běſcho — pſchobat. Řeblužeo ſe, Bog ſe ūedajo k ſměchu měſch! Řeblužeo ſe, Bog ſe ūedajo k ſměchu měſch! Řeblužeo ſe, Bog ſe ūedajo k ſměchu měſch!

Taka ūezela ūepſchicnaſo a ūamožo nikomu žednogo žognowaſia pschińaſež. Šak ſkjarže gospodare, až

poňežele ūamaju juž žednog zerweneg ūeňeſchka wězej wot nich hyschej. Druge ſe mudroſtuju dla ſchackich ūeňeſowych, rolnikatskich, politiſkich atd. wězow, až na iſy roſlęga. Wone towarſtwo ma bal. Měto ga jo mowda, až kujde nělaké towarſtwo ma na ſobotu bal, ūezelu ga mogu ſe hyspasch. To, ſpijſho jan, ale zo potom, gaž ako te ſe ſyjimizow waſchu ſbožnoſež pſchepasch bžoſcho! Mě kujdu ras tak wonak pſchelijo, gaž pak tam na ſobotu ſe dudujo a ſidlujo. Mě, to ūebužo witsche ūezela, to bžo ūe-uezela.

Šak také woſobu na ūezelu deſe wotzuſcheju? Te ſu poſne ſwětnych myſłów, druge ſu ſmućone, ſchecſte ūehupane, guile, ūelepe, ſwadne. Poſdu te namſchu? A gaž tam poſdu, ſměju tež žognowaſie wot ūeje? Zo jo jim to pomozy, gaž tam ſpě abo na ūežo hužeraju, wot tog překowana glich niz ūeňyſche, a du proſne ſaſej domoj, wjaſole, až namſchu jo koñz. Psched tym ſwarnuj naſ ſub ūebjaski Woſch! To wotpolna pſchepiju teke a k wjazoru ſachopijo ſe to ruſhowané ſaſ wot nowotki.

Drugi ſe myſli, až ūezelu jo nejwězej zaſa a ſejo ſebe togodla ſchate hobſtarane předk, zogož ūabozny ſchecſijan by ſe ſromal, psched Bogom a lužimi zyniſch. To mě kujdu ras pſches hutſchobu rěžo, gaž wizim, ſak luže na ūezelu ſajtſcha rano na ūukach ſchawu ſeku, rowno aby byl želabny žen̄, ſeno nutſch woſe, ſožgliche ſeden deſcheczowaty zaſ ūejo, golonku žen̄, ſož ſewſchym tkeba ūejo, ſbožu k wjazeri ſwischinu woſe, ſož to by ſe na ſobotu ſluſhala, ſekanie rěžu, až jadnomu jan tak do hutſchobu rěžo. To, zo wěm ja, zo ſchyklno na ſubu, ſwětu ūezelu ſe groſnego ſtaňo, ſtaňo wot ſchecſijanow we ſchecſijanskich wžach. Luže ſubſche, ſak bužoſcho ſe mož ras ſagroniſch, gaž bužoſcho pſchafchane, ſak ſežo ten Božy žen̄ hwesthili! Boſcho ga ſ dobreju wolu k tym pſchibluſchach, ako deſe ſu powołane, ale niz hyswolone? A maſhio qq žognowaſie wot takego ūezelskego žela? Šak zeſto muſhym pschi tom ſe myſliſch na woneg buča, ako na ūezelu běſcho dal towsynt ſnopow do brožni ſwosyſch, lezrownosch joga ſtara mama běſcho ſabogala pſchobyla, až to ūedej zynisch, ale poderno. Ssledny ſnop běſcho w brožni, toſch ſe groſne ſabłyſmu a brožnia ſtojaſcho w hogiu. Schyklno ſe ſpali a bur běſcho — pſchobat. Řeblužeo ſe, Bog ſe ūedajo k ſměchu měſch! Řeblužeo ſe, Bog ſe ūedajo k ſměchu měſch!

Bože mlyny mělu ſlaſchka,
Mělu ale nadrobno;
Lez tež ſ granu won ſe ſtuži,
Pozaſhu ſho ſemelo.

Taka ūezela ūepſchicnaſo a ūamožo nikomu žednogo žognowaſia pschińaſež. Šak ſkjarže gospodare, až

zelajim węzej niesłuchaju, ale żu gubate, niespęchne, gnile, nerodne, hoganiane, niewerne a niespokojne. Ty he nad tym żywach? Znisch ty jo pszechiswo twojego knęsa na niebju hymazej? Sawescze, żoż wascha bogabojasnoścž bużo hyszczi dalej woteberach, ga budu wasche zischi ras wasche żudniki bysch. Chto ga jo nad tom wina, aż wasche zischi na lubu żobotu a żwetu nieżelu aż do połnoży hokoło gańaju, aż żu niespokojne, nerodne a aż, och kaf zesto, pschi tom żwoju zescz a gluku sgbubiju? W schuli, na fakre a namachy żu hordowali na nejlepsche huzone, kaf he deje seżarżach. Zo wñ sczo k tomu zynili? Nęcji mlogi ned na schulaća gnał, dyż ten jo jago gole dla niespichtojnoścži żednie ras tschapnuł? Ssu wasche zischi doma nęzo lepschego wizeli a blyshali, ako żoż woni nęt żami hugbaju? Pschibłowo groni: „Każ te stare schwikożu, tak te młode tschikozu.“ Niespichtomogu ga starejšche zesto dōscz żwojim zischem f schakemu nerodu a nienabożnemu żywieniu! Ja żom schel hebe ras żonku najmiesch. Ako pat te starejšche blyshach, aż nieźniejo na reju hysch a gniašch, ga mē jeje lubej nedach. Lube starejšche, pomogaſcho f nami wasche zischi schęgnischi f nabożnoścži f luboſcžu, ale teke f marškanim a niespichtojnoścži jem niz tog ryńscheg, ga smęjoscho zescz podla Boga a podla żłowekow a zescz smęjo też wascha wjaš, a býżco jem żami przedbilda we schylnie zebnoścži a dobrych statkach.

Moj luby pschijaschel, niz ga, taka nieżela a taka nieżognowanie f nieje he schi nespodoba. Zomej he saž lubej roschich f naſzej nabożnej familiji, kenž żobotu jo he tak rednie f nieżeli pschigotowała. Kaf wjažoše woni stawaju. Żedna staroſcz jich neschiszczi, żeden némér jich nenuži. Woni ga żu schi třebue hebe jużo żobotu f nieżeli pschigotowali. Sczicha hobstaraju to sbožo, ten dom, te zischi a pschigotuju potom żami he f Bożej służbe. Hu naſ doma sežedachmy he psched žnidanim (fryschtuku) sažej hokoło blida. Nabožnina bu żarżana. Ja lasowach sažej f tych starych bjalowarskich te poſtaſki, modlitwy a to żognowanie. Gromaze huſpiwachmy hyszczi rędnj kiarliż a hujatowachmy woſchz naſ. Potom piſachmy koſei. A f tomu bu sažej przedku a po jéži hujatowane. Potom pschigotowachu he te węſche namachu. Ja nieběch tenzaž hyszczi tak starý a derbech doma woſtasch. Dyž pat maſcher (abo ta staršcha hotscha) hobed warishcho, ga dejach ja tuchylu to pŕatkowanie teje żameje niezele przed laſowach a schylnie domazniki pschibłuchachu. Tak bu doma ſuždu lubu nieżelu Boża służba żarżana. Gaž te namachare ſemſche pschizechu, he nahobedowachmy, pschizomž sažej przedku a po jéži te bliđowe modlitwy hujatowachmy. Gaž to sbožo hobstarane he, muſachmy

huſnuſch abo bibliji laſowach. Gańach niezmiejachmy a żož to he weto ras schajzu ſta, běſho wotſha ſchroſa wěſta. Man nam żednie psches palze neglēdaſcho a maſch naſ ſesagraňaſcho. Wjazor hobſamknuchmy ten żen ſažej f nabozninu. Zesto ſejzeftej teke dobrý hujf a luba ſchota f nam a potom pschejże ten wjazor ſe wſchafim rędnym roſgronom a hulizowanim. Kaf ježno te gožim tam he minuchu! Potom wotejſeftej a Božy mēr he na naſ hula a ſmłozowachmy nowe mozy we naſ, kenž he do żognowania pſchemenichu. Ja muſym he do wſcheje niinternoſcži mojima starejſchyma hužekowach, až ſtej mē huzylej nieželu żweschich a na Božych drogach chojzich a jago żognowanie jo mē pschewožilo widobne až do žinbaſcheg dňa. A moje zischi deje, to Bog daj, tež do mojich stopow ſtupach!

Niežela, kaf lubožny ſuk f togo żlowa ſni. Gaž moja żowyczka mē pschach: Man, zo witsche jo? a ja wotegroniju: Niežela! kaf wona južka a he wjaželi, kaf jeje wožko he żwesch! Kake rędne niebjo he psched nim wotworijo, dyž ſmějo nowe ſgelko a nowu koſchultu he hoblaz a ſe ſtružkami na wjažze he pschich! Doh, „gaž wñ niebužoſchho ako te zischi, ga wñ niebužoſchho do togo niebjaſkego krajeſtwa nutsch pschich.“ Tež ty dejch twojego wenkownego żłowela na nieželu pschich f przedkbiſje tomu nutschikownemu. Lej, to stare jo ſajſchlo, wono dej schylno nowe hordowach!

Niežela, kaf wle mera we tom żlowe lažy. Chtož ſchecz dňow jo želał, kaf třebue ten mera poderbi. S nogo pozera nowu mož, nowe wjažele, nowe ſtrowe, nowe żywienie. Chtož nieželu žela, ten schylno tſchujo a ſkonzujo he żamego.

Niežela, kaka schaſnoſcž to mē hobdajo. S Bożeje ruki nam na naſchu gręſhnu ſemju doſoj dana, aby wona to gręſhne żywienie a myſlenie roſtergnula a ten gręch we naſ psches ten mēr ſkonzuwała a f takim huſweschila f nowemu żywieniu.

Niežela, kaka żwetoscž he f togo żlowa żwesch! Bog jo podla naſ. Tog duch he żwesch! nam do hutſchoby, žo psches naſche domy, dujo po naſzych gymnach a polach a huzelujo żognowanie ſchuderano. Nieſažeń jo hebe psches nieželske želo a gręſhne, żwetne myſlenia.

Niežela, býſchinoſcž teje niinnerneje ſbožnoſcži. Kleknijſcho na kolena a pschobčzo: Woſchz naſ, kenž by na niebju, huſweschone buži twojo mē! Božezo psched jago hoblizo f wjažoleju hutſchobu, chwalscho jago żwete mē a južkaſcho jomu f psalmami! Žeſez buži Bogu we tej hutſchynie! Amen. Noča,

Zerkwina powieści i Chojchewskie wojski.

Werowanie: 12. apryl samkař Richard Handke s Mariu Saris, hobej se Strobiz; 16. Christian Schandorff s Marianu Morfo, hobej se Schkodowa; 18. Otto Lehmann se Sofii Nawrot, hobej se Strobiz; 30. Friedrich Wilhelm Kameń s Depska s Mariu Jahn se Schkodowa. „Ta luboſćz ſeptja ſwojo.“ 1. Kor. 13. 5.

Sameli ſu: Strobizach 9. april Erwin Smiel, 8 lét st.; 19. August Richard Krokor, 6 týždň st.; Maiberku 15. Hans Bahlič, 8 lét st.; Chmeloňe 23. Frieda Erna Behla, létu 9 m. st.; Lákoméj 26. Alfred Noack, 5 lét 8 m. st. Gdyž staréjſche ſwoje žiſchi do zuſby puſčežiju, ga teſchne ſe, lez ke k nim ſaſej roſhičk budu gluzne a ſtrowe na ſchèle a dufchy. Wn ſejo waſche žiſchi puſčežili do zuſby, fotaruž ten humožnik teke waſchym žiſcham k wěrnuemu domu hužynik jo. Tam ſu ſwarinowané pſched ſchyknym ſpytowanym, ſchyknym ſchiwdy a ſchyknym ſhym. Wot tam ſe ſebudu dere wězej k wam roſhičk, ale wn bužoſcho ſa nimi hyſch a je namafach we nejhufchnej gluze, nejhufchem ſtrowju. Strobizach 8. april humenkar Georg Piesker, 72 lét st. Ta žiuerſch jo požecet do dobyſcha! Tak ſchyknym hufchér tu jaſchowmu poweſč ſneſch. Nět wěm: Chtož do Ježovu Kristuža wěri, bužo žywý hyſch, lezrownož huměv. Sasbach 11. april humenkar Matthes Pschuskel, 81 lét st. Wot wěležeraſkego hopolaſaria Božeje ſwěrnoſeži a ſmiłnoſeži ſnani také hužoſke ſtarſtwo. Nět humožomu je ſchyknogo zaſnego žela a proze, kde Bog daſch tomu ſchelu ſkodi wotpozynk we rowe, tu duſchu poſničk i niuñernym wjaſzelim pſched joga hoblizom. Chmeloňe 27. april Ernst Louis Lehming, 48 lét st. Bog ten kněs gléda na ſchyknou žaloſež a nuſu. Won jo ten Woſchz tych ſyrotow a ten žudník tych hudoſow. Tak ſchel ſe ſwojim troſchtom že ſjawisch hudoſe a ſyrotom a jím ſbužiých ſutoſciwych hoplevarow a pilnych pomožnikow, aby ſhwaliſh huknuli: Den kněs Zebaot jo ſu nami, ten Jakubowy Bog jo naſho hopolewanie. Depſku 4. april Anna Müller, žona koſaza Chr. Müller, 33 lét st. Žona jo huſchla, fenž ſe ſwojeju luboſčju te ramy jo chložila, fotarež ta žiuerſch pređneje žony mužoju jo bila. Scheſč žiſchekow plaku wo moſterku a dwě goleschi wo tu, fotaraž moſterku nad nima ſaſtupila jo. Den kněs zny teke nad wami ſa ſwojim ſlubeniem: Ja zu waſ troſchtowasch aſo moſterka ſwojo gole troſchtuju. Depſku 9. april Louisa Noack, 3 lét 7 m. st. a 19. jeje nan, budař Wilhelm Noack, 42 lét st. Tužza ſa tužzu! Pſched ſkoro dwěma lětomu jo že ſchyknou ſpalilo. We wěnkownej ſeglaze běchu žiſchekta wjaſzele a troſcht. Toſch je jadno wot nich ſprěle, fenž ſtaréjſchym wězej běchó ako te ſgubjone ſemſke wěžy. A nět krotko ja tým goleschim jo huſchel muž a nan, na fotaregož we ſchyknou tužzy nejwězej ſchyknou že dopuſtežili ſu. A nět pſchaſchaju: Šnežo, ſzym ja že deru troſchtowasch? Smozniſhko že k tomu poſnaſchu: Šnežo, ja že nažeju na tebe! Dęchanku 26. april Marie Michel, žona wjoſkárka Wilh. Michel, 33 lét st. S doverenim na Božu pomož jo tej ſchtunze porožowaná napſcheschiwo glédaſa a že dopředka wjaſzelila na ſtrowe goletko, fotarež ako te druge ſi luboſčju gořejſchěgnich ſchěſčho ſebe k wjaſzelu a Bogu k zefcji. Toſch ſneſch: Moje myſli nejžu waſche myſli! Goletko humarke a po krotkim teke moſterka naſgonili ſu, ale fuždemu ſutoſciwemu złowekoju. Dere až wěm:

Togo myſli dere nejžu pſchezej naſhe myſli, ale joga myſli ſu myſli togo měra a niz teje ſchiwdy. To wěriſh, chloži vol a dajo ſlobodnoſež.

To běchu tužne ſakopowaná. Kaf žaložne ſtowby by byli, gaby ta ſemja naſch dom a ten rov naſch kouz buk: Něto paſ jo Ježus nam to ſebo wotworil. A wěſcha ako ta ſchiwda jo, fotaruž how naſgonijomy, ſi tak wěle wěſchym požedanym glédanym k ſeboju a wjaſselim ſe teje ſchahnoſeži, fotaraž nad tými naſchymi a nad nami ſe ſjawisch dej.

Schake powieści. We Sasbach dej ſu nowa nowa ſchula že twariſh. Do Depſka jo kněs Lehmann, ſi Golkovz rožom, ſa drugego ſchulará pſchiſchel. Do Chmeloňe dej tſchek ſchulará pſchiſchel. Do město ſarara Haberlandta, wo fotarež ſela woſhada ſutujo, ſaſtoj ſarački pomožnik Möller; te wěrowaná ma kněs ſarač Riese. Ta zerkwja Schkodowe ſu dej měř 150 měſtow, ako že pižalo jo, ale 250; to nejo teke doſč. Šu nowa dej že teke ſu misku zerkwja wenkownie wotnowiſh ſa někaf 160 towſynt ml. zerkwinyh dankow plaſteñoju; wot tych pſchidu na te wžy 8000 ml. Tak ma město ſu misku a ſersku zerkwju k wěſchemu želu ſdžaržanu. Strobizaníſke žiſchi muže net do měta na pſchaſchauie chojſiſh, dokulaž Strobizaníſke wejžaníſke ſaſtupniſki wotchylični, ſaračovu tu mijut a ſkomudu ſarownaſh. — A nět zomy ſwětlu napſcheschiwo hyſch ſe teju pſchožbu: O ſwětlu duch, pſchiz ty net k nam

Bieger.

„Rogate, bjaſuiſhko, pſchožeo“, napomina naž ta ſežela. A Ježus groni: „Pſchožeo, ga bužo wam dane.“ To to wěrno? Hužlyſhkyjo ſe fužde bjaſowanie, dawa že na fuždu pſchožbu? To, pſcheto Bog jo jo ſlubil a zož won groni, to že ſtanio. Dla zogo ga dajo jich wěle, fotarež že ſtarajt a že huboje dla jich pſchožbow? To lažy nad tým, až te bjaſoware Hebräjſke ūhumeju. Rosinej: To ſlowko Amen jo hebräjſke ſlowo a groni, až ja deru wěſh byſch, také pſchožby ſu tomu ūhjaſkemu Woſchzou ſpodobne a hužlyſhane, pſcheto won ſam jo nam kaſal, až dejmy tak pſchožyſh a ſlubil, až zo naž hužlyſhach. Amen, amen, to zo groniſh: To, jo, wono že derbi taſ ſtaſh. Mlogi raſ pak te ſube bjaſoware také Amen, ako ten ūhjaſki Woſchz na jich bjaſowanie wotgronijo, ūerouneju, woni pſchezej ūhuijanu, taſ ten kněs jich bjaſowanie hužlyſhkyjo. Won ſožakaju také hužlyſhane, také wotgrono po ſersku a Bog jo dajo po hebräjſku, woni že myſle, Bog bužo jím wotgroniſh po jich rězy a myſli a ten kněs jich hužlyſhkyjo po ſwojej rězy a po ſwojej mudroſeži. A dokulž to hebräjſke že wot ſledka laſujo, ga zny ten kněs tež ſu nami mlogi raſ po hebräjſku, taſ až nam že ſda, wono že dožlédka, ſchyknou hopazie, ſiwiče, a jo weto ſchyknou pſchaſe a dere a rovno tam, že naž ſa naſchenu myſlu) nejo hužlyſhach, jo naž ſchahne hužlyſhach!

Wojadnik

Zerkwicne poweszeži ſa dolno-lužyſke ſerbſke woſadu.

Juni.

Wojadnik pſchichada fuždy mjažez a plaſchi na zele lěto 60 pñ.
Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojogo kněza ſarača abo huzabnika.

1909.

To žognowaní.

Ten Kněz žognuj ſchi a ſwarnuj ſchi. Ten Kněz huzwětliji ſwojo hoblizo na tebe a buž ſchi gnadny. Ten Kněz ſwignij gorej ſwojo hoblizo na tebe a daj ſchi mér. 4. Mojs. 6, 24—26. Nak zeto ſmy to ſtare žognowanje ſkyschali! Wot ſwětego dupeňa až k rovu pſchewoziji naš, žognujo naſho nutřk a wenhyſche.

Ten Kněz žognuj ſchi a ſwarnuj ſchi! Chto ty teke ſy, Bože moži deje ſchi ako muča hobbach, ſchi pſchewozis a hoplewaſch na ſchykných twojich drogach. Ten Kněz ſwarnuj ſchi! Naſcho ſchělo a žywene, naſhe ſube a pſchijaschle, naſchu zerkwju a woſchzoſſku pſchiruzjomy Božemu hoplewanju. Chtož ipod tym hoplewanim togo nejhufchego ſeda a ſpod tym chlodkom togo ſchogomoznegro wostańo, jo deče ſchowany. Chtož na ſwoju hutſhobu ſe dopuſtečzijo, groni to ſwěte piſmo, jo blaſan. Alle chtož na Boga ſe dowěrijo, togo nebužo won ſpuſtečzis. My ſamožom daniž naš ſamých daniž tych naſchych ſwarnowaſch. Wy ſtateſſche jo wěſcho. Gdyž teke ſi nejwěſtcheju ſwěrnoſežu waſche ſiſchi pažoſcho. wy ſamožosho jich ſwarnowaſch pſched ſchidu, gréchom, ſatveženim, gaž Boža ruka jich ſiehobſwamujo. Dlatogo pſchožymy fuždy ſa ſe a ſa togo drugego: Ten Kněz ſwarnuj ſchi!

A nejo ſi tym žognowanim tež tak? My ſami ſamožom nam jo daſch. Dwa želatej na polu, hobej piſnej a ſwérnej. Ten jaden pſchido do předka, wot togo drugego ſe groni: Wono jo, aby ſedno žognowanje na joko želu nelažalo. Dlatogo jo tak wele žela, teke tak wele hovokaſána ſchěſčijatſteje ſuboſeži podermo, dokulaž jomu to žognowanje wot goťka brachujo, fotarež ſe deče hupſchožys, ale ſi možu doſtaſch nedajo. My mužymy želaſch we ſnoju naſchogo hobliza, ale to žognowanje pſchido wot gorejka. Bož ſiehobſižo, tam jo podermo rane ſtawanie, dlužko ſedaňe a ſtaranie. Dlatogo pſchožymy: Ten Kněz žognuj ſchi! Hobmýſli, až už nejžmimo mimo twojego Boga a huknij ſe modliſch: „Ja wěrim jog dobrojſhi, fenž mě pſched wſchej ſloſču a ſchodus ſwamujo.“

Ten Kněz huzwětliji ſwojo hoblizo na tebe a buž ſchi gnadny! Bože hoblizo jo pſchazej knam hobroſhone.

„Bo deru ja hubegaſch pſched twojim hoblizom?“ Pſchejzij nebjø a ſemju, ſchuderkaſo ſni: „Lej, ga ſy

iy teke tam.“ Tak jo Bože hoblizo k nam hobroſhone, ale wono ſe nežwěſchi nam pſchazej. Wono ſe nežwěſchi tym bogabojaſnym a twardym hutſhobam; ale teke zeto tym bogabojaſnym niz, gdyž we ſchidu a zwiblowanju ſkjarže: „Nežchowaj twojo hoblizo pſched twojim ſlužabnitom!“ Pſcheto, žož togo Kněza hoblizo ſe ſwěſchi, tam jo bogabojaſnoſč, dowěreňe a wjažoſoſč.

Zo mogli ſa naš lepſchego hupſchožys ažo: ten Kněz huzwětliji ſwojo hoblizo nad nami, zo groniſch, ten Kněz glēdaj ſuboſež na tebe tužnego a daj ſchi wjažolu hutſhobu; ten Kněz rozměkni twoju hutſhobu, ty twardy, a ſbuž we tebe ſwětu ſuboſež; ten Kněz nebjø ſorniwy pſchetschivo tebe ty pſchetschivo greſchnik, ale buž ſchi gnadny; ten Kněz ſdžarž ſchi twoju we wěre wjažolu hutſhobu, ty Bože gole, aby negnutý na Božu gnadu twaril. Ten Kněz huzwětliji ſwojo hoblizo nad tebu, jo tožame ažo: ten Kněz buž ſchi gnadny. Boža gnada pak jo nam tak třebna ažo ten řchedny kléb. Jano pſches Božu gnadu hordujomy ſbozne. Dlatogo naſha pſchožba: „Ož wostań ſ twojej gnadu pla naš Kněz Jeſus Křiſt.“

Ten Kněz ſwignij ſwojo hoblizo na tebe a daj ſchi mér. To hoblizo na někogo ſwignuſch, to jo, jomu k boku ſtojaſch we wojowanju. Gdyž ten Kněz nam k boku ſtoj, potom ſe ūteſchnimy, we ſchyknom wojowanju žywene wostań ta duſcha měrna, dokulaž togo dobyjſha wěſta jo. Tak pſchožymy Boga, aby naš pſches ſchykno wojowanje k dobyjſhu a k měru wjadl, naš možoval, aby wožebnje we ſchyknom wojowanju ſi gréchom a ſwětom měru hutſhobu hobchowali, fenž ſtawne na Božych drogach wostań, ūwarzy daniž neſczerpná ūhordujo pſchetschivo Božej wole, ale we ſchidu ſwěrnoſeži na tej huſkej droſe togo huzwěſchenia chojži a, gdyž Bog zo, teke tu ſchidu naše ſejo a ſa tym Knězem žo. Taka hutſhoba polna měra we ſchyknom ūměru ſwěta jo Boži dar, chtož ju ma, jo žognowanje zlöwek. Dla togo pſchožymy: Ten Kněz daj ſchi mér!

Bog jo naš do něta ſe ſwojim žognowanim pſchewozil, won ſchel naš teke dalej ſwarnowaſch pſched ſchyknym ſlym. Won ſchel nam ſtawne ſwojo hoblizo we Jeſom Křiſtu ſu namakaſch a ſe ſwěſtihſch daſch, teke potom, gdyž ras wot naš ſni: Ja lažym a ſpim deče we měre!

Kuždy sachopeńč jo schězki.

„Pod golu“ běšcho a rědny našymski žen. Hujk jo togo brunika a tu ſcherawu ſa choluj ſpſchegnul a k žytoju woraſch ſachopil. „Hansko“, groňaſcho k tomu ſynku ſwojego bratscha, kenž jomu pojedank pſchiňaſeſho, „ty mužyſch rano twoju ruku na choluj pſchiložyſch, aby rolnik hordowal, afo twoj nan běſho. Ty wěſch, nan kaſchli tak iwele a ūamožo wězej ſa cholujom hysch, moterka jo chora, a ty ſy ten starſchý wot woſkym ſiſchi.“ Hansko, kenž do něta ſi wjaſzelim na teju koňoujo gleďal, poſleka ſe. Zo, won deſaſho nět južor, hyschezi ſchulſki golz, ſchytno ſiſcheze wjaſzele ſchusich a rolnik hordowasich? Pſched joko duſchu ſtupiſchó ſwoj woſkzoſſki dom. Kopizka malých ſiſchi, wot kotarychž to mlodſche akle poſ lěta ſtare běſho. Šlaba, chora moterka, kenž pod miju a žělom ſe ſlamala jo. Och, a ten nan ſe ſwojim ſtavnym kaſchlenim! Ldšy ſtupiſhu Hanskoju do woſzowu. Se ſchězkeju hutſhobu ſtupaſcho k broſdze a pſchiložyſch ſwoju ruku na choluj. Pſhemala běſho ta ruka a pſchekla ſa ten ſchězki choluj. Ten dobrý hujk pomogaſcho pſchi prědnem hopytaiu. Ten choluj chytaſcho ſe tam a ſem a Hansko ſobu, ſklenj cholujie nebeſho ſkoru ſowſchym k wiſeniu. Tej koňa ſechtej pomalem, rovno aby wězelej, chto ſa cholujom ſo. „Pod golu“ běſho a rědny našymski žen, afo Hansko te prědne broſdy woraſch — a je ſe ſwojimi ldsami mazaſcho. „Kuždy ſachopeńč jo ſchězki“, groňaſcho hujk, „ale wono južor pomalem pojzo, a kaf bužo twoj nan ſe wjaſzelich, až južor woraſch možoſch.“

„Pod golu“ jo a rědny našymski žen. Ten rolnik Hanso ſtoj ſamýſloný pſchi ſwojom choluju. Won ſe myſli na ten zaſ ſwojego ſiſhetſwa a ſawijo ſe ſwojeju ſcheréju głowu. Jo, how běſho pſched dluſkimi lětami, ſož rano ſwoju ruku na choluj jo pſchiložyſch muſhal. Kaf iwele broſdow jo wot togo zaſha woral, kaf mlogeraſ je ſe ldsami mazaſ! A kaf luba jo jomu ta rola hordowala, kaf zefto jo ju pſcheworal! Kaf iwele ſnoja jo na ūu běžalo we ſchytkych tych lětach! Ale kaf iwele wjaſela jo jomu teke to želo pſchiňaſlo. Ako tej koňa tenzaſ joko glož ſtej ſnaļej a wolnej ſa nim ſluchaſtej, och kafa gluſka! Ako ta chora moterka jomu tu blědu ruku na głowu poſožyſch a žaſcho: „Hansko, kaf ſe wjaſzelim, až južo woraſch možoſch, aby nan ſe ſchonowaſch mogaſ, och kafa gluſka!“ A ako nan potom to prědne želo ſebe hogledaſcho a Hanska huchwalaſcho, och kafa gluſka! A ako ſinba deſchcz ſe pada a witsche ſlyuzko ſwěſhi, tak roſtwetliſchó joko žywień ſinba wjaſzele a witsche hobschamniſchó jo tužyza. Tu ſcherawu ſu jomu weseli a do wojny wjadli, wotžož ſe nejo ſledk

roſchila. Hansko jo wo ūu plakał afo wo lubego towarischa. A potom jo ten choluj wotpozywaſch muſhal tichí dluſke, ſchězke dny, to běſho, afo moterka tak pſchosta a blěda na poſtoli lažaſcho. A potom jo hyschezer ras wotpozywaſch muſhal, afo teke togo dobrego nana do Božeje role ſakopali ſu. A ſi Hanska jo Hanso hordowal, kenž ſi huzelanyma rukoma broſdy jo woral lěto ſa lěto.

„Pod golu“ jo a rědny našymski žen. Togo hoſko gleđa ſu jſy, kſarchoboju. Kafe dlymoke broſdy ſu tam do ſemie worane hordowali. Kafe kſchažne ſeme wotpozywa tam ſi chowane. Staréſche, bratschi a ſotſchi — teke žona a ſiſchi ſu tam hufete. Ldſa maza tu broſdu. Toſch wotzuſchejo ſe ſwojego zována. Nebeſho to ten glož ſwojego ſyna, kotaryž k joko huchu ſneſho? „Nan, ja zu woraſch, aby ty ras wotpozyuſch mogaſ“, tak groňaſcho ten ſyn a pſchiložyſch ſwoju ruku na choluj. „Glědaj, tak mužyſch jen žaržaſch“, poſaſwaſcho ten nan. A ako ten ſyn te prědne broſdy jo woral, ſneſho ſi huf togo nana: „Chwal togo ſneje, moja duſcha, a ſebyň, zo won jo ſchi dobrego zyni!“

Zejo žywień jo ſe hopyžalo? Neviži how kuždy nežo wot ſwojego žywieńa? My woramý na naſhei roli te broſdy wot lěta k lětu, až ras ta muzna ruka ten choluj puſchczijo a to ſlabe ſchělo do teje dlymokeje broſdy na Božeji roli položone hordujo k ſbožnym žnam we nižnem woſkzoſſkem domu. Ten ſachopeńč jo ſchězki, wono ſo pſches ſcheréne a woſhoty, ale ſbožny jo ten koň — kenž ſi ldsami ſeju, budu ſi wjaſzelim žnesch. A tomu pomogaj nam ten ſmilny Bog!

Naſha groſza.

Ja ſe myſlim na ten zaſ mojego ſiſhetſwa, kaf horduijoſchó žywe, wj bilden, wot kotarychž měnach, až dawno ſabyte ſu! Ale woni ſedeje ſe ſabyſch, žedne, tak dluſko moja hutſhoba na ſemi dyba. Měala, nižka ſchpizka běſho, ſi dwěma malýma holnyſhkom a ſkulowatymi glazkami, kenž malo ſwětla dojſchpy puſchczichu. Tam běſhcej jano dva ſtaré ſtola, podnožk, velika poſtola, mała ſpiſhka a niſke blido a male ſameny. Ma ſpiſhze lažaſcho ta ſtara biblija a Starkowe bjaratowatske knigly, na ſcjenie wižaſcho ta bilda togo kſchizowanego. Nižga, chuda ſchpizka? A wěto běſho wona ſchpizka pſches tak mloge lěto jadno lubožne město tych ſiſchi domu, pſcheto how bydlascho ta dobra groſza, mama ſtara. Hyschezer wižim we duſhu jeje bilden a budu ju pſchezai wižes, až teke mě donaſhu tam, ſož mama ſtara južor dawno wotpozywa. Ma dwoře a polu, pla ſuſeda a na droſe k zerkwi ūejſom tu groſzu zefto wižel. Tej noſe ſtej muznej hordowalej wot ſchězkeje drogi žywień, kotaruž na ſemi jo ſchla,

ten kshebjat bësho pochylony wot bëreieňa žywieňa a starstwa, a schamnej bëschtej tej wozy. Taku žom tu grožu we malej schpize na stole wizel. Ale ta groža nieshcho warzata a nieskjarząsho dla swojich brachow, jeje hutshoba bësho wjaſola, a rownož kłepa bësho, žasho hyschezer zeli žen schtrumph sa žiſchow žiſchi. Hokoło jeje stola sgromazichu ſe te žiſchi a pſchishchachu jeje hulizowaniam. Wot nieje ſu ten katechismus, mlogi kjarliž, schpruch a modleńe ſ głowym naukuſnuli. Ako ta groža hyschezer mloga bësho, jo až do dwajastego lěta wele ſ głowym naukuſnula. A ſchykno to ſ głowym naukuſone jo dlymoko we hutshobe wostało a jo tu grožu psches žywieńe a te lěta kłeposeči ſwérne pſchewožilo. Denzaž ga nieshcho hyschezer tak wele roſdroſczenia we lanže ako žinba, nedaſho žedne kolaža, na kotařichž pſchi zerkwi žela ſe leſchesch moglo. Den kſchaſhny poſkład wot ſchpruchow, modleńow a kjarližow nieshordowa hyschezer ſ hutshobu hyschony, tak jézno ako ſchula ſe ſpuſhcežila jo, nieshordowa hyschishczany psches žime rukchowanie a neroſymne ſromoschenie, won bësho hyschezer hoplerana ſwétniza we hutshobe, kenz moz jo dał we žywieńu a wjaſele we humčesku. O ſbožny zaſ, zo ſy ty wostał! Mlužne wot graſcha ſgromazichny ſe k wjaſoru we malej schpize. A tak jo ta groža hulizowaſhch mogla! Wot jeje maleje ſothče, kotařaz psched ſchecz žaſhesch lětami ſ neju do ſchule jo ſchla ako rožowate žowczko, kotařaz potom paſ ſpod kwětkami do rowa położona hordowa. Wot tych ſurowych Franzofatow, kenz do landu pſchizechu, a kotařymž naſche golzy ako wojaſti ſlužyſh muſbachu.

Gdyž paſ wot jeje ſcheczka hulizowaſhch, ſtipichu jej pſcherez te ſdý do woſowu. Won bësho tak dobrý a weto ſu jago te Franzofare do Ruzojskeje ſobu ſeli; žednie ſe nejo węzej domoj roſchil. Sa to paſ ſu te ſurowe Ruzhe pſchischi, a bëchu hyschezer gorſche ako te Franzofare. Na klewe we ſenu a ſłomie jo ſe ta groža ſ jeje moterku psched nimi chowala.

A potom wonu neželu nejo ſabyſh mogla. Semſche pſchizechu ſe ſwojimi pſchijaschelnizami, ſhoplo bësho a kwětki kwiſchachu na polach a lukach. Toſch pſchizechu teke někotare mloženje ſe ſuſedneje wžy a ſpiwachu wjaſholy kjarliž. Den Žuro bësho tež ſobu, wot ſchyknych ten nejmožneſchy a nejwjaſholschy. S daloka klyſchaſhco ſe pogrim, maſhno pſchizechu bliżej. Te mloženje gnachu ſpod kſchusku, te žomeža habalichu ſe ſe ſchorzu a gnachu ſu gole. Toſch, zaſchny blyſk, zaſchnie ſagańe, te mloženje ſpod teju kſchuszyňu padachu k ſemi. Schyknę ſaſej stanuchu, jano jaden, ten Žuro, wostaſhco lažezy. Ako ſchelo ſu jago domoj pſchimafli.

Tak hulizowaſhco groža, a ſa kuzdym hulizowanim

hubjatowaſhco ſchpruch abo kjarliž. Wele hulizowaniam ſom laſował, wele ſom ſabyſh ſ zaſom, ale jadno ſamogu žednie ſabyſh, te modleńa a ſchpruchy, te hulizowania, kotařež ta groža we malej schpize hulizowaſhco. Maſh teke ty, luby laſować, taku mału ſchpizku we domie? Bydli groža we ſej? Wëſch, zo bogabogaſna groža ſa twoj dom a twoje žiſchi ſa žognowanie jo? Potom žekuj ſe Bogu a zeseſiſ ſu ako gnatný dar twojego Boga.

S Chineſiſleje

pſcho tamſki poſolnik Leuſchner: Chineſare ſu zowače. Krotko pſched godami ſamie ſedupiony, ale južor we kſcheczijajſtej wěce roſhuzowanym muž, i měnom Jong-kiam-kong. Pſched lětom jo měl zowańe: Jomu ſe ſjawi ſtarý złowěk, ten jomu groni, až we ſrodkim humčesku a we ſmierschi welgin ſcherpeſch bužo. Na togo tatańa pſchiže dla togo zowańa welska bojaſu. Won ſe ſmaka ſ jadnym kſcheczijanom a hulizowaſhco jomu wot togo zowańa. „Zo ty wot togo žaržyſh, bužo to nedeče ſemnu abo niž?“ tak pſchajſchaſhco jago huboſany. Den drugi wotegroni: „Gdyž ſa ja tymi kaſtami ſe žywisch, ako ja ſchi dajom, ga ſetřebaſh ſe nižogo bojaſch.“ Potom jomu hulizowaſhco wot togo wimožniſta tych gręſhnikow, kotařž tej ſmierschi tu moz jo weseł, kotařž ſ luboſci pſchecziwo naſ ſa kſchizy jo humčel, aby nam měr a hujadnane ſ Bogom pſchimafli. Won naſominaſhco jago, aby ſe tych pſchibogow wotkaſl a pobožne žywieńe wjadł. Den złowěk to žynačko a žescho kuzdu neželu namſhu a ſchykno pſchibogoſtwo bu ſe ſwojego domu huchyſhone. Schyknę bësho deře. Krotko po godach mějaſhco ſwojo modleńe na wjaſor, kaž pſcherez. Won ſpiwaſhco ſwoj kjarliž a lagnu ſe ſpat. Šsrejž nožy wotzusche, ſawola ſwoju ženſku a žaſho: „Fa du net do mojego pſchawego domu“ a to ſaſku won ſchi ras. Potom pochyli ſwoju głowu a humče we mère.

Bog ten kněs poſcželo tež zowańa, aby złowěkow na pſchawu drogu wjadł. How pla togo muža jo ta dowera na te pſchibogi ſbita hordowala a ta wěra do togo žywego Boga ſbužona a možowana. Chtož tu ma, ten ſe ſetřeba ſmierschi bojaſh. — Wot jadneje drugeje ſtarkeje hulizuju: Šchecz ženſkich, jadnogo murskego a dwe žiſchi ſom dupil. Žadna tych ženſkich, 89 lět ſtara, bësho ſerwej na ſmiersch chora. Net pſchizhe pomalem k dupeńu, na kij ſe pothkajuz. Wona klyſchny ſcheczko a na to pſchajſchanie: Zo how zoſh? wotgroni: Gréch ſotmyſch! K zomu? Fa zu do nieba, k mojim žiſham, Jefuſ moj wimožnik! To žaſho jaduab žaſhesch ras. Potom žachu te druge k ſej: Stara moterka, net možoſh we mère humčesku, te nebjaske žurá ſu ſchi wotzynone. Deře, deře, mějſchko žek! wotgroni wona, gdyž Jefuſ mě woła, ga pojdu.

Zerkwine powieści i Choszhebuskeje wožadny.

Weroowane ſu: 11. maj Alfred Grommel ſ Welzowa ſ Anu Dobring ſ Strobiz; 16. maj August Bartusch ſ Strobiz ſ Anu Lovišu Nagoriz ſ Deschanka; Wilhelm Friedrich ſ Saspow ſ Mariu Handref ſ Depſka; hudojz Wilhelm Löcher ſ Anu Vogt, hobej ſ Deschanka; 21. maj Mertyn Noack ſ Schkodowa ſ Marianu Worreschkojz ſ Choszhebusa; hudojz Christian Stellmacher ſ Anu Burisch, hobej ſ Strobiz; 23. maj Johann Albert Stephan ſ Anu Paulini ſ Schadow, hobej ſ Zylowka; 25. maj Mertyn Matuschka ſ Anu Perk, hobej ſ Saspow; Friedrich Kamenz ſ Chmelowa ſ Mariu Buckowiz ſ Strobiz; 28. maj Friedrich Janke ſ Chmelowa ſ Paulini Anu Sakrej ſ Žergona. „Jaden náž togo drugego běme, a dopolniško tak tu křiſtužou fasi.“ Gal. 6. 2.

Sam r̄eli ſu: Sasbach 7. maj Franz Albert Schwiezer, 2 lét 6 m. ſt.; 28. maj Willy Wolf, 7 m. ſt.; Rogeniue 8. maj Marie Helene Saichowa, 2 lét 8 m. ſt.; Depſku 14. maj Wilhelm Suſchowf, 10 m. ſt.; Deschanku 16. maj Pauline Luise Fandov, 3 lét ſt.; Zylowku 15. maj Otto Sellesk, jaden ſen ſt. S Božeje ruti ſejo, lube ſtařejſe, te žiſhetka ſeli a ſejo je Bogu we ſwětem dnuſiu hujwěſchili ſ teju pſchožbu, aby jich niinnerie ſbožných huzyniſ. Dere ſe nejſejo myſlili, až to tak rano ſe ſtaſh deſak. Vy ſejo kſcheli waſche žiſhi pogluzyſh a ſami wot nich ſe pogluzyſh daſh. To pak Bog pſches ranu ſhiersch waſchu pſchožbu dopolniško kſcheli, potom deſchho teke ſpod tuženimi a Idſami poſnaſh: To mě togo ſneja buži chvalone! Deschanku 1. maj Maria Matuſch, rož. Kleiž. Hudojz, 4 ſyň ſ a žwoka, kenž na ſhiersch hora pſchi humřejch muterki lažaſh, žaluju. Se žomu a moterku ſaſhnu ſkyňzo doma a žyvěnia. Proſmy ſe ſda ten dom a chude to žyvěnie. Ale Bog ten ſnejs jo ſkyňzo a ſcžit. Won roſkvetlijo tu tužyž ſ nažeju ſbožnego niinnerego žyvěnia a ſaženio ſchynku staroſez ſe ſwojim ſlubenim: Neboj ſe, ja ſom ſ tebu! Dere tomu, kenž na nogo ſe nažejo! Depſku 25. maj želaſheri Friedrich Wilhelm Hetmann, 34 lét ſt. To nejo to wožebne, kaf ſtarý ten zlowel hordujo, kaf wele jo želaſ a kaf wele plođow to želo jomu a drugim jo pſchinužlo, ale to jo to wožebne, kaf wele won ſa tu niinneroſć jo zpuiſ. Gdyž jago hutſhoba Bogu ſe ſpodoča, daſh voto pſchižo ta ſhiersch rano abo pojdze, wono jo pſchezej pſchawý zaž. To kſcheli te žaluiuze hombužliſh, potom nebužo Bog ten ſnejs jim brachowasch daſh nad tym, zož we jich tužyžy poderbejo. Strobizach 10. maj rolnik Martin Vallash, 42 lét ſt. Bož naſch humožnik ſwojim hutníkam groni, plaschi dere net teke tym ſawostawionym: „We tom ſhwěſche maſcho wy teſchñizu!“ Ale jim plaschi teke, zož dalej groni: „Byježo troſhtne, ja ſom ten ſhwě pſchewinu!“ Ten ſhwě ſhierschi: „humřejch mojo dobyjše!“ Ten ſhwě tužyze: „waſcha tužyža derbi k wjaželu hordowasch!“ Chtož we luboſci hore ſe ſhwěſam věſho, woſtaň ſ nimi ſwěſam do niinneroſći we Bogu. 22. maj Friedrich Noack, 68 lét ſt. „Ten ſnejs humož tu dufch ſhwojich ſlužabnifikow“, kaf ſni wot tych, kenž jomu ſu ſlužily a ſa rutu ſu ſheli pſches to žyvěnie. A kaf jich mož we žyvěniu jo byl, tak woſtaň jich mér do niinneroſći.

Na 3. neželu po ſhwětej ſchyojoſci (27. juni) bužo we Schkodowe miſionſki ſhwěſen a tež Gustav-Adolf-tovarſtwa ſe ſhwěſchih. Sachopischi ſe bužo $\frac{1}{2}3$; pratkowasch budu ſněs ſarař Riese Janſchoiſki ſerſke, ſněs promſcht niimſke; pſchi dožwěſcheniu hokoło 5 ſněs ſarař Bieger Pizauiſki ſerſke,

kněs promſcht niimſke. Šchytné hokołne wžy horduju k ſhwěſeniu hutſhobnie pſchepſhōzne. Pſchiſpomiejom ned how, až ſ nowa už Sasbach, ako we ſhlednem Wožaduiku ſtojaſh, ale Schkodowe nowa ſchula ſe twarich dej. Na Mariju (2. juli) bužo Nowejwžy miſionuſki ſhwěſen ſe ſhwěſchih wotpoludnia $\frac{1}{2}2$. Pratkowasch bužo miſionar Zimmerling ſ Chiny niimſke, ſněs ſarař Bieger ſkarboſčauiſki ſerſke. Pſchi dožwěſcheniu budu ſe niimſke a ſerſke grona žaržach. Hutſhobnie pſchopu ſchukne wžy Choszhebuskeje wožadny, aby na ſhwěſen pſchiſhli. Wožebnie jeje dla jo ſe Nowawjaz ſa ſhwěſen huſwolila. — Sasbach meſachu pět 4. junija ſchulare ſ ſarařami ſwoj naſetný konfereñ. Wjaželachny ſe na ūdnej ſchuli, pilnych ſižach a zekej wžy.

Piſhajſhante ſa žiſhi: We ſotrem pſalniue ſtoj to modleſte ſu blidu: „Šchynkych wožy maju k tebe tu nažeju?“ Wotgrona kſcheli do 1. juliua waſchym ſněſam ſchularem abo ſněs ſarař Rieſou wotewdasch a jich pſchopu, aby mě je pſchi-poſklaſh kſcheli. Nekotare deje ſe potom hufablowaſh a ſwojo myto doſtaſh. — Wožadnik kſcheli do 1. juliua ſaplaſhijſh.

S hutſhobnym poſtroněním Bieger, Pizauiſki.

Kak jo we zažu?

Ako hujhejeſe maty golazk běch, ſawoka moj nan mě ras k ſebe, aby mě poſkaſal, kaf na ſegru ten zaž wotlaſowasch možoſch. Won zaſhho won, až ten ſvelki poſkaſowat te minuty a ten malki te gožim (ſchtundu) poſkaſujo. Za muſach te gožim na tom ſegru ſižiſh a nebých pérvej pufčežom, až ſchynko roſmějach. Wjaželoh gnach ſažej na graſhe k ſhwojim towarifcham.

„Poſkaſaj ras, ja mam ſchi hujhejer nežo gronienu,“ tak ſawoka mě nan ſažej ſhled. „Gledaj, moj ſyn,“ zaſhho won, „ja ſom ſhi nětol huzyl, až namakajch možoſch, kaf we zažu fu dnu jo, ja pak muſhym ſchi teke hujhejer huzyl, až namakajch, kofry zaž we žyvěniu jo.“ To běchho mě nežo zele ſefnatego a nejčerpný zaſak, zo won mě groniſh bužo.

„Ta biblij“ zaſhho won, „groni wot zloweznegro žyvěnia, až ſedym zažet lét trajo a gdyž huzolo pſchižo, ſu wožym zažet lét. To žyvěne pak jo nežo welgiu ſewěſtego a možno, až ty to witsche wězej ſewižiſh; ale gdyž te 80 lét žyvěnia do dwanaſcjo želov želiny, tak ak na ſegre dwanaſcjo gožinow mamy, ga pſchidu uži ſedym lét na kuždu gožinu. Gdyž gož ſedym lét ſtarý jo, ga ſtoj we přednej gožinie ſhvojego žyvěnia a tak jo net pla tebe; gdyž 14 lét bužoſch, ga jo hokoło dwěju pla tebe, bužoſchliž 21 lét ſtarý, ga ſtojſh we tſheshczej gožinie, zož Bog ſchi to žyvěne tak dkuſko ſežaržyo. Tak mužoſch pſchezej wězejch, kaf jo we zažu we twojom žyvěniu a kuždu ras, zož na ſegru pogledniſh, možoſch ſe na to dopomiesh. Wo takem ſizenium humře moj ſtarý nan hokoło 12, moj nan hokoło 11 a hokoło wělich ty a ja humřejonej, to wě jano ten, kofry ſchukne wěži wě.“

Kuždy ras, gdyž mě necht pſchafha, kaf we zažu jo abo gdyž ſam na ſegru pogledniom, pſchižo mě to dobre a hujvne roſhuzowané mojogo nana do myſli.

Ja ſewěni, luby pſchijajchel, hokoło wělich we twojom žyvěniu jo, ale fotra gožina pſchimmo jo, to wěm; a gdyž hujhejer nežo na ſhwěſche zyniſh zu, zož do tych měst ſomužil, ga jo hujch ſaž, až ſachopiju.

Kaf zeto glēdamy na ſegru a pſchajſhamy ſa zažom; pſchajſhaj ſe tam a ſaž teke ras: kaf daloko jo we mojém žyvěniu? To pomožo k ſbožnosczi.

Wožadnik

Berkwine pilnoſczi ſa dolno-lužyſke ſerbſke wožadu.

Juli.

Wožadnik pſchichada kuzdy mjahez a plaschi na zeke leto 60 pñ.
Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojego kněſa farača abo huzabnika.

1909.

Zo te žni nam přatkuju.

Ev. Márkuša 4, 26—29.

Žni ſe ſachopiju, kože ſe klapju, na rědach lažy to žyto. Te staroſczi, ſ kotařymiz roſczeňe a ſdřasche ſmy pſchewožili, ſu ſaſej ras podermo byli. Nět, přatkuju nam te žni: Vžes pilnoſczi žeden plod, a na Božem žognowanu jo ſchykno lažane.

Vžes pilnoſczi žeden plod; to wěm ſ naſgońeňa a naſche pola jo hobwěſcziu. Kaf mloga chrapka ſnoja mužy ſ hobliza běžasch, nězli ten bur ten plod ſwojego žela we žneſchu namakajo. Ta rola mužy hobworana, hobžeta a zyſežona hordowasch. Chtož dkymočo něwoto, tu rolu ſtaſne ſezyczi a dobre ſeňe někejo, něžmejo ſe hobſchěžasch, gdyž ſnadne žni ma. Vžes pilnoſczi žeden plod. Chtož dobrých žnów ſe nažejo, mužy pilne želasch. To zo hobmyſkone byſch, gdyž to ſłowo togo kněſa pſchawie roſmiesch zomu: Tak jo to Bože kraleſtvo, ako gaby złowek ſeňe na ſemju chytal.

Wězej ako ras jo ten humožnik to Bože kraleſtvo tomu želu na roli pſchirornal. Teke how plaschi: Vžes pilnoſczi žeden plod. To Bože kraleſtvo mužy ſe ſesch, howazej ūamožo roſcž. Ta rola teje hutſchobu mužy ſe zyſcziſch, howazej ſe ſatkno to ſeňe. Ako na roli, tak roſežo teke we hutſchobe ſtaſne ſchake ſelishežo. Mlogeras ſmilijo ſe potom Bog nad tym złowekom a huzyſežijo pſches ſchěžku kſhiwdu tu hutſchobu wot ſelisheža. How dajo ſtařeſchym k chorej poſtoli lubego goleſcha ſtupiſch, tam žiſchi ſu kaſhežu ſtařeſchych, abo domapulta naž ſ chororoſcu a ſchakeju negluku. To ſu te ſchtundu, we kotařychž Bog tu złoweznu hutſchobu godnu huzyni jo to dobre ſeňe ſwojego ſłowa. We takich zaſbach ſmy teke deče naſgonili, kaf mlogi ſchpruch ſ naſcheje biblije, abo mlogi verſch ſ naſchych ſpiwaťſkich kniglow ſe ſwojim troſchtom, marſtanim a napominanim nam do hutſchobu žeſcho a tam dobru ſogu namakaſcho. Ale niz dkuſko, toſch ſ chajžasch ſaſej to ſelishežo grécha, požytnoſczi, gjardofczi, ſlego požedania. Stařeſche, kenz tu hutſchobu ſwojich žiſchi pſched wſhyknym ſhym ſwětne paſzu, muže zelo ſaſej naſgoniſch, až ten gréch ſwoju drogu teke do teje zyſteje hutſchobu goleſcha namakaſho, až

woni, ako pla togo ſelisheža na roli, něweže kaf Olatogo, gdyž twoju hutſchobu we huznaſchu ſe ſamego pſches ſtaſne wojoوانie a we ſtaſnem modleniu k zyſtej roli něhuzyňiſch, gdyž to dobre ſeňe Božego ſłowa do twojeje hutſchobu něhužejſch, ga neroſczo Bože kraleſtvo we tebe. A nějeſoſch pſches pobožnu huzbu a dobru předkpokaſit dobre ſeňe do tych hutſchobow twojich žiſchi, ga něživuj ſe, gaž ſtaſne měněj dobrego na nich wižiſch, wězej ako ſroſtu. Hugbaſiſho waſchu ſbožnoſc ſ bojaſnū a iđžanim! Vžes pilnoſczi žeden plod.

Ale kaf ſ tym ſeňienim, jo teke ſ tym Božym kraleſtrom. Ten złowek možo deče tu rolu hobželasch a to ſeňe ſesch, ale won ūamožo jomu roſcž a ſdřasch dasch. Won zo domoj, ſpi a ſtaño, a to ſeňe ſ chajža a roſežo, až won jo něwě kaf. Pſcheto ta ſemja ſama wot ſe plodů pſchitáſho, nejverívej ſelinu, potom kloſk, potom tu polnu pſchenizu we tom kloſku.

Zo, na Božem žognowanu jo ſchykno lažane. Zo pſchemožo ten złowek ſe ſamſkeju mozu? Možo tu ſelenu wožesch, pſched mroſom hoplewasch, to wědro godne huzyniſch? A zo hordujo ſ nejrědneſtchych žnów, gdyž złowek želasch ūamožo a zuſe mož ſa ſeňe a dobre ſłowa ſu krydlietu nějſu? Olatogo mužy ten złowek ako želasch, hyschežer dwojake mož: won mužy zakasch mož a mužy pſchožyſch mož; zakasch na Bože žognowanu a pſchožyſch wo Bože žognowanie.

Tak jo teke ſ Božym kraleſtrom. Teke how pilne želasch, potom pak zakasch, až te wězy ſami wot ſe ſdřaju, niz měniſch, až roſczeňe a ſdřasche pſches naſchu mož ſe ſtaño, ale wěriſch: Na Božem žognowanu jo ſchykno lažane. To jo kſchahžny troſcht. To nižer duſcha, kenz hobſchěžana jo, dokulaž ta wěra tak mala, to modlene tak ſlabé jo, ga dej ſebe ſu troſchtou groňone byſch dasch: Chtož ſe ſwérneju hutſchobu to ſeňe Božego kraleſtwa do ſe huſel jo, ſa togo ſdřajo, rownož jo ſam žowſchym něwě.

Nět ſpiwaj, wostań w bjiatowanu,
Tak derbiſch k twojom želu hyſch;
Sse dowět Božem žognowanu,
Ga bužo ſtaſne nowe byſch.
Chtož tak ſe Bogu pſchiruzy,
Tog nikula won nespukheži.

A námožoscho wój starejsche teke howazej niz zynisch, ačo dobre ſeme do teje hutſchobý waſchych žiſchi huſeſch, ga pſchiruzco to druge jano troſchtne Bogu. Bož pilne a pſchawte ſete jo, tam bužo to ſeme teke ſchajzaſch. Jano ſczerpnoscž měſch a zaſaſch mož a to pſchoženje niz ſabysch. Te ſchamne dny teſchnize, nuſe a boli ſu we tak mlogej hutſchobe južor to ſeme, kotarež humarle ſe ſdaſcho, weto naſledku ſchajzaſch a ſdkaſch dali.

A kał troſchtina ta pſchirownoſez teke ſa ſchykne huſabniki a přatkaře, kenz lěto ſa lěto to ſeme Božego ſlowa do tych hutſchobow hufzeju, mimo až raſ nekate plody wiſe! To ſeme we tych hutſchobach roſejo nět jaden raſ, rowno ačko to ſeme na roli, we ſchichosezi. Teke how ſni: Šejerpuž byſch, zaſaſch mož a to pſchoženje niz ſabysch. Wele, zož we ſchichosezi ſchajzaſlo jo, bužo raſ na tom dnu tych iwelikich žiow pſched tym ſtejnom tych žiow ačko ſdkaſle ſe hupoſkaſch.

Bog daj nam ſchykny, gaž ten ſedk ſmiersch teke naſ raſ poſezo, aby my potom ačko ſdkaſle ſnapy ſgromazone hordowali do tych niemernych brožnow. To kſcheli nam te žni přatkowaſch ſa zaſ a niemernoſez: Bžes pilnoſci žeden plod, ale na Božem žognowanju jo ſchykno lažane.

Žni.

A gdyž teke ta hutſchoba možnie bijo, a gdyž teke ten ſnoj wot hobliza běžy, ga ſu weto te žni togo rolnika nejrēdnejſchý zaſ we zelem leſche. Woni ſu jago pozedanie a nažeňe pſches zele lěto. Woni ſu to myto ſa jago miju, to ſažarbowané zaſnego žiweňa, teke ta nažeja na dobre ſaſtarané jago žiſchi. Jo žiwno, až won dlatogo ſwoſebně wjaſelijma wožyma na te běle žiowne pola glēda? Šnaženim a ſhubojanim jo pſches to naleto ſchel. K nebju jo mloge-ras glēdal, gdyž to ſklyzko ielgin jo pařelo a ten wěſch te pola jo hudečel. Te ſlowa ſ Litanaje: „pſched ſchupami a ſnewdrom, pſched hogníom, wodnej nuſy, ſwarnui naſ, luby ſtej ſa Bog“, běchu jomu ſ hutſchoby groñone. Kał wjaſeli ſe nět, až ten zaſ jo pſchichel, zož na ūzlu pſched holtatom tomu ſmilnemu Bogu ſe žekuo, až naſche žni do tych měst tak gnadnie jo hoplewal. Dobre žiowne ſedro hutſchobijo ſam ſebe a ſwojomu ſuſedoju, a žajtſha rano, ūzli to ſklyzko pari, jo ſa ſwojo ſbožo južor tſchawu hobſtaral ſa zely žen. Na žiownych polach zo ūzdy ten předny byſch. My žomy ſobu; te koſe ſchwize pſches to ſdkaſle žito, a huſoko nad pilnymi ſezkami a poſezonymi ſložkami ſpiwa ſchobronk ſwoj kjarliž.

Tam ned pſchi přednem ſagoňe woſče te koſe. Woni maju zaſ, huſizuju ſebe ſerivej nězo, ſměju ſe

potom a ſu dobreje myſli. Mlodej manželskej ſtej. Žora na ūzlu ſtej ſwajzbu mèlej a ſinba želatej k přednemu raſu gromaze. Togo muža starejschej ſtej humtelej a nět želatej mlodej manželskej na tom wot woſchzow hobderbionem polu. Woni ſu jeju předne žni. Wjaſolej we nažeji ſachopijotej ſwojo želo. Zaſ žiweňa ūbužotej jo ſabysch, wono jo ſloſchaný žiowony žen. Stej teke južor mloge-raz we domě ſtařejſchych ſobu želalej, ſinba jo hynazej, ſamej ſa ſe žnejotei, na ſamſkem polu, wot ſamſkego plodu. My wjaſelij ſe ſ nima a hupſchožyjomy ſima: Bog hobraž wama mlođyma lužoma bogate žni!

Potom žomy dalej. Tam ſtoj nan křež ſwojeje role a bijo možnie do togo žyla. Woni ſama žednogo zaſa, ſe ſmiasch a hogledowasch, pſcheto „won ſtoj křeži žiow“. We ſerivejſchych lětach běſho jomu ta žona k boku, ſinba pak muſh dom a te tſchi mlođsche žiſchi hobſtarasch. Ale ten starſchý a jago dwě ſotschi ſu južor ſroſezone a nět togo nana pomož. Den nan dejot ſe wjaſelij nad takoj pomož ſwojich iwelikich žiſchi. Ale wono ſe ſdaſcho ačko ſdychueňe, ačko dejotol na togo starſchego pogledaſch. Jo, iwelike žiſchi, iwelike ſtarſezi, tak ſdychujo ten nan, a ja ſom togo wěſty, gdyž ſinba wjaſor pla ſwojeje žomy we jſchpe ſejži, potom groni deře: „Nět kſchel ſchyknu miju a ſchyken ſuoj „křeži žiow“ ſ wjaſelij ūaſez, gaby moj starſchý mě lepſche plody ūaſel.“ O ty nan, kenz ty ſtojſch křeži žiow, kenz ty ſe wjaſelil ſy na mlođich žiach, na ten zaſ, zož ty teke te ſloſchane plody twojich deře razonych žiſchi wižech moča, mě jo tebe luto. Ale ty maſch mlogego towarischa we twojej kſchivze. Mlogi ſ tebu glēdaſch wot přednego žiownego dňa wjaſoly we nažeji na to polo, kotarež jomu ſloſchane plody ūaſekho, a ſkarž ſinba, ſa tym ačko togo dňa ſchekofez a hyzu jo ūaſel: „Den winik ſejaſchko to ſelikhežo miay tu pſchenizu.“ Še ſchicheju bolu we hutſchobe žomy žela a hupſchožyjomy jomu: Bog hobraž tebe a twojey ſwérnej žoune žognowane žiowne wjaſele!

A nět nězo dalej. Starki jo, kenz tam ſtſcheketyma rukoma ten ſledny roſch ſpoſezo; nět jo to želo doſložowane. Dlymoč ſdychno; ſryneju ruku wotrejo ſebe ſ hobliza ten ſnoj, podpřejo ſe na ſwoju koſu a glēda ſu jſhy. Won ſtoj na kožu žiow. Dlymoč jo, ačko k přednemu raſu ſe ſwojeju lubaju žonu na ſwojej roli ſ koſu do žyla jo bil. Wele kložkow ſu wot togo zaſha padnuli; padnul jo teke ten nejkſchaujeſchý plod ſchyknych ſwojich žiow, ta luba žona. Tam k zerkwi glēda, pſchi kotarež k wotpozyntu ſu poſozyli ſu. Tam wotpozywaju teke někotare jago žiſchi, južor ačko kverki poſezone. Won glēda na te žiowne pola. Hupſchec ſgromazijo ſa ſyna a togo žonu, ale ačko

hamotny muž. A jo rad žělal a jo jomu luto, až wězej tak nespěchujo, ga wjaželi že weto na ten bliki wjažor, žož psches Božu gnadu a smilenie ačo sdealy ſuop s dobrým plodom do tých nižných brožníow bužo ſgromažony hordowaſch, aby se ſwojimi lubymi ten wotpozynk gořejeze ſwěſchil. W zerkwi ſwoje ſu blyzkoju; ten starki ſtykno ſwojej rynnej ruze, te wjažorne ſorja hobſhwěſchiju joko ſcheru głowu, won že modli, a my že modlimy s ním: „Ta głowa, ruze, nogi ſu liche ſcheje plogi, gaž konz to želo ma; že wjažel tež, ty duſcha, ten wotpozynk ſchi ſlužha a lichosć wot ſchog grēcheňia“, a hupſchoſyjomy jomu: Bog hobraž tomu ſtarkemu měrnym wjažor na koñzu žnów!

Ta mložina ſtupa ſu jſy a ſpiwa ſa rědujnym na logom s wjažolym gložom: „Byž witany, wjažor, kaf ſchahne a milne že pſchiblizaſch k nam! Pſches tebe ſmy gluzne a jažne, až pſchiňaſoſch wotpozynk nam!“ Ten ſchobronk že ſnažo hyschezer ras k nebu ſe ſwojim kjarližom. Řebjaſki Woſch, hoplewaſh naſche žni, pola a domy, hoplewaſh tých, kenz pređne žni želaju, žognuij tých, kenz hrézi žnów že mijuju ſpod ſchakini staroſežami, a woſhebne daj twojej gnaže wotpozynkach na tých muznych ſtarkich, kenz k ſlednym žnam že pſchigotuju.

Dajſho waſhomu ſwětlu že ſwěſchis!

Bla morja we malej wjažze bydlaſchho muž ſe žonu. Gaž joko zefczej to želo až do nozy na wože žaržasch, ga zakaſchho ženſka na ūogo a ſtaji ſuždy ras gorej k hoſnoju ſwětlu, aby tomu murskemu tam wenze tu drogu domoj poſkaſalo. Ras jo ten złowęſ ſaſej wenze na morju, won zo někotare dny pſchejz woſtaſch. Ta ženſka dajo na pređny a drugi wjažor tomu ſwětlu že ſwěſchis. Ta tſchescha noz pſchizo, ſiewedro že ſwigno a lej, rowno tam ūejo ta ženſka to ſwětlo pſchigotowala. Wona ūama paleńia danž ſužolka doma. Zaſhne ſlyſhny te žvaly rizasch; ale wona že nažejo, až we tej nozy rowno jeje muž na droſe ūežo. Teje pređna droga žaſtcha jo k tomu břogoju a lej, wona wiži te dele wot ſwojego murskego zolna. Rowno we tej nozy břeho na wože a jo podermo ſa tym ſwětlu pſtal, kotrež jomu tu drogu poſkaſach a pomož pſchiňaſez by moglo. Ženſka zo do ſazwiblowania padnuſch, wona že ūamžo myſliſch, až jeje murski hyschezeſ pſchi ſywieň byſch moſal. Ale wona zaka a že pſchezeſ hyschezeſ nažejo; ſuždy wjažor ſwěſchi že bytſche ta lampizka a daloko wen na to morjo, a wona waſhujo a zaka. Teje murski ūepſchize, ſedno ſemſke ſwětlo že jomu wězej ūežwěſchi. Ale ta ženſka že ūemuzijo, gdyz wjažor bywa, ſapaliſio to ſwětlo a to žo tak ſetko ſa ſetko, a ſchykne te ako po tom morju jěſdze, že jej ſa to žekuju a ſa tym

ſwětlu teje hudoj ſwojn drogu namakaju. — Kaf mlogi naſchych bratſchow jo we myſy, wojujo ſ tými žvalami! Gdyž how a tam ſy wížel, kaf tak mlogi že jo ſkaſyl, ſy že tež na to myſtil, až ſ mlogim ūeby tak daloko pſchifchlo, gabu ſwětlo že do joko ſhamnoſeži ſwěſchilo a pomož jomu pſchiňaſlo? Te wětſchý duju, žvaly že gibaju a ſwigaju, tak wele jo pomogańu, k wimoženiu. Och, ūekomuž že, aby te ſbite dele ſchi raſ ūepſchekaržyli!

Wot ſchakich ſwěženow.

Na drugu ūeželu po ſw. tſcheschij mejaſchho ſwěſt ſyňzynych towarzſtwow Chojſhebusſego hofrejſa ſwoj ſwěžen, kotařyž ſužde ſlěto že wotžaržyjo, w Piziū. Žen břeho ūedny a tak břeho ſveliſka muii ſlonkow že ſeſchka ſe wſchych ſtronow, we ſezem na 700. Dokolo 2 ſachop ſe ſwěženija ūamſcha; ſuž ſarař Siebert ſ Rixdorſa přatkovawſchho nad ſlowami Lukaza 22, 24—28 a roſkladowaſchho, až to pſchawne ſchěſcji-jaufte ſywieňe ſluženie jo a kafe ſognowanie také ſluženie pſchi-uaſho. Po ūamſchym ſgromazicu že ſchykne we ſlinkowem ſvelikem gumie, žož Pizaňska ſyňzyna pomož ſwōje goſeži ſ tykańzom a ſ koſejom gospodowaſchho, ſaraře a landrot grona žaržachu a Pizaňske ſpiwaſke towarzſtwu ūedne arije ſepiwaſchho. Šchykne goſeži břehu poſlo ſhwalby ſa wſchylku, zož ſa ducha a ſchelo že jum jo podarilo. A wěſeže bužo ten ſwěžen k tomu pmoſgasch, až te towarzſtwu dlej wězej hulſchuscheju a pſchi-beraju na ſlonkach rowno tak dere ako na ſjadnoſeži a luboſeži miſaſ ſobu a až dlej piňnej budu te ſyňſte ſobu wojowaſch ſa togo ſneža Jeſuſa a pſcheschiwo wſchylnej myſy a žaloseži we tých gmejnach. Pizaňſej ſyňzynnej pomož paſ byſch hu-ťſchobny ſe hugroňom ſa wſchylku jeje pſchijajnoſež a luboſež.

Na 3. ūeželu po ſw. tſch. břeho ſwěžen Gustav-Adolfskego towarzſtwu gromadu ſ požolſkim ſwěženim Schkodowé. Na tom městu, kotařež huglédane jo ſa natwárenie maleje zerhwe, břeho ūedna přatkaruňa nagotowana a ſlawkow nabite. Wele luži ſe wſchylnych hokołnych iſzow jo že naſgromaziko. Šwěženiske přatkovanie G.-A. towarzſtwu žaržaschho ſuž promiſcht ſkuhnert nad ſlowami Lukaza 15, 8—9. Won roſkladowaſchho ako we přatkovaniu tak pſchi dožwěſtejnu, kaf ſveli ſa miſa naſchych evangeliſtich bratſchow jo, kenz miſaſ tatańami, woſhebne miſaſ katolickich bydle a ſedno evangeliſte přatkovanie ūežyſche; kotařyž na ſarařach a huzabuſiach, na zerkvjach a ſchulach brachujo; jo te how wot tých drugewerežnych ūizone a ſchishežane, a tam chudoby dla že raska k wožaze ſgromazich ūamogu a na ūelich městach ſu ako wože, kenz ſednogo paſtýra ūamaju. Ako domazniſki naſcheje wěry paſ derbe ſa pſchawom pomož wot ſwojich evangeliſtich bratſchow dozaſaſch. Te paſež, jum pomoſgasch we tom, zož poderbeju, aby jich wěry že wjaželischi mogli, to jo evangeliſta ſluſhnoſež. Požolſke hervſke ſwěženiske přatkovanie mejaſchho ſuž ſarař Nieſe Jan-ſchouſki nad ſlowami Lukaza 8, 5: „Wono ſeſchho hejz wen, ſwōjo ūeine ſet.“ Won povedaſchho wot teje role, kaf zaſhna huglěda, kaf ſchake ſelisheze ſtam roſežo, ſurownoſež pſcheschiwo ſtaréjſchych a ſiſbi a winikow, ſamizowanie tých ſlabych a žalovnych, gužlowanſtvo a pſchitveřa. Ale do teje role ſe hejo ſchahne ūeine, to Bože ſlowo, to ſlowo wot togo, wot kotařegož ten poſož ſnani: We ūom břeho to ſywieňe! A zož to ūeine že hejo, tam naſtaño nowe ſywieňe. Te pſchi- bogi a grēchne naſogi ſe minu, pſchawdoſež, měr a wjažele

we tom świętem Ducha rostu. To stare sąjżo, schylnie hordujo nowe. To zyni, aż won ten bęz jo, nasz Anes a humożnik. Won stoj tym pożolnikam k botu a mozujo jich a żognujo jich żelę. My pak dejmy k psichożeniu a k darami pomogach, aby te pola bęle hordowali ku żiam. Pschi dożwiescheniu groniacho knes farar Bieger Bizancki wot tego, kaf naż to evangelio jo sbożnych huzynilo a kaf k togo nam to goteńie pschich dej, aby schylnie złoweki k nami żobu zgłoszyli: Mę smilnoscę jo bę dostańula, a chto pschawie pożolse żelę zyniach mozo, rośnej, kotařegoż pośnasche jo: Ja żom żyw, glich niz ja, Kristus jo żyw we mno. Kollekta bęscho 89 mf. Kęńz ało goſczi pschischli żmy, żmy bę wjaželi nad hupyschnienim a nad tych spiwaniach, kotařez knes schular Müller je Schlo- dojskim żowęgami spiwach. Hutschobny žel bysch schylnym a ja schylnie hugronony.

Na Mariu świeschach my pożolssi świeszeń Nowejwży. Hubyjane bęchmy skoro do ślednego hokognuscha, lez by jen wenze świeskich mogli. Ale Bog hobraži rędne wedro, tase wedro, aż żeden do spytowania nepschizscho, lez dej do żena hysch abo na świeszeń. A tak bę pschischli, k bliskich wżow niz wožebnie wele, ale schylnie se jby. A wjaželi bę żmy, aż tak wele fararow a schularow bę pschischli. Na schulskiem dwore, kotařy muriske a żowęza rędne hupyschnili bę, bę sgromazichmy. Pożolnik Zimmerling, kotařz 10 lét we Chinejskiej bęscho, prátkowaſch nad żlowaniem Nehemia 2, 19—20. Ako ras te żyj, tak groniacho, kotařez nowy tempel twarichu, wot żwojich winików sanizowane hordowachu, kęńz żachu: „zo to jo, zoż wy zyniacho?”, tak hordujo teke to żelę tych pożolników, kęńz to Boże kralejstwo tware, sanizowane wot tatańow a schafich scheschcianow. Alle teke my gronimy: „Ten niebjaſki Bog bużo nam bę to dasch razisich.” A tak bę stanio. Won hulizowach, kaf psched stow létami ten przedni pożolnik k tym Chinejsaram żelę a ja żažesč lét jano jadno k tomu humožnikoju jo hobroschit. Kaf jo tenaż bę żmęszylo: „zo ga to jo, zoż wy zyniacho?” Źinba pokafujomy na naszho żelę: 300 towſont jich jo we Chinejskiej, kęńz bę połtanajom tomu Anesu schylnych Anesow. Won bę se schamnosci kū świeku pschischli. A we samej schamnosci tam chojże, we kaf schannem pschibogostwu bę żywe, to po-kaſach we żwojom hulizowanu pschi dożwiescheniu. Schake kłyschach my wot jich nakogow, a kafu dymoku duchnu schamnosz hawichu nam! Zo takej schamnosci napścheschiwo zjazachmy, hugronichmy i tym spivanim: „Tych tatańow mē luto jo, kęńz we wilejku nish bę, och, smil bę Bog, a niedaj to, aż we jich gręchach humréju.” Sserſke prátkowanie mějaſcho knes farar Bieger Skarboszcjaniski nad żlowami psalm 42, 3 a Jesajaža 44, 3. Won spominescho na to żlowo i evangelia na świeszeń Marijnego domapytania: „Moja dusza połuſtachyjo togo Anesa a moj duch wjaželi bę nad Bogom, mojim humožnikom”, a janach, aż schylnie luże na zelem świesche, bęle a żolte a zarne laźnosć maju ja tym strovim, kotařez żedno wężeńe, bogatstwo, mož a zescz niedajo, ale jano we Jezužu k namakau jo, a kaf ta dusza pierwnej żednogo mera nami, ako gaž Jezuža jo namaka. Potom zgłoszyjo k Marii: „Moj duch wjaželi bę nad Bogom, mojim humožnikom.” Anes farar Riese Janškojski groniacho pschi dożwiescheniu wot tego bogatstwa, kotařez psches pożolnikli togo Anesa k tym evangeliom k naszym woszczam bęscho pschischko, kaf my psches tożame gluzne, wjažole a sbożne żmy, ale kaf Boże wotgleđanie niebęscho, aby my to strove żam i naž hordowali, wele węzej, aby psches naž k schylnym złowekam

pschischko. Anes farar Sintenis Lischkojski hobsamkini ten świeszeń k napominanym, aż we fuždem dowie misioniske Kooperatio bę lasowach dejalo, aby tak stawie to żelę tych pożolników pschewozili a tak niesabyli, ja nie pschobysch a jich żelę podperasch.

Rędnym bęscho ten świeszeń, węsze teke żognowany. Kollekta jo pschitnaſka na darach a hutsbuk k Karlizow 84 mf.; knigly bę sa 28 mf. pschedali. Schylnym dawařam hutschobny žel a wožebnie Raiffeisenowemu towarzystwu, kotařez 10 mf. podarilo jo. To spodobaſch bę schylnym hufczej mery, a gabry itary nan Raiffeisen jo węzel, ga by won bę nejwęzej wjaželsk. Takiego ducha kschęscho won we tych wot nogo żaloznych towarzystwach měsč. Kschęs taki duch ało we Nowžanskim tak we schylnych wonych towarzystwach żyw wostasch.

Hufczer ras do Schlobowa a Nowejewzy hutschobny žel schylnym, kęńz pomogali bę k wensownemu hupyschnieniu, kęńz goſciorw bę goſpodowali a kęńz hutschobne żlowa k nam groniach. Bog daj, aby te świeszeń, kotařez żmy świeschi, bogasche żognowane woſtali.

Zerwine powiesci i Choschebuskeje wožady.

Sameli bę: Rogosinie 13. juni Marie Buder, rož. Kottlowski, 29 lét st. „Moj Bog, niewesmij mē pschejz we tej połozji mojich dñow”, tak dere jo pschobysla. Alle wona jo wležeraſk we žywieniu huknuła, bę ponizaſch spod Božu moznui ruku a nasgonila: Bož Bog zyui, dere jo. Dłatogo jo teke we tej ślednej nish, schicha hordowali we tej wéstosci, až Bog myslí togo mera nad nies ma a niz teje kschiby. Dachni net teke nad nies k wérnosci hordujo, až te scherpenia togo nêtejschnego zaſa dostońne niesku teje kschabnosczi, kęńz nad nami bużo sjawjona hordowach. 20. juni Anna Grigan, rož. Roy, 70 lét st. Mę hužnisch ras we mère daj, mē we twojich ranach schowaj, a sbożny konz mē podać ty, ab wostak tam, zož tu tež by. — Tej dwe samietej mogu hobsponiesch, dokulaz żam jenu ſatopal żom. Drugie budu hobsponiesch, ažyż knes farar Riese mē je bużo pschibokasch mož. Bogu žel, až jomu ſahej k strovju jo pomogl. Won kschęs joga dalej mozowach, aby żwojoi wožaže ſahej k połnemu moži złuzysch mogat.

To wotgrono na to pschashanie we ślednem Wožadniku sni: psalm 145, 15—16. Wele wotgronow nieskom tenras dostaſ, ale hutschobne żom bę wjaželsk nad tymi pschibokaschmi, i Choschebuskeje wožady 6, i Popojskeje 8. Alle dłazogo ga niesiężo schylnie zynili, kaf żom pschobysł a te wotgrona waschym kreszno schularam dali? Te by mē te mēna na fortze pschibokaschli, tak až schylnie ſjadneje schule jano 5 peń. by k plaſcheniu meli. Wjaželsk ga bę żom nad fuždym liscziku; a wožebnie, ažyž wasche ſnate mēna i Popojskeje wožadni żom laſowal, hordowa mē ta hufchoba tak ſhopla we spominanii na te rędne lata miasy wami. A net żom ſtiri hufjablowach kschęs. Tschy pschewali bę mē kafchcziſ, a schylnie mēna létachu hokolo mē, rowno aby bę mē hužmiasch kschęs. No, pon to nepromoga! Tenras bę schylnie hufjablowane a budu psches żwojich schularow maty poſczonk dostaſ. A net nowe i pschashanie: We kotreń statwieni pla Matthejuža bę śednym pschirownoscjow hulizowane a k zomu pschirowniajo bę to Boże kralejstwo? Wotgrona do 10. augusta.

S hutschobnym poſtrowienim Bieger, Bizancki.

Wojadnik

Zerkwine poweszeži ſa dolno-lužyſke ſerbſke woſadny.

August.

Woſadnik psichada kuždy mjahez a plaschi na zele ſeto 60 pñ.
Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojego kněza farača abo huzabnika.

1909.

Tych želaſcherow jo mało.

Te žni ſu welite, ale mało jo tych želaſcherow. Math. 9, 37.

Te žni ſdráju, welic hukow želo jo tkeba, je chowasch, ale na želabných rukach brachujo zesto doſč. Želo menej hordujo tych želaſcherow. Do tych hufkých městow ſchegnu te złoweti, rownož ſe tam ſchykne ſežywic̄h ūamogu. Juſe pomozniki ſe wołaju how a tam, aby te žni ūekſone domoj psichidli, ta nusa jo pomina. Ale gabu woni węzej ūepichidli, ſchykne te juſe pomozniki leſche, a chto wę, kaf dkuſko hyschcer psichidu, zo by how a tam ſtych žniow hordowało? Welle Božego žognowanía by ſe ſkaſylo. Š hubracha na želaſcherow by nusa ſa ſchyknych naſtała. Olatogo pomina to ſłowo „mało jo tych želaſcherow” wele hobmyſlenia a ſtarana.

Wat žniownego žognowanía a hubracha na želaſcherow jo teke naſch humožník jadno ſłowo gronił. Won wę teke, kaf dla hubracha na želaſcherow te žni ſe ſkaſyſh a nusa ſa ſchykne psichidli možo. Dete plaschi joko ſłowo woſebně žniownemu polu, tomu ūebjaſkemu ſentiu we złoweznej hutſhobe, fotarež ſt nebjaskemu žywemu ſdrasch zo, tomu žognowaniu ūebjaſkego krajeſtwu, fotarež mimo piſných rukow a hutſhobow ſe ſkaſyſh možo. Aby pak nam tſchach a nusa we ūebjaſkem krajeſtwu pſchawie ſt hutſhobe pſchipoložyl, groni won to ſłowo naſcheje ſtarosći, to ſłowo wot tych mało želaſcherow, fotarychž dla ſe hubojmy, až naſche žni ſe ſkaſyju. A my roſmějomu naſchogo humožníka dete.

Won ſe myſli na Bože polo ſech a žneſcha. Kužda złowezna hutſhoba jo Bože polo. Šloſthane žognowanie dej jomu tam roſć. Schykne złoweki ſu Bože polo. Niherny plod dej jomu tam ſdrasch. Scherčne a woſet deje humeſch. Žož te ſtarosći wote male ſwēne węzy, źož tſchirwa a tužza, źož gręſhne ſabyſche Boga we złoweznych hutſhobach bydli, tam dej, wot Boga ſbužone a wot Boga hoplewanie, nowe žywene ſchajžach a ſloſthane plody psichidli. Te hutſhobu deje pſhemysliſh, zo pſched Bogom pſchawie jo, tej ruze dejet ſyniſh, źož jomu ſt zesczi jo, te husta deje joko chwalbu ſapowedaſch. Jaden Božy ſwēt dej ta ſemja hordowaſch, to ūebjaſke krajeſtwu dej na

ſemju psichidli a tym złowekam gluku a mér psichidliſh, ako na ūebju gluka a mér jo. Tej ruze humožníka ſtej to ſentie wot ūebja psichidliſh, to ſłowo wot teje ſiwnieje luboſczi Boga. Tej wožy humožníka wižitej, kaf ten plod roſćzo, Bogu ſt wiželu. Ale wonej wižitej teke tu nusu, a ten tſchach. Welle wot togo, zož ſdrájo, možo ſe ſaſeji ſkaſyſh. Kufi a hutſhobu ſu třebne, ten ſdrájuzy plod hoplewaſch a ſt Bogu psichidliſh. Naſch ſtneſ ſoderbejo wele piſných a želabných pomožnikow. Kuždy złowek, kenz naſuknul jo, we ſwojom Bogu wižolu byſh, dej drugim ſu pomožniku hordowaſch. A we tom ſe poſažo neſſawnej, lez tomu ūebjaſkemu krajeſtwu psichidliſhamy, až my drugim tej ruze napscheschiwo hutſtejomy a jich hutſhobam ſt nowemu žywemu we Božem krajeſtwu pomožomym. Tych želaſcherow jo mało, pſchawie ſe, lez ty južor pomožnik by. Bože žni ūedeje ſe ſkaſyſh.

Ten měržhūar.

„Ten měržhūar“ jo ſe we zelej węzy poměnil. Kaf hovazej jomu groniach, nejo ten ſazety węzel. Sa ſiwnego muža mějachu joko wele luži. Won běſho mały a huroſčony a jo ras huſknul, kameňe hoſrubowaſch. Olatogo mějachu won net we tej zelej hoſkolnoſci te tſchize na fjarchobach ſt ſtajau a ſchpruchy na ſt ne ſt piſanu. A tomu jo piſně we ſwojej bibliji laſowaſch muſał a tak wele ſchpruchow hoſchowal. A težame nejo jano roſměl na te tſchize ſa te ſamčete ſtajich, ale jo teke we hoſchadai ſt tými žywymi pſchazej te pſchawie węzel a gronił, zož mlogi rad ūebjaſkemu. Alle niz jano ſa druge, teke ſam ſa ſe jo won te ſchpruchy naſuknul a ſa nimi ſa ſwojim ſlabym pſchemoženim ſe žywic̄h pytal, jo ſe węzej na ſwoje bližhe ako ſam na ſe myſlił. To běſho teke mlogemu ſiwno. Woſebne ſyňe ſu ſwojego žywego ſchecſzijatwa běſho, ſchuderlano, źož ſwada a waženie jo naſtało, mér huzyniſh. Žož manželske ſe ſwajichu, źož ſuſeji dla granize we ūeměru ſe žywic̄u, źož ſiſhi dla derbſtwa ſe wažichu, ſchuderlano pſchizecho ūewolany ten měržhūar a pytaſho te ſwazone hujadnaneſch. A pſchazej ſu jomu te hujadnane hutſhobny ſek gromili

a hobchowali ten schpruch, s' kotařymž mjašy nimi měr huzyník jo.

Tak jo 75 let starý hordował, a nět žěšcho na humčesche. Wiele pschijaschelow pschizechu, a schylnie žlonki wožady běchu joho pschijaschele, a hogledachu ē nōmu. Młogemu rońascho ſe Idja ſi wożowu pschi gleðanu na togo mrějuzego starkego. Won pak grońascho: „Dlazogo płazosho, žischi? Bož ja žom, jo mér a luboſcž, a ja ſe wjaſelim, tam pschisch. Jano to mē tužy, až waſ ſpuſchczish muſhym; pscheto ja žom waſ lubo mēl, waſ schylnych. Dlatogo žom wam schylnym nězo ſawostawił, tam we wonem kaschcziku gořejeze bužosho jo namakaſch. A nět woſtańſcho ſi Bogom, do wiženia tam gořejeze! Ja muſhym nět hysch!“ Hyschczer ras daſhco schylnym ruku, potom hobroschi ſe ſi hoblizom ſu ſeženie, ſtſku tej ruze ē modleñu a hužni.

Po tychich dñach nászechu jego k rowe. Wono
běcho, aby iwerch řakopowaný hordował. Ta zela
wjaž a wele hołolnych žechu sa tym hypyschionym
kaſchežom. Ten farar' pťatkovaschho rědne nad tym
řłowom: „Sbožne ſu te mēržynaře, pſcheto jim budu
Bože žiſchi groniſch.“

„A nět námoždžchu dozkaſch, zo ten ſamčetý jim ſchyknym ſawoſtaſiſl jo. Zo deſaſlo to byſch? Lez ten kaſhčežík poſno ſeňes běſcho? Potom ga by ten měržynáč bogatſchý byl, aſo woni ſe myſklili ſu. A won jo we wěrnoſczi wěliki poſklaſ ſawoſtaſiſl. Ato ten kaſhčežík woſzynony hordowaſchó, lažaſchó gočejza ſtara ſi laſowana biblija a na tom přednem ſopeňu běſcho napiſane: „Tutu moju bibliju ſawoſtaſiju ja ſchyknym mojim pſchijschelam. S ňeje ſom kuzdy zaſ moj měr namačal a teke měr pſchihaſl. Laſuſſchó pilne we ňej, a teke wy bužoſchó měr měſch.“

S nabožnosćju weszcho ten šcholta, kenz bogabovojsny
muž bětcho, te swěte knigly a žaſčho: „Luže, kſchaſny
pokład jo nam ten samičetj ſawostawił. Dajſcho nam
pilnoſć zyniſch, aby bogate hordowali we Bogu.“
Sa lěto bu tomu měržynačtu kſchiza ſtawiona ſ tym
napiſmom: „Swojomu ſwěrnemu měržynačtu ta
žekowna woſada. Math. 5, 9: „Sbožne ſu te měr-
žynače, pſchetu jím budu Bože žiſchi groniſch.“

Ta w&edobno&szc;.

Welle luži grońe, aż wědobnoścę niedajo, kzmęju ſe
a żortuju a žywe ſe wjaſole. Ta muſym ſe pozi-
wowaſch nad takimi lužimi; bžeſ staroſeži a bojaſni
ſe žywe, gluzne. A druge dajo, roſmyſlone złowęci.
Pſchi kuždem kłowie hobmyſlili, lez teke pſchawie
gronione jo; pſchi kuždem statku ſzuze ſa wědobnoſcę, lez
teke pſchawie žyńony jo. Ta ſe muſym poziwaſch nad
takimi lužimi; woni nieſdu lažkeje myſli pſches to žywienie.

Kotre ſu pla rowa te nejgluznejsze? Na droſe ſmakajom ſe kuzdy žen ſe ſchakimi lužimi. Ten jadne ma ſe ſmęjuze hoblizo, tomu drugemu roni ſe Idha ſwozowu. Te jadne chwataju, ten zaſ hukupiſch, ženu malźno mimo, rowno ako ten malźny zaſ, a te druge du pomalem, ſamłyſlone. Te jadne maju ſwieteſtej wozy, te druge glēdaju zaſchywe k boſku, te jadne ſu ſagozōne, te druge grońe pschijasne wot Boga. Schake luże na droſe, a weto naſledku jano dwojaki; te jadne ſi wědobnoſcę, te druge mimo wědobnoſcę. Glēdaj na pschiduzu bildu:

Grosk běscho bogath muž. Won běscho w měsće pobyl a na peňesátni sa 900 mf. paperow kupil. Te modre listy nászechho we samknonem kverjche kapži. Domoj chwatašcho; pla wětschnika smakašho ſe s nim ta stara myjačniza, kenz k schelu sawolana hordowašcho. Bonej žeshtej jáden pschi drugem mimo. Grosk, ten bogath muž s tými wělimi peňesami, chwatajuzy, ta myjačniza schelov pochylona pschi kiju, pomalym kuhmertnej postoli podružnika, kotryž, lez chudy abo bogath, ſwoju ſemíku drogu dopolnil jo.

Tosch někak stow kchózeni dalej wízeho ta myjańiza, Katrina s ménim, paperu na drose lažežu. Wona ju swignu, hoglédnu ſe zaſthywé, ſatkaſho ju do kapše a kchazachho dalej. Zo deťe we ſej běſho? Weſcze peneſe, pscheto ten bogatý muž ga jo ju ſgubil. Oč, potom běſho gluzna. Wona žeſho do teje ſchicheje komorki togo humarlego, tu ruku na kapšy. Wele humarky jo južor wízela, wona ſe ſebojaſho ſchěla. Alle žinſa powleknu wona ſe, kaf ſymny a pschosty běſho ten humarky. Wona běſho hobſtara, možno, až ſa tutym humarkym ta předna by byla, fotaraž tak na ſmertnej poſtoli lažachho. Zo dejachu potom te peneſe? Schoplo jej hordowaſho we głowé, ſchoplo we ruze a we kapſy.

Grosk pschiżęcho domoj, stupiščho t' spiszcze, hobroschi
kluz, pschimiescho do kapże — a zaſtne ſakleſche ja-
ſněſcho we jſchpe. Won pscheptytaſcho jchylne kapże —
hyschcjer ras zaſtne ſakleſche, potom ſkozy se jſchpy,
gnascho psches dwor na drogu, pytaſcho a pytaſcho,
a domyſli ſe na tu myjarnizu. To, ta jo wěſcze ten
ſquibjony poklad namakała.

„We domé, žež to schélo lažaščo, hýješčho ta myjačniza a schyjaščo tu hýertnizu. Grosk stupiščho nütſch. „Katrina, wy sežo že semnu pla wětſchnika ſmakali, tam žom tluſtý líſt ſgubil, sežo jen namakali?“ „Alle Grosk, zo negroniſch! Gaby ten líſt namakala, Bog wě, ja žom zaſ žyhěna wěrna žěnska byla, ned by wam jen ſaſej dala. Ně, ja žom ſrowneju drogu how ſchla a schyjom tu hýertnizu, kaf tužne, waſh líſt paſ ňejſom namakala.“ Tak groňaſčho ta ſtara žěnska, schyjaſčho tu hýertnizu, hoblutowaſčho Groska,

mějášcho te pěnese kapky a zvánascho tak něwinowasche. Groskoju pak ſe tſchekachu ſchykne złonki: „Potom jo mě ten zart je ſ kapke huryk.“

Schuderkan we hoklnoſčí zvánascho ſe ſnate, až Grosk 900 ml. papérów pla wětſchnika jo ſgubil; ſchykne luže pojedachu wot togo ſgubjonego poſkla; teke pschi ſakopowanu a hoblutowachu tu ſtaru, wěrnu myjańizu, až něwinowasche do hogrona jo pschichla.

Po ſakopowanu ſechho teke ta myjańiza domoj. Ako k tomu městu pschijezcho, zož pscheszorajſchym ten list jo ſwignula, pschejjeſcho ſyma tu wěrnu ženſku, wona hoglédnu ſe zaſchywa a — položyſcho jen pschi droſe do ſcherňa. Hyschczer ras ſe hoglédnu. Zo, net mějášcho pěnese, wona ta chuda ženſka, kenz zaſ zhyvěna ſe žurne jo žywila, net možaſcho ſe kléb, měko, ſchoplu draſtwu kupiſch, a ten bogatý Grosk, kenz huſbydł we ſchylkom mějášcho, ga jo žomſchym ūtſchujoſcho, — zo, a net dejala je ſaſej pschey chyſchich, wona, wot kotarejež žeden złowięk ňejo wěril, kaž tež „pschi ſchèle“ gronili ſu, až wona je namakała jo, wona, ta wěrnu ženſka? A ſaſej ſe hoglédnu. Ně, ten wěſch bužo tu papér ſroſyſch a roſduſch, abo drugi bužo ju namakaſch a ſe ſwiaſzelich. Hyschczer ras ſe zaſchywa hoglédnu, pschiměſcho ten list a ſaſej ſatkaſcho jen do kapke.

Naſhymu běſcho a weli ſyma. „Schota“, groniasho Liſa, teje myjańize ſotſche žorſka, kenz we drugej ſchpe tejeſhameje wiažki bydlaſcho, „ja ňewěm, zo deru groniſch, až wž pschi takej ſyňe ūtobiſcho, rownož dřeva doſč we groži lažy. Ta pojdu po dtervo a wam hogen ſe we ſamienach naporaſch.“ „Ně, ně, to ňezyn“, wotgroniasho ta ſtarka, „ten kur zo mě na dyh, moju ſupu ſwarijom ſe we wiažy, a jo mě we jſchpe pschelyma, lagňom ſe do poſtole, ale hogen ňežmejo do ſamien.“ „To ňeroſmejom“, žaſcho Liſa, „žiwno mě ňedejal o hysch, gaby na ſhmerſch ſchokeli net naſhymu, zož tak wele luži humteju.“ Zo, humteju? Ta ſtarka ſe tſchěſhcho po zelem ſchèle. Liſa jo wizěſcho a huvolaſcho teſchyna: „zo ga wam jo, ſchota, maſchho nězo na wědobnoſezi?“ Ta myjańiza chowaſcho ſwojo hoblizo we ſukoma a ſachopiſcho ſtyžne plakaſch. „zo ga wam jo?“ „Och, ja ňamogu — ja běch zaſ zhyvěna wěrnu ženſka a — a —“

„Schota, net jo wěm, wono jo wěrnu, wž maſchho Groskowe pěnese.“ Net běſcho hugroňone. Ta myjańiza ſe ſakſchikafcho. „zo, wž maſchho te pěnese, zo ſu?“ Ta ſtarka ſdychowaſcho: „Byž ſměrom, te pěnese ſu mě ňegluznu huzynili, nicht ňederbi jo wěžech, ja ſom wěrnu ženſka. Tebe zu jo groniſch, tam we ſamienach jo ten list.“ „Knežo Bog, ſchota, wž maſchho te pěnese? Wž ga bužoſcho nímerne ſatamane, gdyž je ned Groskoju ňepſchimiaſoſcho, wen ſ nimi!“ A

júžor pschiměſcho do ſamien a žaržaſcho ten list we ſukoma. Ta ſtarka hury jen jej ſ ſukomu. „Ně,“ groniasho wona, „ty bužoſch mělzaſch a ja budu jen ſama tam doňaſč.“ „Dete,“ žaſcho Liſa, „tu chyſlu budu ja hogen ſaporaſch, dobrego ſafeja na warisich a gdyž ſaſej pschijozcho, bužoſch jen piſch ſ dobreju wědobnoſezi.“

Ta ſtarka ſ chowaſcho ten list ſpod ſchorzu, ſejafcho ſwoj kij a ſechho k Groskoju dworu. Piſchi ploſche ſtojaſcho. Dejaſhcho na dwor hysch, wona, ta wěrnu ženſka? Ně, to ňamožaſcho. Wona ſe hoglédowaſcho a ako nikogo ňewižeſcho, ſunu ten list pschi žurkach do ſta a hoblazcžona roſchaſcho ſe domoj.

Liſa běſcho gluzna ako ta ſtarka ſaſej pschijezcho a hulizowaſcho, až ſchykno we rěchu běſcho. Ten ſafej piſaſtej gromaže we ſchoplej ſchpe. „Dobra wědobnoſež jo to neilepſche“, groniasho Liſa, „a ſak ſczo jano dla togo k nizomnega mamona te ſtare dny ſebe tak hobshežkaſch mogli? A zo ga kſcheli ſ tými papérami, woni běchu hupiſane a gaby je pschedaſch kſcheli, by waſ ſawiceli.“

Wjazor běſcho a ſaſej ſtupaſcho ta ſtarka k jſhy. Och „dobra wědobnoſež“ jo ſaglowk, na ſotaremž ſe deſe ſpi, wona pak ňejo ſpaſch mogla, Grosk ga ňemějášcho hyschecji tých pěněs. Wona ſtupiſcho k tomu kru, huſchegnuſcho ten list a kſchěſhcho do dworu ſtupiſch. Toſch ſapchimieſcho ju ſaſej možne požedane ſa tými pěněſami, twardo žaržaſcho ten list ſpod ſchorzu — a roſchaſcho ſe domoj.

Te ſamien běchu ſchople, Liſa wiažola, ale ta myjańiza ſdychowaſcho na ſwojej poſtolu. Žedne ňežnejaſcho Liſa jei tu poſtolu poſlaſch. How ſpod ſaglowkom mějášcho ten list ſ tými 900 ml. Kaki ſaglowk k wotpozywanu!

Gdyž pak po duſchu ſe ſwoňaſcho a ſaſej jadna duſcha ſwoje pěnese a ſwoj dobydł woftajila jo, potom weſeſhcho ten list a ſ chowaſcho jen ſpod zypeltuchom a ſechho pschi, kiju k ſmiernej poſtolu a ſchylaſcho tu ſmiernej. Němernej běſtej jeje wozy, te zifchi ſe psched ňeju bojachu, a pschi ſchelu ſdychowaſcho a hulizowaſcho, kaf zaſ zhyvěna wěrnu ženſka běſcho.

Toſch hordowa jaden Ŝen we jſhy jaden pschi kſchadněnu pschimethy. Liſa ſtupiſcho do jſchpy: „Schota, ſlyſhcežo, rowno ſu jadnogo pschi kſchadněnu pschimeli a do popajzenſtwa wjadli. To jo ten koň ňewěroſezi a kſchadněna.“ Ta ſtarka ſe ſakſchikafcho a padnu na poſtolu. Hulekana pschiskožy Liſa. „Schota, zo wam jo?“ Ta ſtarka pak ryjaſcho ſe ſa zypeltuch a ſdychowaſcho: „Pomož, pomož mě, woni zoju mě ſawesč, mě wěrnu ženſku!“ Liſa pak pschiměſcho ten zypeltuch a — žaržaſcho ten list we ruze. Blěda ſtojaſcho pschi poſtol teje bludneje.

„Och, moj Bog, moje pełnese pchajz, moja zescz pchajz, woni mē sawreju, że južo poraju, te s Groškom!“ Tak sydymowascho schejko, a Liza plakascho. Zo nět? Wona gnašcho po farata. Ako won pchijezcho, mějašcho jago ta starka sa žudnika. Pomalkym pchijezcho sašeji k rošymu. A něto hulizowascho, kaf polteria lět zušy dobydk s chowanym jo żarżala, nět pak sli wědobnoſež ma a do popajzenſtwa mušy. Farat a Liza hoberadowaschtej, zo žytienu by bylo, aby ta ſromota pchewelika řehordowała. Droga že namakaſcho. Pchies Lijynego muža, kenž we zuſbe želaſcho, hordowachu Grošku te pełnese pchipoſzlane, mimo až že poměnilo jo, chto je wotpoſzlał jo.

Dobra wědobnoſež jo saglowk, na kotarymž že měrnie ſpi a hyschezi měrnie humiejo. Jano někotare dny hyschezi běſcho ta myjańiza žywa. Hufchobne jo hoblutowala. Potom jo teke jej ta ſmertniza že ſchyła.

Na droſe ſmakajom že ſchakimi lužimi, te jadne bogate, te druge chude. Te jadne laku ſchězke běte wot ſtaroſežow wo pełnese a dobydk ſeſzobu, te druge ſtupaju tak malſno, žedna ſtaroſež jich ſechiſchcz. Schylnych drogi pak konzju na ſharchobę. To jo ſchiche město; tam že neſlyſchy niz wězej wot wojoوانia wo mojo a twojo, že neviži niz wězej wot huſbydka a nezujo že niz wězej wot hubracha. Tam ſpi ta chuda, ſtara hudowa, tam ſpi teke ten bogath Grošk, hobej neſtej niz ſobu ſelej ako tu ſmertnizu, a ta jo teke južor ſtaka.

Wy luž na droſe, glēdaſſho na waſku drogu a myſliſſho že pſchi tom: Wono dajo wědobnoſež. A wono pſchižo ten konz!

Berkwina poweſeži i Choschebuskeje woſkady.

Weroowane: 4. juni Karl Winzer s Paulinu Lehmanojz, hobej s Rogenza; 11. juni Friedrich Krauzig s Lovisu Pöſchf hobej s Depſka; Friedrich Müller s Depſka s Mariu Paproſch s Chmelowa; Friedrich Otto Aſtermann s Mariu Anu Dubrau s Chmelowa; Johann Wolſchina ſe Žylowka s Anu Bumba ſe Saspow; 18. juli Reinhard Boeck s Choschebusa ſe Lisi Dobring ſe Strobiz. „Wtajſſho pak nejperwej to Bože kraleſtvo a jago pchawdwoſež, ga bužo wam ſchykno druge pſchidawane.“ Math. 6, 33.

Sameli ſu: Rogenza 1. juni Christian Winzer, 69 lět st.; Depſhanka 24. juni hūnenkař Mertyn Latk, 72 l. starý. Togo złoweka ſejcž jo, Bože ſkolo žaržaſh a luboſež hopykaſſh a he ponižaſh pſched ſwojim Bogom. Chtož tak zyni, togo chwalba wostańo numerite; lej ty dobrý a ſwérny ſlužabnik! Chmelowe 6. juni hudowa Kristiane Kollasko rož. Paproſch, 58 lět st.; Rogenza 14. juli Marie Perge rož. Käder, 58 lět st.; Schlobowce 23. juni Marie Roack rož. Blažkow, 74 lět st.; Strobizach 2. juli Marie Buckowicz rož. Kublick, 49 lět st. Ta ſemka wjaža togo ſchela jo že ſlamala a ſi neju ſchykna žalosež a teſčniza

žywieńia. Ta duſcha pak jo ſe k ſiebju ſiňaſka kaž hodlat. Nět bužo jich měr byſch kaž dymoka rěka a jich pchawdwoſež kaž te žwahy morja, pſcheto ta gnada jo dobyla. Chmelowe 1. juni Paul Gassan, 7 lět st. Tužne tſchojené, golazk ſe ſalaſcho. „Něto pak ſu tež waſche kožy teje głowy ſche lizone“, groni ten ſknes. Togo že troſchtujomu teke nad tym goleſchim. Niz ſamožo jo ſtogo humožnika rufi rubniſch. Chmelowe 12. juni Gustav Eduard Herbert Zech, 2 lět st.; Žylowku 18. juni Walter Blinde, 9 dñow st.; Saspač 20. juli Richard Gieſchke, 6 mj. st. Žiſhi vogluzyju a roſwjaſzelju ſtařeſſych hufchobu, gdž ſtrowe gořejroſtu. Šchoreju a ſcherpe, ga jo to ſtařeſſych nejwětſcha bol. Potom puſchcziju jich teke raži k tomu, pla ſotaregož ſtrowe wostanu na ſchela a duſchý do niúernoscž. Depſtu 11. juli Friedrich Wilhelm Scheppan, 12 lět st. Lubožne nažeje ſu ſtařeſſe nad tym goleſchim ako ſamſkim golzom měli; we ſu nom wižechu togo, do ſotaregož rufi ras želo a dom połožyſch ſchecħu. Nět ſu take nažeje pſches tu ſtiersch ſlamane, a my roſmějomy ſtařeſſych bol. Zo dejmę groniſch? Wot pak wele luboſeži wěſho groniſch, ſotaruž Bog wam hopokasat jo, deſaſ won jo nět ſrasom ſte měniſch? Ně, dozakajſho ten konz! Niz dopředka, ale wot ſkledka hufnajomu Bože drogi, a potom ſni: won jo ſchykno dere huznili! Depſtu 25. juli August Maſkojn, 21 lět st. Wot žaſeſch ſiſchi jo ako pět ſakopany hordowaſt. Ten ſknes jo groniſt: Gdyž po hufchomu budu wot teje ſemje, zu waſ ſchyknych k ſebe ſchęgnuſch: ſchyknych, togo jadnogo jěžnej, togo drugego poſdzej. A to jo troſcht a wjažele naſchego žywieńia. Dla togo zomu ſtawnie glēdaſch tam, žež naſch wěrny dom jo. Strobizach 23. juli Charlotte Schmidt, 16 lět st. „Mě jo ten ſkabel na to neſluboſteſſe padnul, mě jo rědne derhſtvo hordowało.“

Sknes farat Riese ſastoj nět ſaſzej ſhwoj amt. Kaf ta woſada že wjaželila jo nad jago huftróvenim, jo že wiželo, ako k přednemu raſu ſaſzej pratkowascho. Berkwja běſcho poſna, holkat a pratkárna pſchiniſnej. To jo ſeſcž ſa hobeju, ſa farata a woſadu. Bože hoplewanie byž ſe ſhobyma!

Wotgrono na ſkledne pſchawſhanie: Math. 13. Hukjablowane: Richard Hendriſch ſe Depſhanka, Marie Schadow a Hermann Sarež ſe Koſobuſa, Hermann Käckel ſe Rogoſna, Kristiana Jankojz ſe Chmelowa. Wotgrona deje byſch ſerbiske.

Na 25. julija ſmy Radewiesy rěduh miſioniski ſwěżeń ſwěchili. Wjaž jo matka, jano někaſ 20 hobydlari, ale pilna we nabožnem žywieńiu. Tak ſmy hufchobne raži pſchihſli, aby pojedali wot togo ſela myjaſh tatařami a nowu luboſež k ſiu ſbužili. Sknes farat Wenzke Depſhanský pratkowascho nad ſkolem Mark. 4, 26—29 a pſchirownaſſho to poſkoltwo naſchomu buriſtemu želu: pilne tu rolu hobiaſa, dobre ſeine ſeſch a ſejerpiče na te žni zakaſch. Te ſkesa Homann a Bieger Pizanskej a Sintenis Lichkojski hulizowachu wot ſeſch a muſtich, kenž ſcherpejow a ſiſteſchi že nebojachu, aby te roſdroſczone Bože ſiſchi k ſwojomu paſtyru pſchivjadli. Sknes farat Riese Janſchojſki ſachopi a hobsamku ten ſwězen. Luži jo wele pſchihſko ſe Janſchojſkeje a Pizanskeje woſkady a woſebne ſe bliſkego Moſta. A Radewiesa jo že wjaželila nad tak wele goſćzami. Koll. 60 mk.; knighy pſchedane ſa 12 mk. Hufchobne ſchi poſtrawiju, Radewiesa, twoje goſćz!

Wokadnik

Zerkwine powieści sa dolno-lužyske źerbiske wošadny.

September.

Wožadník pštichada kuzdy mjažez a plaschi na zele léto 60 př.
Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojogo kněſa farářa abo huzabnula.

1909.

Sa našče gorenjbrane živči.

„Wojuij tu dobru wojnu teje wery, sapscim to
niinnerne žywieńe, kú kótaremuž ty tež by powolaný a
by posnał to dobre pośnasche psched wéle snankami.”
1. Timoth. 6, 12.

METHODS

We tých nezelenach nětol žu we nažchých wožadach te žíšchi gořejsbrane hordowali. Gaby do hutčhobow jich stařejších glédašch mogali, ga by řchake myžleňa a požedána tam namakali. Něga ras říšeſtcho ſe nanoju a moterze ſdasch, aby ten žení Bog wě ſak daloko lažal by. Nětol ſúzotej pſchaué wěriſch, až jeju gole južor ſe ſchule jo. Tak malžno žu te léta ſe minuli. Wonej glédatej do ſkledka a myžlítaj ſe ſa řchake, zož ſe jeju goleschim ſtej dolabowalej. Stanio

Be ſtym modlenim: Chwał togo kňeſa, moja duſcha,
a eſt ſe, luby Bog, až to gole nama až do tých měſt
ſdžaržaſ a hoplevaſ ſy? Te myſſleňa du dopředka:
Zo bužo ten zaſ pſchiňaſč, zo bužo i togo golescha
hordowaſch? Bužo tak dobre woſtaſch ako nětol jo,
ſmějomej wjaſzele nad nim? A take ſchake pſchaſchania,
pſchiruzjoſk je Bogu břatujuſz: Och kňežo, pomoz
ty a wěz naju gole po pſchawej droſe? Abo dajo
ſtařeſſchej, kotrejž be jano na to ſemſke myſſlitej, kaf
jeju gole nětol jíma zely ſeň želaſch a ſoſlužyſch
možo, kaf nětceba wězej ſa ſchulu a faru huknuſch,
abo gor na to, kaf jo nětol na reju pſchiňiſch a do
luſchta pſchiňiſch možotej? Pſchigleduſſho deče, wý
ſtařeſſche, aby ſebe ſami tu zeſznu kroun u neweseli,
ako Bog wam ſtwal ſo na głowu, ſejuſz tým ſiſham:
„Ty dejſch twojego nana a twojui maſch zefcziſch.“
Wele ſtařeſſych rězu ſebe ſami ten pſchut, ſ kotrejmiž
pſches, ſwoje ſiſchi marſkane horduju.

Wiele lažy na starořecky, wile pał tež na žižach. Togdla dajo wam, wy górciebrane žižhi, teke Wožadnik někotare napominańia s Božego słowa ſobu na drogu. „Wojui tu dobru wojuń teje wěry” ſe kuždemu wot waſz pſchwołajo. We kſcheszjiánskej měće ga ſczo ſe roſhuzowali. Wot ūjejo ſe nam gronilo, až to ta nejrědnieszha a nejſkhažnieszha jo ako dajo. Ta wěra dajo wam mož, až waſche brěmuſčko ūascz možoſcho a ſwěrňe to waſche zymis̄h. Ta wěra gotujo waſz ponížnych a ſekownych we dobrych a gluznych dňach

a niezaſkhywych a troſtlnych we niegluznych zaſbach. Ta wѣra dawa wam ſczerpnoſcь a luboſcь, dawa wam nażeju a ꙗwѣtlo teſe pła rowach a we ſmertnej nusy.

Togodla wojusjcho tu dobru wojnu teje wery, tu wojnu pscheschiwo togo schakego spytowan'a ako na wasz pschiizo, wot wenka a s wascheje hutshobu, pscheschiwo lazeje myzli a gnilosczi, pscheschiwo nepschawdosczi a ldgania, pscheschiwo schyknogo niezystego a nepoznego wjasyma, pscheschiwo schyknogo, zoż nam tu hutshobu schézku gotuju, tu dobru wédobnoścž hutshadit', zoż waschyma starejshyma wjaſeje negotuj, wele wézej nemér a nehugronezu teshnoſcz. Myzlisjho ſe, až ras pla togo kaſhcz'a waſchogo nana, waſcheje moterki stojaſch bužoscho a potom wéſce ſchesch, aby jim by wjaſeje gotowali. Wostanisjho zyste a pozne, niezeńſcho do tych paſlow tych ſawednikow; ſwojego Boga možo złowieſ ſgubisjch a ſaſej namakaſch, ale joliz ta zystoscž teje hutshobu jaden ras ſgubjona, ga jo na pschezey ſgubjona. Wy nesnajosjho ten ſwét, my pak jen ſnajomu a pla kuzdego gořeſbraňa myzlimu ſe na te, kotrež rowno tak ako wy pla holatač ſu ſtojali, ale zo jo ta ſlubjona wera pla tak wele jich wostała? Teke take ſu padnuli, kotrež ſu ſe myzli, až twarze ſtoje. Togodla napominam' wasz s zeleju hutshobu: Wojusjcho tu dobru wojnu teje wery!

Wy snajoscho tej broni, s kotrejmaž ſe hoberaſch možoſcho a pſchezej ſaſei dobydnuſch. Ta jadna jo to ſłowo Bože, ta druga to bjarotawie. Kaf ga pojzo mloženž po ſwojej droſe nefschtrofui? Gaž ſe žarzy ſa twojimi ſłowami. (Pſalm 119, 9.) Te něbudu padnuſch, lenž k tomu Knežo woſaju: Knežo, pomož mě! We ſchylnom ſpytowanu ſjawijo ſe jím ten wimožnik. Sapschimſho jogo ruku, ako wam ju podawa. Pýtaj jano Jeſuſa, ſcho druge něpomoga. Sapschim to nihiernye žywieńe. My zomky, aby wy ſchylné ſbožne hordowali. Waſcho žywieńe nedej byſch ſbrojte a ſkaſone, ale wy deſſcho mož chwalisch wot teje Knežowejce gnady, kotařaz nad wami nějo podermo byla. A ſchym wězej ſa tym nihiernym žywieńim pytaſch bužoſcho, ſchym wjažoſſche a gluznieſſche bužoſcho južor how we tom zaſzem žywieńu. Woſtań fromny a ſaſarž ſe pſchawię, pſcheto takim ſe pojzo naſlědku dere. Ga

mějšcho zaž žyvěna Boga pſched wožyma a we hordowobě. Wy ſežo ſe na ſwětem měſeče k nōmu poſnali, jomu woſtańſho ſwérne, wý ſebužoſho to žednie hoblutowaſch, we žyvěnu niz a we humřechu niz, žež to ſlowo ſe dopołnijo: „Chtož mno poſnach bužo pſched tymi złowekami, togo zu ja tež poſnach pſched mojim ſebjaſkim woſchzom. Chtož mno pač bužo ſapreſch pſched tymi złowekami, togo budu ja tež ſapreſch pſched mojim ſebjaſkim woſchzom.“ Almen.

„Ja ju ūſnajom.“

Hudowa ſ pěſch žiſchimi běſcho ſ domu hujſchla, aby ſebe něžo hobſtarala. Sa ſchtundu roſchi ſe a wjaſelaſchho ſe južor na ſwoje žiſchi. Ako pač do ſwojeje gaſe ſtupi, huglēda wona, až jeje dom ſe pali. We tom ſamem hokognuſchu pſchize jej ſuſed ſeje ſtrimi ſtarſchymi žiſchimi napscheschiwo.

„Chvaliſch Boga!“ ſaſeji mam, mojich žiſchi!“ — „Alle zo jo to mlodſche?“ pſchaſchaſchho we tom ſamem hokognuſchu. Wono běſcho hujſcheczer we tom domie. „Och mojole, mojole“ kſchika ta moterka a gnaſchho domoj a wali ſe miſch do togo plonieňa. Luže kſchechu ju ſlědki žaržasch, wono jo pſchepoſdže, žachu woni, wona dej ſe ſwojim drugim žiſcham ſežaržasch. Podermo, ta luboſcz jo možnejſcha, nežli ta ſmiersch. Wona ſe minu we tom palezem domie a ſa krotkim roſchi ſe ſe ſwojim goleſchim w rukoma. To běſcho ſ iwelikeju lapu habalone, tak až to plonie jomu ſchkožech ſamožaſchho, ta moterka pač běſcho zaſchne ſpalona. Woni doňaſechu ju do gojarne. Jeje ſchělo běſcho jadna rana a na polepſhotu mało nažeje. Alle po dlužkim ſcherpenim a ſwérnym hoplewanim ſe poſlažka ſaſej huftrowi a bu ſwojim žiſcham wot nowotki ſlědki dana. Te bluſny pač hordowova a woſkebnie běſcho jeje hoblizo pſches ſe iwelgin ſenaglědne hordowalo.

Lěta pſchejzechu a ſ togo mlodſchego goleſka, ako tak žiwnie ſ teje ſmierschi huryte bu, jo rědna žowka ſroſla. Ras běſcho ſe ſtwojeju moterku we zusem měſeže na hoglēdaniu. S drugimi mlodymi žowězami ſtojaſchho tam, kotrež ſa na logom mlodých luži ſe ſmijachu a wot togo a drugego pojedachu. Jadna wot nich ſaſho k nej: „Glědaj že ras wonu žensku ſ tymi bluſnami. Kaf ſenaglědna a groſna huglēda; wěſch ty, chto to jo?“ A te druge žowěza ſe ſmijachu nad takim ſelubožnym powědanim. Ta žowka pač ſe ſaſejeni, mału chylku wojowaſchho gjardoſcz a ſromota ſ luboſczu a ſe žekom, potom ſaſho: „Ně, ja ju ūſnajom.“ Šaka bol ſa moteržnu hutſhobu, gabj te ſežekowne, groſne ſlowa ſtwojego golescha hujſchala! A kafe ſromosheňe, gdyž ſe ſlowami abo

ſ melzanim, ſ zhyvěním abo ſkomuženim wot twojego wimožnika groniſh: „Ja jago ūſnajom!“

Dobre wotegrono.

Duchowny ſe ſmaſa ſ burom, kotrež žadlaſe ſluchowaſchho, dokulaž jago wola pſchaſie ſchegnuſch ſieſchecchtej. Ten ſarač jago napominaſchho, až deſaſtakiego groſnego a grefchnego zhyvěna ſe dasch byſch, gaž nōzo ſatamanh hordowaſch. Něad thym hordowa bur hujſcheczi gramieſſchhy. „Zo zofcho mě pſatkowaſch wot nižnernego ſatamaňſtwia,“ ſaſho won, „gaž Bog mě ſbožnegu hujſnich zo, zož won, ten ſchogowěžezn wěžech muſhy, ga budu ſbožny, joliz pač hobsamknul mojo ſatamaňſtwo, ga ūpomožo mě mojo zhyvěne abo ūzhyvěne niz, ja budu weto ſatamany. Ga jo ſchoadno, lež klejom abo niz.“

Ten muž Božy hujſchacſho na take pojedańe ſežerpne. Potom wotgroni: „Moj pſchijaschel, joliz tak, kaž ty ſejoſch, dla zogo ga jěžoſch na twoju rolu, aby ju hobželał, dlagogo hužyjoſch twojo ſemie? Zo, dlagogo pogorſhujojſch ſe na twojim dobydkom? Joliz Bog hobsamknul, až žněſch deſſch, dokulž won ſchytno do předka wě, zo ſe ſtaſch bužo, ga bužo ſe teke tak ſtaſch, lež ſejoſch abo ūfejoſch, lež woſoſch abo ūwoſoſch, lež ſ twojima wołoma jěſdziſch abo doma woſtaňoſch. Joliz pač hobsamknul, až niz žněſch ſiedeſſch, ga ūbužoſch teke niz doſtaſch, daschi ſe ūeto pilnijoſch kaž wele teke zoſch. Hopytaj jo jano raſ, jěž ſaſej domoj, daj twojej roli puſtej lažez, a lež teke ūnewěm, zo Bog hobsamknul jo, ga ſchi groni, až niz jadnogo kloſka ūzjejoſch. Potakim deſſch to wěžech: Jano potom jo Bog hobsamknul, ſchi ſbožnegu hujſnit, gaž jago kaſne žaržyſch, a ſchi ſatamat, gaž bogaňebojaſne žyvěne wěžoſch.“ — Take wotegrono wotžni bučou tej wožy.

Šabluko ūpadňo daloko wot boma.

To hukňomu ſe žyvěna. Gdyž ſtařejſchej klejotej, ſienahuknu žiſchi to žognowanie; gdyž ſtařejſchej Bože ſlowo ſanizujotej, ūſměju žiſchi žednogo pojedańa ſa Božym ſlowom; gdyž ſtařejſchej kſchadniotej, ſiehoſhuju žiſchi zystej ruze; gdyž ſtařejſchej tomu ſchelu ſlužytej, ūzozu te žiſchi we duchu chožiſch, gdyž ſtařejſchej po tei ſchyrokej droſe k ſatamaňſtwu ženotej, pojeſzaju ſe žiſchi ſa jich kſchozenki. Młogiras jo hynazej: Boga bojuſnej ſtařejſchej muſhytej na ſgubionym ſynom ſe tužyſch, a ſ mlogej ūkſcheczijatiſteje wjaže jo dobre gole pſchisſlo. Alle wěſchhy žel plaſchi: Kaž ſtare ſpiwaju, tak mlode tyrlitaju. Tak zesto ſe groni: Deſli lepej hordowaſch, ga deſſch ſ tymi mlodymi

sachopisč. Skrej mogli gronišč: Ně, pla tych starých dejsch sachopisč a nedejsch ſe daſch ſmuzyſch, aby jim pſchiwolal: O wy ſtaćeſſche, byžežo bogabojaſne, aby waſ a waſchych žiſchi nefskaſyli a tak dwojaki gréch na waſchej duſchych nenoſhyli.

S zuſego zaſniſla.

We wilekem měſcze Engelskeje jo ſe pſched někotarymi lětami přatkovanae ſnate zynilo, kotrež na neželu wjazor ſe jo dejalo žaržasč. Dokulž ten zuſy farač ſa woſebnego přatkařa ſnath běſcho a joga přatkovanae wot nežele jo dejalo pojedaſch, ga pſchižechu iwele namſchaťow, ſ bliſka a ſ daloka. Po tom bjiatovaňu, ako ten farač rowno ſe ſwojim přatkovanim sachopisč kſchescho, poſasta won mału chylku, poſožy głowu na přatkařu a běſcho ſeſicha. Potom paſ ſwignu ju ſaſej a žaſcho, až, nězli ſ přatkovanim sachopijo, tym namſchaťam wot jadnogo tſchojenia hulizowaſch kſchel. „Wono jo rowno 15 lět,” žaſcho won, „až ja ſlědny ras how we tejkamskej zerkwi běch. Tenzaſ ſe teke jadno woſebne přatkovanae dejalo žaržasč. Mijasym tymi namſchaťami běchu tſho mloženye, nerođne a ſwětnemu lufchtoju powdane; woni ſu namſchu pſchiſchli, aby togo farača ſromoschili, jo kameňe ſu ſebe ſobu weseli, aby do nōgo chytali. Mału chylku ſlyſchachu na to přatkovanae. Tam žaſcho ten jaden: Zo zomu dlej na take baſnene ſlyſchach? Chytajtej do nōgo! Alle ten drugi žaſcho: Pozakaj hysčežer ras chylku, ja zu perwej ras ſlyſchach, zo nětol pſchižo. A po malej chyli žaſcho tež ten: Pozomu ſe daſch ſamoliſch, zomu do nōgo chytach! Alle tam žaſcho ten tſchēſhi: Ja ſe myſlim, my zomu ſe togo daſch byſch.

Nad tym ſe tej hobej drugej pogorſchowaſchtej a žeſchtej ſ zerkwi wen, ten tſchēſhi paſ wosta tam. — „Nětol ſlyſchežo,” žaſcho ten farač, „kaſ ſe tym tſhom poſdzej ſejſchlo jo. Tog prědnego ſu pſched lětami hobeſyli, dokulž neſpchatwe peňeſe gotowaſcho; ten drugi lažy ako mordat we popajzeſtiwe how we tom měſeze, a zaſa na ſwojo ſaſuženye, ten tſchēſhi, — jo ten tſchēſhi (how ronichu ſe jomu wileke ldy ſ woſowu, ažo te ſlowa ſe jomu ſathyknichu) ten tſchēſhi jo ten ſam, kotrež nětol wam přatkovalo ſo, — ga po- markuſiſho na joga ſlowa.”

Notre lěta ſu te nejgluznějſche.

We jadnej ſgromazině starých a mlodych luži jo ſe pſchafchalo, kotrež zaſ ten nejgluznějſhy jo. Wele tam a ſaſ jo ſe powedalo. Tam pſchafchachu togo goſpodařa togo domu, togo nejstarſhego złowieka wot nich. Won pſchafchachu ſwojich goſežow, lez tu golu ſlěſh togo domu wízeli ſu, a žaſcho: „Gaž to naſeto

pſchižo, a te taſchki ſaſej ſpiwaju a ta gola ſe chapia ſeleniſch, potom ſe myſlim: kaſ rědne jo to na- lěto! A gaž to leſche pſchižo a ta gola ſe ſwojim chlodkom taſchki a luže poſkhywa, potom ſe myſlim: to leſche jo to nejrědneſſe! Pſchižoliz paſ to naſhyte ſe ſwojim piſanym liſtom a ſe ſwojimi plodami, potom ſe mě to naſhyne tak rědne ſda! A gaž to ſyňe tam jo a ja ūamgu daníž kwětka, daníž lopeňka a ploda wižech, potom ſwigam ja mojej wozy weto gořej k tym bomam a wižim pſches te galuse to ūebojo tak deře a te gwěſdi tak bytſche ako hovazej we žednom zaſu!”

Maſcha zerkwi.

Starý bogabojaſny ſchular žěſho k lětoju ras ſ zeleju ſchulu do zerkvi, aby tym žiſham Boži dom roſkladl. To běſcho pſchezej ſa ſchykne kaſ jaden ſwězeni. Dopředka hordowa groňone, až kuždy ſebe neželſku draſtu hoblaz dej. Gaž ſchuli ſe ſgromazili běchu, ſchegniechu ſe ſpiwanim hokoło zerkvi. Potom hordowa jím ten torm roſklažony. Ten běſcho jadno ſnatiſ ſa togo starego, gręſhnego złowieka. Nutſhikach jo proſu, te ſwony ſu wot ſeleſa a ūamaju Žednogo zuſha. Ten ſeger přatkujo: Kaſ ſe miño, kaſ ſe ſgiño ſyvěne na ſwěſche! Ta ſchpiza togo torma paſ pojeda wot togo požedanta ſa tym, zož gořeſtach jo, ſa tymi nihernymi budkami togo měra. Take požedanie zujo kuždy złowiek, lez zo abo ūozo.

Gaž doſež wot togo torma pojedali běchu, hordowachu zerkwine žuťa wotžnione a ſela ſchula žěſho ſpiwajzhy nutſch. Šchykne ſgromazihu ſe hokoło dupnize. How pojedaſcho ten starči tym žiſham wot teje potajmnoſeſzi ſw. ſakramento: How jo luby Bog waſ ſa ſwojich žiſchi gořejiwesel a wam ſlubil, až zo waſch pſchawu Woſchž byſch; how jo wam wodawane tych gręchow daſ a ten ſwětý duch ſela nad waſchym hufchobami, aby kuždy žen ſe roſchili a lepſche hordowali. Te žiſchi muſachu potom ſ katechismuſa groniſch, zož tam wot ſw. dupneſa piſane ſtoj. To napíkmo nad přatkaři: „To Kneſowe ſlowo wostaňo do nihernoſeſzi” hordowa roſklažone, to godla ſlyſchežo rad Bože ſlowo a nebyžežo jano ſlyſchare, ale tež zyňate! Tej ſwěznika na holtaru ſtej te kaſne a to evangeliſe a te žiſchi muſachu předný a drugi głowny žel katechismuſa bjiatowaſch. Te bilyd na holtaru ſ togo ſyvěna togo Kneſa ſe roſkladowachu, ten wileki ſwěznik ſ tymi 12 ſwězkanmi běſcho ſnatiſ ſa tych 12 poſłow. Tak hordowa ſchykno roſklažone, zož zerkwi k wiženiu běſcho, teke te wěnze a kromy ſa tych ſamčetych a mlogemu goleſchu hordowachtej wozy moſkhej, gaž wot ſtaćeſhych a ſwojzbných ſe hulizowaſch, kotrejž k rowoju ſpiwało běſcho.

Zerkwiny powieści i Chościborskie wołady.

Werowanie žu: 1. aug. Mertyn Choriz s Limberga s Mariu Adelheid Ludwig se Strobiz; 6. aug. Mertyn Kjažmar se Chüelowa s Mariu Palm se Schkodowa; 8. aug. hudoj Johann Stephan s Hufa s Mariu Lisi Lehmann s Depska; 19. aug. Gustav Richter s Chościborska s Emu Jüngling se Strobiz; Friedrich Wilhelm Kožur se Žyłowska s Christianu Melow se Strobiz; 31. aug. Wilhelm Stojan s Anna Hoppenz, hobej se Chüelowa. „Chtož we mū wostanu, a ja we ūnom, ten pschińca wele plodow.” Tana 15, 5.

Samreli žu: Strobizach 31. juli Martha Elisabeth Hammeschka, 1 mjažež stara; 6. aug. Friedrich Wilhelm Schadow, 5 mj. st.; 19. aug. Franz Mattuschka, 3 mj. st. Chüelowe 3. aug. Anna Martha Roi, 2 mj. st; Depsku 15. aug. Paul Wilhelm Noack, 2 mj. st.; Lalemej 20. aug. Friedrich Wilhelm Perko, 5 lēt st. „Gaž male gole mrejo, kenž s greščko niz ūejo, ga ūejo sgužjone; naſch Woſchz na ūehju južo jo rēdnie s chowaich bužo a daſch jom niúmer wjažeze.” Jo rēdniejše wjažeze, ačo wj, lube staręſche, se schylneju waſčeju luboſčezu waſčomu goleſču daſch mogli. Staręſche ſcherpe razi, gdvž janu jich ſiſham ſe dere žo. Tak naſčo waſču bol we tej wěſtoſći, až waſče ſiſchi gluzne žu. Strobizach 6. aug. Hermann Hensel, 50 lēt st.; 18. august Wilhelm Schulze, 58 lēt st.; Rogoſte 13. aug. Friedrich Lehmann, 45 lēt st. „Neplažčo wj lubowane, mojog dla tak neplazežo”; tak ſni we fjarližu. Dere, my ūamožomu tym Idsam hoboraſch, gdvž s mozu s wožowu ſtipaju. Alle to teke ūtřebamy, gdvž je janu plazomy, niz s gorkoſču we hutſhobe, ale s teju pſchoſbu k Bogu, aby tu hutſhobu kichel ſchichu huzynisch. Dęſchanku 9. aug. kožaz Hans Rudolf, 66 lēt st. Pschi woſladowanu žyta jo s woſa padnuk a ned ūavogi był. Take napſchikle huiženie psches ūegluku hoſtužijo wožebnie. Ale troſchtuſhco ſe, teke to kožy jogo głowy běchu ſche lizone. A ten ūebiſki Woſchz, kotaryž we ūywieńu tak wele dobroſchi a luboſčzi jomu hopoſkaſal jo, jo wějſče teke we ūegluzie to nejeſtſke hichel. To nejeſtſke jo ta ſbožnoſč; kaž ten ſněs naſh k ūej wěžo, jo ſchojadno, to wožebne jo, až ju doſtaňomu. Tak chwalimy togo ſněsa teke ačo te pobite a chowanu ſe pla jago woſciborskie hutſhoby. Depsku 17. aug. Christian Hobracht, 45 lēt st. S doku žaſoſči jo Bog jago wjadł tam, žož te drogi a ſche rota žu wot parlow a wot ſłota. Nět hichel ſe ſmilich nad tom ſiwočku, kenž ūama nana danuž moterku, a jomu ſbižiſch ūitoſčiwyh pschiſſelov. „Pſchigledaſhco, aby jadno tychamych nepogorſhowali!” groni ten ſněs.

Gořeſbrane žu: S Dęſchanka: Heinrich Latk, Heinrich Löher, Wilhelm Knesch, Paul Braſe, Wilhelm Schmidtchen, Pauline Schuppan, Pauline Szonn, Luſe Knesch, Marie Kättlitz, Luſe Schulze. S Depska a Maiberga: Friedrich Neumann, August Szonn, Friedrich Wilhelm Müller, Martin Jurijſh, Paul Woite, Anna Szonn, Anna Welt, Anna Scheppan, Anna Kaina, Luſe Schulze, Marie Šuſchow. S Roſoſia a Lalemeje: Wilhelm Bartram, Gustav Bramke, Ferdinand Krauß, Hermann Lehmann, Wilhelm Pehla, Martin Starick, Hermann Kötter, Gustav Rabuda, Matthes Drabow, Marie Balzke, Marie Bartram, Luſe Jakobič, Marianne Kochmann, Margarete Kottloch, Pauline Ruben, Luſe Schiemenz, Luſe Starick, Luſe Šaſchowa, Se Žyłowska: Friedrich Sandow, Albert Woſchina, Wilhelm Schimrick, Christiane Gurmann, Emma Starick, Marie Baruck, Frieda Falte, Anna Jakobič, Anna Koſchadow, Luſe Fasorka,

Pauline Koſkott. Se Saſpo w: Wilhelm Matusch, Wilhelm Šarež, Franz Bumba, Wilhelm Löwa, Marianne Pert, Marie Hellwig, Marie Hurras, Anna Wunderlich, Anna Koſkott, Elisabeth Konzack. Se Schkodowa: Willy Müller, Friedrich Morko, Friedrich Koſsak, Friedrich Schulze, Friedrich Schandog, Friedrich Schirrgott, Marianne Noack, Marianne Lehmann, Helene Hufsock, Pauline Fahn, Pauline Jakobič, Hedwig Piesker. Se Chüelowa: Hermann Schulka, Franz Schulze, Max Schulchen, Friedrich Diſchmann, Friedrich Albin, Anna Janke.

S Popož 5. sept. gořeſbrane: Maria Lawrencejož, Greta Wilkož, Maria Schadož, Maria Noakož, Anna Bramyž, Marianna Kantorež, Anna Vorakož, Wilhelm Andriš, Hermann Šarež, Kito Materna, Wilhelm Koſak, Heinrich Konzack.

Zerkwiny powieści i Jančhoſiske wołady.

Na 12. ūezelu po ſhw. tſhooſcji jo ſe we naſčej wožaže viſitazia psches Choſciborskego ſu. promičta měla. Jančhoſzach a Drejzach, we hobiaſma namſchoma jo ſu. promičt pratkoval a wožebne ſtaręſchich napominal, aby ſwoje ſiſchi we boga-bojaſnoſći woſlubiali a we ſwojich domach na ſcheczijankie pozynki żaržali, bjawiali a Bože ſłowo we ſeſči měli. Hobej zerki běſtce ūedne pſchionnej, ſiſchi ſpiwachu, namſcharow jo ſe wele ſeſchko. Jančhoſzach ſam ſyſheži woſpoludnia požwěſhili. ſněs promičt hulizowaſhco nam wot Gustav-Adolfowego twarſtwa a jo mlogu hutſhobu ſa take wožebne ſeſlo naſčejew evgl. zerki ſagoreč. Ta ūezela běſtce ſelego nam źognowana, Bog daj, aby to źognowane woſtało, aby ras ſchylnie hoboraſch mogli, gaž Bog ten ſněs na wonem dnu ſwojo ūelike pſchispytowanje ſmějo.

Na 14. ūezelu po ſhw. tſhooſcji jo ſchular Worch ſ Moſta we ſerskej namſchuy ſwoju probu ſa zerkiwini ſlužbi gotowaſ. Won jo město ſněsa ſchulara Albina ſa ſchulara hordowaſ huſwolony. ſněs Albini běſtce how wot 1. augusta 1876 a jo ſ pilnoſču a ſe ſchylnym naſčej wožaže we ūwojom ſaſtojaniu ſlužbli. Jančhoſska a Radewieska gmějna ſtej ſe jomu ſa to huſekowac, a ſe ſpomiſchku na nich ņežo podarilej. Bog ſam byž jomu myto a wěž jogo ſa ſwojeju ūwěreju a dobreju radu a daj jomu hicheler wele gluznych a ſtarých lēt do labowac. Won źognui tež nowego ſchulara we jago ſaſtojaniu ſe ſwojej ſeſči a ſe ūužtku naſčejew wołady, mlodych a ſtarých. ſněs Worch humějo ſerski.

Scheſč ſowryjatow.

Faden bogowaſhny muž jo raſ groniſ: Egyž na tu mložinu glēdam, wizim ſcheſč ſowryjatow.

Ten předny jo: ſteſche. Mlogi ſe do ſmierschi ſapiijo.

Ten drugi jo: ūepoznoſč. Wona ſtaſyjo ſchělo a dřichu.

Ten tſhesci jo: gniw. Gniw goni ſe ſwože, ſwada ſu groſeni, groſeni ſe morženu.

Ten ſtworthi jo: ūepoſkuſhnoſč pſchesciwo ſtaręſchich; pſcheto jadno hoko, kotarež togo nana ſaka, a ūožo tej maſchi poſkuſhne byſch, to deje te romy pſchi řežy huſtciapac, a te mlode hodlare ſeſraſch.

Ten pětý jo: ſle kumpaſtwo; wono ſtaſyjo dobre naſlogi a ſ tym teke togo złowęka ſamego.

Ten ſcheſči jo: gniwoſč; gdvž ten bom plody ūepſchiňaſo, ga ſe woſtrubio.

Paž ſe, mložina, pſched thymi ſcheſč ſowryjatami!

Wochadnik

Zerkwine powieści ſa dolno-lužyske ſerbiske wožady.

Oktober.

Wožadnik pſchichada fuždy mjahez a plaschi na zele leto 60 pñ.
Skasach jen ſebe dejſch pla ſwojego kněſa farařa abo huzabnika.

1909.

Jubileum ſerbiskeje biblije.

Reformationski ſwězeń jo ſaſej. My wjaſelimi ſe Božego ſłowa, kotarež nam jo žrđlo žywieńia a možy. Nedejala pak rowno ſetoža fužda ſerbiska hutſhoba na tom dñu ſahuſasch, dokulž jo 200 lēt, až prédny ras bu Nowy teſtament we naſchej ſerbiskej rězy ſchishečzany! Wjaſoły, ſekowny ſwězeń dej to ſa naſ ſyſch. Kak rědne a pſchitoſtne by bylo, gabn ſe wſchych ſerbiskich wožadow pobožne duſche ſe na drogu dali do Kočena a tam Voga chwalili ſa tu gnadu, kotaraž na naſ jo pſchichla ſe ſerbiskeje biblije.

W Kočenu u běſcho pſched 200 lētami farař Gottlieb Fabriziuš. Tomu boſažho duchowna nufa ſerbiskich luži. Južo perwej běchu ſe fužy ſ Božego ſłowa do ſerbiskeje rězy pſchetaſtawali wot ſchakich duchownych. 1548 id Miklausch Jakubiza zely Nowy teſtament ſerbiski napiſal, ale to ſebu ſchishečzane, dokulž nichten ſeňeſe ūnemajaſcho ſa taku wěz. Nizi ſ lēta 1556 jo pſcheložk pſalmow, kotaryž ſe we Wolſenbüttelu ſchowa. Ale Fabriziuš nejo wot tých ſpižow niž wězel. Won jo to zele ſeļo wot nowotki ſachopil a jo nam rědne to Bože ſłowo podaril.

Nejwožebnejſcha ſtaroſez pak běſcho: chto bužo te knigly ſchishečzach a to ſchishečzane ſaplaſchisch. Pſcheto to jo hyschezi ſinba droga wěz. Fabriziuš namaka wérnego podperata, to běſcho Kočenski kněžk, kněs v. Pannwitz. Ten běſcho hužoki kralojski ſaſtojnif, pſches jago pſchožbu podari kral Friedrich I. nezo ſeňeſ ſchishečz. Bož pak to nejwožebnejſche jo: ſ pomožu kněſa Pannwiza bu na kočenskem grože ſchishečzana ſestajana a tam bu ſerbiski teſtament ſchishečzany.

Te knigly mějachu to nimski napiſmo: Das neue Teſtament unſeres Herrn Jesu Christi in die Nieder-Lausitzche Wendische Sprache überſetzen und zum Drucke befördert von Gottlieb Fabricio, Predigern in Kočen. Kočen, Gedruckt von Joh. Gottlob Richtern 1709. Knigly běchu radne thuste, na 1293 ſtronach ſtojaſhho nimski a ſerbiski teſt. Woní běchu na dobrej papeče ſchishečzane a do běleje ſwínezeje kože huwěſane. Schkoda, až tak malo jich ſe chowalo jo. Doněta ſu jano dwoje také knigly ſnate, jadne ſu na kralojskej

kniglowni we Barliňe, druge we kniglowni Maſchize ſſerbskeje we Budyschyne. Šnaž how abo tam hyschezi na ſerbiskich farach ſe jadne namakaju.

Pomožnikow nejo Fabrizius nikogo měl ako Choschebuskego farařa Kryſha Čermeliuša, kotaryž jo jago rukopis píſte pſcheglédowal a potézil. Poſdzej bu Fabriziuš ſa huſchego farařa do Pizina povołaný a wot tam pſchize do Choschebusa ſa promſchta. Š jago dalského žywieńia nejo doněta niž ſnate, won humke na 30. dezembra 1741. Wot jago ſihiſchi namakaju ſe we Choschebuských zerkwiných knigach jano te ſłowa: Den 3. Januar ward mit einer Parentation begraben Herr Gottlieb Fabrizius, Inspektor, ſo alt worden 62 Jahr und den 30. Dez. verstorben. Jogo hudoſa wosta we ſwelikej chudobe. Se ſwojim Nowym Teſtamentom bu Fabrizius „woſhž dolnožerbskego piſmowſtwa.“ Južo pſched nim běchu ſerbiske knigly ſchishečzane, ako ſpiwaſte a katechismuſowe. Alle fuždy wot ſpižowatow piſaſcho we tej rězy ſwojeje wožady. Fabriziuš pak nejo ten Nowy Teſtament tak napiſal ako w Kočenu powedajú, ale won jo (kaž ſam groni) we wſchalich ſtronach požluchał, kak inže powedajú, a jo potom tu rěz huſwolił, kotaraž ta rědneſcha a „hakuratiueſcha“ jo, tu Choschebusku. Wot togo zaſa ſu ſchylnie knigly we „Choschebuskej“ rězy ſchishečzane.

Bužmy ſekowne Bogu, kotaryž taku luboſcz ſu naſchomu narodu do hutſhobu tomu zlöwekoju dał jo a bužmy ſekowne tym mužam, kotarež zaž a ſeňeſe hopruju ſa ſwoj lud. Gaž jednogo drugego pomnika ſtawisich ūzozomy tym, kotarež ſa naſ ſu wele želali, ga zomu jim ſtawisich pomnik ſečka we naſchych hutſhobach.

Spomnětego pſcheložka pſalmow, kotaryž ſe we Wolſenbüttelu ſchowa, zomu ten prédny pſalm how wotschishečzach, kaž tam piſany jo, pſchi boze pak, kaž ſinba vižali by.

Tehn psalter ſerbskej rhëtzy. * Ten psalter w ſerbiskej rězy.
I. I.

Bloshko tomu kotarihſh něchoyſhy tom rasheden ſtich slohſníhch, danish ſtich ſtupna na tu drogu tich ſložných, daniz ſtupna na tu

grēhschnikow danihsh nē-
šeda, shohsh te gashäré
šedaju.

Aléh ma spodobané na
tey kahsny togo knéhsá, a
wot jogo kahsnów groni
wohn shén a notz.

Tehn jo ak jano shrđno
ploshone pshi Brógač, a
kotare swoj plöhd ßwojom
tzassu pshináš, a jogo list
nēhupréo, a stohsh wohn
stziniho, ſe débré rashiho.

Take pack te sloßne nēſſu,
nēſſu, aléh ako plöwih
kotare ten wetsch rohsdúwa.

Togodläh te sloßne we
tom wētzowanü nēhobstanu,
danihsh te grēhschniky tom
sgromashenü tichpshawihch

Psheto then knéhs snajo
tu drogu tihch pshawihch,
Aléh tihch sloßnihch púhsch
ſe zgubiho.

drogu tihch grēchníkow, daniž
nēſſeda, žož te gažare ſedaju.

Alle ma spodobané na tej
kaſni togo knéha a wot jogo
kaſniow groni won ſeii a nož.

Ten jo ak jadno zrōno
pložone pshi brögach, kotare
ſwój plöd w ſwójom zaſu
pſchiňažo a jogo list nēhupréo
a žož won zynijo, ſe deře
ražjo.

Take pak te ſloßne nēſſu,
ale ako plöwih, kotare ten
wēſch roſduwa.

Togodla te ſloßne we tom
wēzowanü ſiehobstanu, daniž
te grēchníkli w ſgromażeniu tihch
pſchawihch.

Pſcheto ten knéhs snajo tu
drogu tihch pſchawihch, ale tihch
ſloßnihch puiſch ſe zgubiho.

A chwalbu dajſcho,
Schykne kſchěſczijany!
Naž ūdej brach wěž žednie ſazíſch.
Juſkafſcho! ſcho dej ſe deře razíſch!

Sserbske: F. Rocha.

Bo žnach.

To naſhyne jo pſchiſchlo; te bomy buwaju žolte;
to huſewo ſa pſchichodne lěto jo ſe ſtalo. We tutem
zaſu ſwěſchimy dwa žětownej ſwěžená. Ten jaden
jo žětowny ſwěžen ſa te duchne dary, kotarež wot
Boga pſches zele lěto doſtali ſmy. My ſe žělujomy
Bogu ſa jogo ſlowo, kotarež ſtaſne miſh nami ſe
přatkovasch derbi. To zynimy na reformažioniskem
ſwěženiu. A gdyž na tomžamem pſchezej žětowne teke
na togo muža ſpominamy, kotaryž to zvſte Bože ſlowo
ſe ſchamnoſci na ſwěko jo pſchiňaſl, na Lutheruſa,
ga nōzomu lětoža togo muža ſabysch, kotaryž nam
berbſkim lužam pſched net dwa ſto lětami to Bože
ſlowo Nowego teſtamenta we maſcherinej rěz̄y jo
podaril, naſchogo Fabrijuſa.

Alle hyschezer drugi žěl ſmy Bogu wiowate, žěl
ſa to, zož na ſemſkých darach k potřebnoſci a k žywnoſci
togo ſchela a žywienia ſmy doſtali. Olatogo ſmy
žětowny ſwěžen ſwěſchili. A dožekovasch ſe nāmožomu,
niz jano ſa te dary, ale teke ſa to kſchäſne wedro,
kotarež nam Bog až do něta k žneshu jo dal.

Dygato wizech lubožnu bildu ſ tym podpiſmom:
Poſudno we žnach. We chlodku ſelikeje jablužny
kejzi nan a moterka, a te žiſhi ſtoje hoſolo ſej. Woni
wotpozymaju wot togo ſchěſkego žela a ſu ſu
hobedu ſetupali, kotaryž na polo ſe jim jo pſchiňaſl.
Rubiſchczo jo na ſenii pſcheſtete; na ſnom ſe wiži
kléb, ſchyla ſ nezým ſchoplym, teke kružk ſ píſhim.
Rowno ſtykní ſe ruze k modleniu ſu bliđu. Potom
budu tu ſej ſu ſe ſesch, a wona bužo jim deře
ſložiſch. Kaf zeſto jo ta bilda na naſchych polach
k wiženiu; jano až to nejrědnejſche jej brachujo, to
modleňe, to žětowané.

Lubožne jo, kaf te luže na wonej bilže tej ruze
ſtykní. Woni ſe žěluju tomu ſenemu ſa ten ſchedny
kléb. Olatogo zyňe to? Bužo teje ježi wězel, gdyž
ſe modlimy, abo ſloži potom lepej? Tak deře mogal
mlogi, kež ſu bliđu ſe ſemodli, pſchafchaſch a nad
tym rědnym nałogom ſe pořmejknusch. To, ſa to
ſchelo a ſtrowe deře jo ſchojadno, lez necht ſe modli
abo niz, ale niz ſa tu duſku. Pſchi tom daru ſe
myſlimy na togo dawařa. Ten dar jo maſhno ſ jězony;
ale ten dawař jo něſachadny a dawa zelo nowe dary.
To troſčtujo a dajo ſkobodnoſcz! Tak hordujom
ſpolojne. Olatogo ma weto něžo na ſe, gdyž ſu bliđu

Ke žnownem ſwěženiu.

(Glož: Nun preiset alle.)

Nět chwalſcho ſjawne
Bože ſche ſmilnoſci,
Chwalſcho jog' ſtaſne
Schykne kſchěſczijany!
Won da waž ſzódte k ſebe ſabysch;
Juſkafſcho! won ūzoz ſednog ſabysch.

Ten knéhs ſe knéžy
Nad ſwětom ſ huſoka;
Zož jan hou běžy
Pſched nim ſe poſklaňa;
Sche janžele tam pſched nim graju,
Pſalmu a harſy jom' chwalbu daju.

Lej, wž tataře,
Zo ſe wotlěkaſch?
K ſelenem płaňe
Kopize chwatajſcho!
Tam dajo nam těn knéhs přatkovasch,
A wot ſchych grēchow naž hulichowasch.

Won da zarobu
Bogaſche fuždemu
A ma hutſhobu
Dobru a miložnu,
Poſčelo deſchęz ſa potřebanim,
Napolni ſchykno ſe ſpodbanim.

Ga zefcz ſpiwaſſcho
Bože ſche ſmilnoſci

że modlimy. A my ga żejźimy psches zełe lěta pschi
Bożem bliże, pscheto my poderbijomu to zełe lěto jež
a piſche. W synte, gdyż niezniejomu, zomu teke ſe
żywisch, a teke to našeto náma hyszczer żednych plodow.
Dlatogo gledamy gołej k Bogu, a gdyż won naš psches
zełe lěto sežarbujo, ga jo wěscze doſtojne, że ſa to
huželowaſch.

Zo jo to, ſe žekowaſch? Še žekowaſch jo, huſnaſch, už Boga mamy, wot kotařegož kuzdy dobrý a dopołniony dar pschižo, teke naſch ſchedny kléb a ſchykno, zož fu potřebnoſczi naſchogo ſchela poverbiſomu. My deſe želamy, to jo wérno. Gdyž ten bur dobydł pſchedajo, kotařž jo wotkublał, abo gdyž ten želaſcher ſwojo myto doſtańo, ga možotej groniſch: to jo mojo žělo, moja ſaſlužba. A weto dejtej hobej žekownej byſch a poſnaſch: Och ſnežo, moj Bog, to pschižo wot tebe! Pſcheto zo ga by naſcho žělo bylo mimo Božego žognowanía, mimo naſchogo ſtrowja? Bože žognowanie jo zyni, až to žyto ſdcajo, až ten bom plody pſchiniaſho, to žělo ſe razijo, tebe twoja zaroba doſzega. Wot nōgo pschižo dejſchę a ſhyńzo; won dajo plodne zaſe a ten kſchaſny dar ſtrowja. A chtož nět ſaſzej ſlědł gledaſch derbi na jadno lěto ſtrowja a mozy, chtož želaſch jo mogał ſe ſa ſeň, komuž kuzdy zaſ ta jež ſložila jo, ten dej ſe žekowaſch naſhomu ſnežu a Bogu.

Zo to jo, ke žekowaſch? To jo, poſnaſch: My
neiſhmy ſaſlužyli, zož mamy. Muſhy ga Bog nam
pſchezej dobre žni a rědne naſyňte hobrožiſch? A
gdyž nam to jadno abo druge ſedal, my neby pſchawo
ł warzańiu měli. To, Bog by ſteřej pſchawo měl,
groniſch: Wy złoweki zefczíſhcežo mno pſchemalo, wy
ke úeroſhymne žywioſho, wy ke wažiſho tak wele miſh
ſobu, wy nežyzyscho jaden tomu drugemu niž, ja zu
mojo hoſlizo pſched wami ſchowaſch. To, Bog by
pſchawie měl, gaby tak gronił. Wono nejo teſe pla
naſ tak ako byſh dejalo. A gdyž naſ weto ſe
ſezerpnoſcžu naſho a nam hobrožijo, zož poderbiſiomu,
ga ūozomu neſpoſkojne byſh a groniſch: My by razi
byſhcežer wězej měli! Ně, my zomu poſnaſch: Ja
ſom ūedostojny wſchylnieje ſmilnoſcži a wěrnoſcži,
kotaruz ty nademnu hy zvniš! Tak horduiſomu žekowne.

U zo dejmy net zhujsich s nasczimi darami? Kac dejmy je hužywaczh? To groni nam tak redite wona bilda, wot fotarejz pojedal żom. Kac bużo tym lużam kłoziszh po schęzkiem żele! U pschi he budu he gronişh: Kschasne fu Boże dary, gdyz se żelkownoscżu he hužywaju. K tomu jo Bog nam je dał; tak hužywamy je k Bożej zeszici. To ga he sda, aby he żamo wot he rośmieto a weto derbi he kłowko wot togo gronişh. Kac mloge dajv, kenz lutnego żaćenia abo pożytnośczi dla żebę stibku nepomiążu a teke ja druge niż hujtnej namaju. Psched tafeju pożytnoścżu kschel Bog naż swarnowaſch!

Alle wono dajo teke hužywanie, fotarež pſchawie
nejo a dlatogo k Bożej zesczi ſe něstaňo. Ta měním
to brojenie. Węzej ako ſe nažnejo, węzej ako ſe
ſaſluzhjo, tak węle węzej ſwězeńow ſe ſwěſche, tak
węle węzej ſe broj we piſchu, we draftwe, we ſchylnych
tych węzach, lenž k chloženiu tych ſchelných požedańow
ſluže. A takemu hužywaniu nedajo nam Bog te darn.
Ten poſpol groni: Wy jěſczo něto abo piſoſcho abo
zož wy zyniſcho, ga zyniſcho ſchykno k Bożej zesczi.
A gdyž nět ſa blidom ſejzischo, potom zyniſcho
deče teke tak ako te luže na wonej bilže: Ten nan,
ta moterka pſchizeliſtej tym žiſham, aby kuzde to
ſwojo doſtało. Tak jo pſchawie, ſwérne ſtaréſche
někomužiju ſwoje žiſchi, woni daju jim, zož poderbeju
k ſchelnem a duchnem ſtrouju.

Ale my ūozomu ſabyſch: my mamy hyszczeſer druge ſiſchi, lenz wot naſcheje dobroſchi nězo naſgoniſch deje; to ſu te chude, te chore, te ſmilne wjaſe, to poſzolſtwo, to Gustav-Adolfowe towařſtwo a ſchake druge Boże ſtakſi. Sa ſchykne te wězy bužo ſe zerklvi a po domach wo dary pſchožyſch. Bužomy zyniſch ſa tym ſłowom: Hoprui Bogu ſęć a ſaplach tomu nejhufchemu twojo polubieň? Abo bužomy pał warzaſch a ſežokaſch: Nam ņedajo nicht a my dejmy źelo dawasch? Chto ſchi dajo: twojo a twojich ſiſchi ſtrówe, Bože ſłowo, źni? Ty ſham? Gdyż niž, ņedejal potom twoje dary hužywac̄h k zefczi togo, wot kotaregož je doſtał by? ņedajſcho nam pał pſchi naſhom deſezhiſteń ſe ſmuzyſch, ſi ſogo pſchižo iwele žognowańia ſa naſ a ſa druge. Tak hužywamy te dary pſchawię, hužywamy je k Bożej zefczi. A tak derbimy potom teje dowerry byſch, až Bog teke pſchichodnie ſwoju ſczodru ruku wotworisich a naſ naſeſchich bužo ſi dobrym ſpodobanym.

Moja biblija a moj rod.

Na tom przednem łopieńku mojej biblije jo moj rod sapiżany. Wot tego przednego, łotaryż how swojo mē sapiąał jo aż k mojomu namu, lenz to mē swojego syna na to Łopieńko jo sapiąał, będu schyłne, łotarzycz mē how stoj, chwałobne złowiesli. Wono jo, rowno aby to sapiąanie do takich świętych knigłów jich wot młodostę k zesczéniu teje biblije huzweszczyło.

Łak schale myżli sбуżju we mío te how sapiżane ménia. Na jadnom łopieńku moj zeli rod! How namałam tu poweſcz wot togo dnia jich narodu, wot vetera a moterki wjaſzela, kotařez stej hužywalej, wot vetera a moterki boli, kotařuž stej scherpelej, a łak humirelej stej. A pöderbescho hysčęcer drugeje poweſczi? Sa te, kotařez tu bibliju hobberbnusich dejachu, bëſcho to doſcz, schylno druge wotpozywa s jich schëlom we jich Łaſčęzach.

„Kak rědne jo ten prědnj to sapisane hujšwěščil! „Bogu ſhamemu ta zefcz!“ tak ſni to napiszmo. Spod nim: Ja pat a moj dom zomej tomu Čnešu ſlužyſch. Potom pschiže to mi.

"Ja pak a moj dom zomyslomu knesu bluzych." Skate
swete polubene sa nogo a tych swojich! Wescze jo ze psaci

tom na žišči a žiščow žišči myžsil, do kotařichž rukou ta biblija psíchich dejachó. Tam dejachu lašowaſch, zož ten přednich jich rodu ſa ne tomu ľneſu polubil jo. Tim běſcho to dopočíneſe takego polubenia pſchikane. Woni mužachu wězech, lez ten popel wonego muža hyschejer we ſwojom rowe pſches jich něswěnoſcz wotzeczich, abo pſches jich ſwěnoſcz zesczich kſchechu. Och, chto wé, kaf mlogi, lenž ſwojej ruze južor k ſtemu jo ſwignut, we pſchawem zaſu togo polubenia ſe dopomiel jo: Ja a moj dom zomy tomu Ŀneſu hlužyſch! A gdyž tak mlogemu měnu pſchipiſane jo: „We tom Ŀneſu humrček,” ga ſnani to wot togo, až to ſkolo na něplodnu rolu padnuto ſtejo. A ten bogabojaſny muž derbi k tými ſwojimi pſched Bože hoblizo ſtupiſch a na ně počaſowaſch k tými ſklowami: Ja a moj dom ſmý ptali tomu Ŀneſu hlužyſch.

Ale ſni to pſchipiſmo teke tak ſubožnie: „We měre hyscheſel”, „ſbožne huſnul”, ga gňo tu hutschobu, kaf wele boli we tých ſklowach lažy. Kaf mloga kſfa jo ſe na ně ronila! Moja ſtara biblija! Gdyž ſchykne biblije wele bołow wize, ga ſy ty wožebně ſnank wele kſchidwy hutschobu byla. Kaf mlogego vetera kſdy ſu ſe na tebe ronili, gdyž jogo ruka k měnu lubego goleſcha tu pořeſč ſmierschi pſchipiſala jo. Kaf mloga kſyrotka jo how wot togo něſchamitějſchego hołogruſcha ſyvěna ſnankſtwo dala, kaf mlogi hudož je kſchawejeu hutschobu tu ujwěſku bol ſyvěna how ſapišo. Och, wy ſklowa ſczo ako lubi row, mazam ſ wele kſdami!

A kaf ſcheka běſho ta bol. Pſchi tom jadnom laſujom ten ſchich troſcht: Ten Ŀněſ jo jo daf, ten Ŀněſ jo jo braſ, to mě togo Ŀněſa buži chwalone! Pla drugego ako troſcht to ſčetowne chwalene: Ŀněžo, nět pufcheczijosch ty twojego klužabnika ſa twojim ſklowom we měre! Pſchi mlogem ſaſej tu dlymoku bol: Ja budu ſ tužyzu do rowa jěſch k mojomu ſynu; Bog kſchel, aby ja deſaſ ſa tebe humrčech!

Ale kaf ſchafna ta myžl: Sa wone ſchykne jo ta biblija troſcht měla. Až jich bol wonym ſopeňkam doverili ſu, to běſho, ako gaž gole k moterze ſeňo, aby pla jeje hutschobu ſe hylakalo. A ſchykne jo wona troſchtowala, ſa kuzdego mějach to pſchare ſklowo hočložená, ſa togo jadnogo hobroſchi to jadno, ſa togo drugego to druge ſopeňko, ale ſa kuzdego rowno to, zož poderběſho. Wono běſho, rowno aby janžel te ſopeňka hobraſčal. Och, gdyž to hobmýžliſom, potom ględa mojo hoko ſ nehugronejeſu luboſču na tebe, ty něbjafe ſklowo troſchta! Ga zu ja ſchi teke ako take we ſeſci měch, a klyſh mojo polubenie: Gdyž ſte dum pſchidu, ga deſiſh ty ten přednich byſh, pla kotařeqo ja hobydlenie pytan. Ja zu k tebe pſchich a k tebe groniſh: Ty ſy togo nana troſchtowal, troſchtui teke togo ſyna!

Zerkwine poweſci ſ Chojſchebuſkeje wožady.

Wěrowane ſy: 5. sept. hudož Paul Leder ſe Strobiz ſ Karolinu Rinza ſe Žylowa; 12. sept. hudož Wilhelm Michel ſ Deſchanka ſ Loviſu Koſack ſe Schkodowa; 14. sept. Artur Kaiser ſ Chojſchebuſa ſ Mariu Klohs ſe Strobiz; 17. sept. Christian Schippan ſ Anna Melow, hobej ſe Strobiz; 24. sept. hudož Mertyn Dubrait ſe Chmeloſa ſ hudoſu Anna Schulz rož. Schmoger ſ Deyſta; 28. sept. Wilhelm Matusch ſ Loviſu Kuba, hobej ſ Deyſta. „Mej twojo wjaſele na tom Ŀněſu, ten bužo ſchi dawaſch, zož twoja hutschoba požeda. Pj. 37, 4.

Samréli ſu: Strobizach 7. sept. Ilse Wärmo, 11 mј. st.; Ilse Rosa Erna Lucia, 6 mј. st.; 9. sept. Franz

Lieschke, 4 mј. st. Chmeloſe 7. sept. Friedrich Paul Schulze, 2 mј. st.; 22. sept. Klara Marie Richter, 10 mј. st.; 25. sept. Frieda Margarete Wichter; Rogofſe 4. sept. Reinhold Krüger, 8 mј. st.; Deſchanku 9. sept. Rudolf Herbert Ŀneſch, 8 mј. st.; 26. sept. Anna Frieda Galle, 14 dňov st.; Schkodowé 10. sept. Helene Schepan, jaden mjaſez ſt. Saspač 13. sept. Mariana Ŀamenz, 9 mј. st.; Deyſtu 26. sept. Helene Bartuſch, 19 dňov ſt. Tak wele žiſhi ſu we jadnom mjaſezu rubněne ſmierschi hordowaſi. Kaf wele ſubožnych nažeſow ſu ſ nim do rowa ſe ſakopali, kaf wele wjaſela do ružyze ſe pſheměnito. Gdyž malý kaſcheczif k rowu ſe ſiažo, groni ſe zeſto: to ga jo jano gole! Chtož tak groni, ſewě, zo gole ſa ſtařeſche jo, my jo wěmy. Dlatogo roſničjom ſtařeſchuch bol a hu- pſchobujoſom jim ten troſcht wot Boga. Zož jomu hujzveſchone jo, jo něſgubjone! Chmeloſe 15. sept. Karl Wilhelm Dachwitz, 73 lět ſt. Chtož tu kſchaſnoſcz ſwojogo ſyvěna jo pytaſ we piſnem ſeſte, Bogu k ſeſceji a tým ſwojim k ſvognowanu, a jo počniſ ſi tým něſchadnymi dobydkami, ſ wěru, luboſču a nažeſu, togo poſožyjom do rowa, aby tam ſpal ſpod tým ſklowom togo poſoža; Wono ſe ſejo ſtajuze a bužo ſtanuſh ſteſtajuze. 21. sept. Liesa Graske rož. Ŀenoča, 62 lět ſtara. Chtož wé ſwoj konz, won ſnajz jo bliſko. We dopočíneſu ſwojogo povoſaſia jo napſchibko rubněne ſmierschi hordowaſa, dlymoto hoſzaſowana wot muža a dwěju ſynowu. Šv. gdyž tak jaden naſchich ſubnych napſchibko hujžo, mimo až jomu hyschejer ras ſmý groviſh mogli, kaf lubo jogo ſmý neli a kaf jomu ſe ſekujom ſa ſchyknu jogo luboſčz, to boli welpin. Bog troſchtui tých ſawoſtawiomch ſ teju wěſtoseſu, až na ſebju ras lepej ſe budu jej hujzeloſaſh mož ako how na ſemi jo by zyñiſh mogli. Saspač 18. sept. Mariana Koſchan, 33 lět ſt. Młoda žona a moterka dwěju goletkowu jo tak rano hujſchla. ſa krotkimi ſětami gluznegro manželſtwa ſda ſe tomu mužoju ſa hujzenium teje žony proſnaj ten ſwět, proſne to ſyvěne; a goleschi pytaſe to grějuze kſhyzko, kotařež poderbijotej k wjaſolemu goťeſroſčeňu. Bog ten Ŀněſ byž mužoju ſwětlo a mož, týma goletkoma kſhyzpo a ſeſit, aby teke ſpod kſdami ſpiwali wot teje Ŀnějoveje gnadu niſterne. 22. sept. Loviſa Ramolt, 17 lět ſt. Ten zlówek jo ako ſwět na poli. Tak jo teke ta ſamréta kwiſla a we ſwojom kwiſcheinu byla wjaſele moterki a hotschow. Ale we tom zažu, zož druge roſkwiſtu k moznemu ſeļu o k wjaſolemu ſyvěniu, jo wona ſpreča. A nět budu na jeje rowe te ſwětli kwiſeſ. A ta jo, zož píatkovasch budu: Ten zlówek kwiſcho ako ſwět, won ſprečo ako ſwět, ale won ſtařu teke ſaſej goręc ako ſwět. How na ſemiji ſprečo, ale na ſebju roſkwiſho k nowej pſchinoſeſi.

We Žylowku ſtej na 23. sept. Šchiměnjož manželſkej ſloſchanu ſwajzbu ſwěchilej. We ſchuli jo ſe ta wožada ſgromajiſta, a kněſ farař Riese jo jeju hujzognowaſ a jima 50 mſ. wot ſejzora podaril. Kedym ſwězeň běſho. To ſvognowané Boga, togo ſchogomožnego, wostań pla teju manželſkeju až do konza, aby ako ſognowanej togo Ŀněſa ras hysch moglej do togo niſternego Woſchvojskego domu.

Na 3. oſt. jo kněſ farař Schubert pſchi ſerskej zerkwi do ſwojogo amtu hujzognowanu hordowaſ.

Pſchihodny Woſhadnik bužo k neželi ſamrétych pſchich. Hutschobne poſtrowenie. Bieger, Pizaňski.

Wožadnik

Gerkwine powesći sa dolno-lužyske herbske wožadny.

November.

Wožadnik pschichada kuždy mjahez a płaſchi na zeče lěto 60 pí.
Stasach jen ſebe dejſtſch pla ſwojego kněſa farára abo huzabnika.

1909.

¶ dopomíneſchu ſamréthch.

Staj na blido te ſlědne kwěty,
Se ſpiſhki ſej tu bibliju
A laſui ſ neje poſtafk ſhwěty
Tym ſamréthym k dopomíneſchu.

Zinß jo jich ſen. Tež woňe
Sse tudy ras wjaſelachu.
Zinß jo jich ſen, zinß ſwoňe
Te ſwonyj jim k dopomíneſchu.

Podaj mě hobaleńz moj ſtary
A dovez mě k nim ſa ruku,
Sej tež tých ſtruſkow ſlědne dary
Tym ſamréthym k dopomíneſchu.

Zinß io jich ſen. — Och Kněžo, Kněžo,
Sahuſkých moju ſapſchoſbu,
Kenž zinſa mě pſches duſchu rězo
Tym ſamréthym k dopomíneſchu:

San ſbožny, ſbožny! Schélo, duſchu
Schi pſchiruzhmu do rukou.
Daj gnadu tež ty twoju huſchu
Schytm ſamréthym k dopomíneſchu!

F. Rocha.

Sbožne ſu te humarke.

Sbožne ſu te humarke, kotarež we tom ſeně ſu humeru
wot něta; jo, žejo ten duch, až woni wotpozywaju wot
ſwojego ſela; jich ſtatička pak du ſa nimi. Huſ. ſjawiene 14, 13.

Te lořena ſu ſbomow ſ wotpadowali; woni ſu
je pſchchnili; woni běchu poſno žywieňa a možy. Toſch
pſchijescho to naſymne a daſcho jim ſ hopadowaſch.
Nět laže ſchiche na ſemi.

Ako lořena ſu tých zlöwekow rody. Wonи želaju
a wotpozywaju, plaku a ſměju ſe. Potom pſchijoz
ten naſymſki wětſki ſmierschi, a woni padnu k ſemi.
Tam wotpozywaju ſchiche ako te lořena.

Nejo tak ſchichosć ſchi južor hobschekala? Tam
ſtojſki pſchi rowe. We ſu wotpozywa zlöwek, pſchi
kotaremž ſe dopſchafchowaſ ſy, tak zeſto we ſtaroſczach
ſy był. Schykn wjaſele ſy ſu nim želit; pſcheto
wjaſele běſho aſle ſa tebe, gdyž woni ſe ſobu

jo wjaſeliſ. We kuždej ſchivže ſy k ſu nomu pſchichel, a tak zeſto jo zynil ſy, hordowa ſchi lažejeſchha ta huſchoba. A nět ſchi jo, aby te ſtaroſci ſedně tak ſchězke ſebyli, a teje pomožy a togo troſchta ſedně tak ſebyli ako rowno nět. Ale ten row mělzy, rowno aby ta huſchoba, kenž we ſu nom wotpozywa, ſedně ſa tebe ſebyli, rowno aby tej wožy, kenž we ſu nom ſpitej, ſedně na tebe ſebyli luboſhne glēdalej. Šyma naſ ſcheyzo, gdyž pſchemyſlijomy, tak wele žywieňa a luboſci, kenž nam jo ſluſchalo, kenž naſ jo pogluzylo, we jadnom hokognuſchu rubiteňe rowa jo hordowaſo, ſkotaregož teke na to nejſtyhneſche ſdychowaňe ſedno wotgrono nam ſebyli. Ten row mělzy.

Potom ſe roſch do twojego domu a glēdaj na ſchykne te wězhy, kenž twojim ſamréthym ſluſchachu; na te knigly, we ſotarychž tak raži laſowachu, na ten rěd, ſ ſotarychž želachu, na te ſaglowki, we ſotarychž te žiſchi ſu ſpali. Mlogeras ſchi jo, aby te žuća ſe wotzyniſch a woni do iſchpy ſtupiſch mužali, aby jich glos ſlyſhachſ mužal. Ale te žuća wotstanu ſazýnone a žeden glos ſe neſlyſhch. Ty žeitofch k rowu, ale teke tam jo ſchykn ſchicho. Ten row mělzy.

Čto ſlamjo to mělzaňe rowa? Čto dajo nam wotgrono, lez naſche humarke na pſcheyeſ ſa naſ ſu ſtlane we rowe ſe ſchyknymi možami ducha a huſchobu, ſ luboſežu a ſwérnoſežu, ſ piłnoſežu a ſtaroſežu, abo lez ſe na ſe afo hyschcer ſywhych myſliſch derbimy?

Slyſhcežo, zo ten duch žejo: „Sbožne ſu te humarke, kotarež we tom ſeně ſu humeru.“ Šake pſcheymeňe ſe ſtaňo! Te nime rowy ſu poſno niſternego žywieňa! Pomarkuj: „Sbožne ſu te humarke!“ Sbožnoſež jo ta poſnoſc ſchyknogo žywieňa, ten nejſdralſchý plod ſchyknogo žywieňa. A nět žejo ten duch: Te humarke, kotarychž bilda ſ jadnym rafom ſe mimula jo pſched naſchyma wožyma, ſe ſgubila we ſchamnej nožy, poſchytka wot nimykh rowow, woni humarke ſu ſbožne, woni maju to žywieňe we nejhufchej poſnoſci. Bog ſam jo k nim ſtupil a jo ſlamal, zož ſmertne běſho. Toſch žechu k Bogu, tomu pſchawemu a gnadnemu ſudníku; nět ſu hulichowane wot ſchyknykh ſemſkih ſwěſbow, wot ſchykne ſlaboſci a ſebyli, a ſuňku ſe wotjadneje ſchafnoſci ſu drugej, duch we duchu, ſwětko we ſwětke.

Nět wotpozýwaju wot ſwojego žela. Kaf kſchafnyj jo ten wotpozynk, gdyž to želo dokończowane jo! Želo jo žognowané ſa naš, ale želo huzynijo naš muznych a želo jo ſwējane ſe ſtaroſežu a kſchiwdu a wojowanim. Gſlyſhczó, zo ten duch wot togo žeo: Bog bužo wotřech ſchylne Idsh ſ jich wozowu, a ta ſmierſch wězej ſebužo, daniz kſchik daniz bol wězej ſebužo, pſcheto te předne wězy ſu ſajſchli. Ten nan, kenz ſwoju ſezlu mož jo napinal, aby te ſwoje deče ſaſtaral, ta moterka, kenz ſe nejo ſmužyla we žele ſa te ſwoje, ta mložina, kenz ſwoje ſchelné požedaňa jo pojmała, te žiſchi, ſa kotařez to krotke ſcherpeňe ſchězke želo běſcho, woni wotpozýwaju wot ſwojego žela. Myſliſcho ſe gole, kotařez wjazor we wěſchu a ſiewedče ſe ſablužijo a potom po dlužkej teſčnicy domoj pſchizo. Kaf ſpi nět tak měrnie ſpod tym ho-plewanim lubych ſtařeſchych! Sbožnejſchy paſ jo ten měr tych, kenz we Bogu wotpozýwaju wot ſwojego žela.

Sbožne ſu te humarle. Šich ſlaba ſož ūhořdujo wězej tam a ſem goňona wot tych žwałów togo ūměrnego mořa na ſemi, ale jo hobbana wot togo ūwětego měra teje niſiernoſeži. Nět nejo wězej ako na ſemi, až žinba ſe ſwělle gwědky wiže a wiſche ſchamne mroki. Alle niſierne ūwěſhi ſe jím to ſhyńzo, to hoblizo togo Woſchza. Sbožne ſu te humarle. Woni ſu ſe Idſami ſeli a budu ſ wjaſelimi žiſech.

Sbožne ſu te humarle. Šich wina jo wot nich weſeta, jich grěch ſtamany, ſchylka jich ūdopoloňež pſches Božu građu do poňoſeži pſcheneheňona. Sbožne ſu, kenz zyſteje hutſhobh ſu, pſcheto woni budu Boga wižech.

Wone humarle pſchidu ako žywe ſaſej k nam, ſele wěſchu mož maju nad nami ako něga raſ. Woni pſchewožiju naš na ſchylnych naſchych drogach, ako roſkhaſhnone ſchegnu naš gorej k ſebe, a ſtawie možneſche hordujo we naš to goňeše, jím rowne hordowaſch we luboſeži, ūvěrnoſeži a piſnoſeži. Woni goňe naš, ſtati hugbaſch, kenz ſa nami du do teje niſiernoſeži.

Nět ūmělze te rowy wězej, ale hulizuju nam wot togo pſcheniznego ſernka, kotařez we tej ſemi humro, ale we tom kložku gořejſtańo. Woni nejſu wězej niſe ſranki ſchichego města tych humarlych, ale hulizuju wot togo woſchvojskego domu ſ tými ūelimi hobydleniami. Woni hulizuju nam: Sbožne ſu te humarle!

Smilne wjaže ſa ūroſymne.

Snajoſch tu dlymoču bol mlodeje moterzyneje hutſhobh, gdyž huſnajo, až jeje lube gole ſtrwego roſyma ūama? Dwěma ūwělhma gwěſkomu běſchtej tej lubej wozoye rownej, jeju poſmějkowané běſhko kaž

ſhyńza ſchein. Och, a ta luba mała gubka, gdyž ta „mama“ woła, kaka ſbožna ſchtunda to bužo! Kotara moterzyna hutſhoba ūesnajo take luboſne bily polne wjaſoleje nažeje? Woni poſne dny a nozy pſchi kolebkach. Och, a potom pſchizo ſeň, ſchtunda dlymočeje boli hutſhobh. Moterka kſchela ſe ſwojim goleschim neſlubej ſpod ſemju. Wona jo ūehugronijo, wona jo ūamožo, och, gabu wono jano ſchězke zowanie bylo, ten nan ūedej to wěžech, won běſcho tak glužny. Alle, ale, wono woſtańo wěrno, tej wozoye jeje golescha ſtej běudnej, ta mała duſcha jo ſe ſchamnoſežu hobbana. Ako raſ naſch kňes a humožnik we ūwětem lanze chojžaſcho, pſchituaſeſho nan ſwojego ūamiaſezenego ſyna, aby te ſchamne ūwěby duſche roſryte hordowali. Och, až ten ūvěrny pſchijaschel wězej pla naš nejo, tak ſkaržy žinba mloga moterzyna hutſhoba, gdyž na ſwojo gole gleďa, kotařez jeje wjaſele byſch dejachó a nět ſwojego roſyma ūama.

Wěſh ty, gdyž najſu ūeroſymnego wot žiſchi naſonego wižiſch, kaf ſele Idſom moterka nad ſwojim bogim goleschim plakala jo? Wěſh ty, ſ kafeju dlymočeju bolu moterka ſwojej wozy na pſchazej jo ſamknula? Zefro jo ſe Idſami pſchobyla: „Och, moj Bog, daj mojo ūegluzne gole pſchedemnu humeſch, zo dej how mimo moterki na tej ſlej ſemi, žož jo ţedna duſcha lubowaſch ūamožo!“ Ten luby Bog nejo jeje pſchobylu hutſhobal, dokulaž złowezne hutſhobh nad tym złowekom ſ teju hutſhamnioneju duſchu ſwoju lutosežiwoſež a ſwoj žeſ pſcheshiwo Boga hopofaſach dejachu. Jo ſe ſtało? Abo bužo raſ, gdyž te ūwěby ducha padnuli ſu, wony humožony k tomu humožnikoju gronisch: „Moje bratſchi ſu mě na ſemi ſromoschili a mě ſele kſchidu ūinili!“ Snajoſch to ſchiche ſkarženie, kotařez, ſchi ſ wozowu ūeroſymnego napscheshiwo ſni?

Alle wjaſelscho ſe, wy ſtařeſche ūeroſymnych žiſchi, my žywimy ſe we zaſu, we kotařymž ten pſchijaschel žiſchow ſaſej pſches tu ſemju žo. Ta ſmilna luboſež jo ſaſej wotzuſchela a ſmilne wjaže ſaloſyła, we kotařych tym běudnym wozam ta godowna gwěſdka a to jaſchowne ſhyńzo ſapowedane hordujo. Chtož žinba jadnogo „namiaſezenego ſyna“ ma, chwataj ſ nim tam, žož ūwělo a luboſež na ūogo zakaju. Chtož žinba ūeroſymnu žowku ma, „kenz wot zarta ſle hobbzejzonu jo“, chwataj ſ ūeju do tych wjažow, žož ūeji ta bilda „togo nejrědneſchego mjaſy tými złoweznymi žiſchimi“ pſched tu duſchu ſtawjona hordujo, aby teke wona, kotařez nicht na ſemi lubowaſch ūožo, togo ūawoženja duſche namakala. Och, gabu to žognowané takich ſmilnych wjažow pſchate ſuſnali! Jeſuſ ſ Mazareta žo tam mimo a ſhyńzho to „ſmil ſe nademnu a pomož mě“, kotařez ſ tych hutwesanych duſchow jomu napscheshiwo ſni. Tam jo južo mlogi žim ſe ſtał pſched

naſchymia wožyma, a mloga ſchamna duſčha, gręta wot togo ſzłyńza ſmilneje luboſczi, jo płody pſčińiaſzla ſa tute a to niſterne žyvěne.

Tak něběščho pschezej we lanže. Kuzdy deťe bužo
že dopomínesch, tak how a tam nerošymnemu že
smakaſcho. Tak iwele jo wot tych zloivékow nad nim
že gréšchylo! Bog wodaj nam te satawjone gréchy,
gdyz ako žiſchi mlogeras ſamy měnili, až také nerošymne
k nařeniu na ſwěſche ſu. To wojowanie jadneje hu-
wesaneje duſche ſa ſwělkom, lichosęgu a wjaſelim, my
nejzmy jo tenzaſ roſnieli. Chto wě wot wonego
nerošymnego, kotaryž dlujke lěta ſ měchłkom spod
ramienim wot jadneje wſy ſu drugej drogowáſcho.
Gdyž jo pschijſhel, ſchěgnuchu te žiſchi ſ nim psches
wjaſ. S jogo bludneju wozowu ſwěſchaſcho že wjaſele,
gdyz milna ruka jomu dar daſcho. Teke won jo že
k wjaſelu narožil a kſhěſcho že wjaſelish. Gdyž
ſwajžba, dupeňe abo někati ſwěžen nižer běſcho, won
pschijzeſcho. Sa ſuſ tykańza, měža ſpiwaſcho wěſtu
ſchtuzku a te luže — že chachachu.

Alle won jo mlogeras teke gorko płatał; a chtož jo ślyschal jo, niebużo take kschikanie teje hobschamiononeje dusche żednie sabyşch. Gdyż ſurowe golzy tomu chudlaſu ten męſtch weſechu abo jomu pałenž dachu a joko potom tam a ſem tergachu, och tak jo won płatał!

А таke сакчикане дece бeшcho ras, aко te luže
jomu taк iвeле paleнza бu dali, aж groзи бwojo zhivene
hudychnu?

Te mudre złoweki grońe: „Dlazogo běšcho tak torny?” „ſ nim ſe nejo wele ſgubilo, žělał nejo, jano pſchoſyl, wo ſtogo nejo nicht plakał.” A weto, teke won mějaſcho nežinertnu duſchu, tenž we ſchamnych ſwěſbach ſdychowaſcho ſa luboſęzu, ſwětlom, lichoſęzu. Gdyž ten poſoł Pawoł pla Romaków we wožymem ſtaſie pojeda wot togo ſdychowańia a teſchnego začańia teſe ſtworby na ten žen hulichowańia, tačk wele wězej muſhymy potom taſe ſdychowańe a začańie ſ duſche jadnogo złoweka ſlyſhasch, kotorž, rownož we ſchamnoſęzi, ſa Bożeju bildu ſ niherneńiu žywieńu ſtworony jo. My ſe nažejomy ſ Bogu, až iogo niherne ſluboſęz a ſmileńie wěſtche jo ako tych złowekow grěch a tornoſęz, až ras ſ tymi ſwěſbami ſlabego ſchela teke te ſwěſby togo duſha padniſch, a teke wonie na ſemi hoſſchamnione duſche ſpod tym ſlyhýzom niherneje gnady hochloženie namałasch budu.

Kak žognujom te smilne wjaže, żoż žinħa te boge
neroħumne ħe gożejberu, żoż do jich schamiego žyviera
to ħwēllo teje Innihernej, smilneje luboſči padňo.
Jo Bog nam mimo naſcheje ſaßlužby a dostojońsczi
žischi dał, kenz na schèle a duſchy ſtrowe fu, potom
nedajſſho nam ſabyſch, żet hoprowaſch, woſebnie, gdž
darh ja taſe smilne wjaže ħe pominaju. Smakajomy

pał że niżer s takim negluznym, ga zomu dlymoku lutoſęz s nim měsch. Myſlimy że kuzdy zaſ, až woni teke Bože žiſchi ſu, až ſu że narodziли, aby ras s nami ako humožone pſched tym tronom togo jagneſcha to niſterne Halleluja ſpiwali: Věda, chtož tych bratſchow tych nejſtenſchych ſanizuo a ſromoschi. Komuž wele dane jo, wot togo bužo że wele pominaſt. Wono budu ras we tom rědnem ſelikem woſkzojskem donie wele wot tych, kenž how ſlabeje głowy ſu byli, ako ſboźne namakane, a wele wot tych, kenž s huſkumi darami ducha ſu hobbatoe byli, budu we niſternej ſhamnoſci ſtojaſt. To deje ſchylne ſtarajſche, kenž dla ūroſymnego golescha że tuže, k troſktoju że daſch gronione byſch.

G o r e j.

Daloko ps̄ches polo ſněju te ſwony wot torma. Hujhoſki
kuč. ſ města hordowafčho ſakopany, a iwele, iwele luži žechu
ſa joho kaſchčom.

Ten farat p'ratkowaschho pschi rowe tej welitej lizbe luži
a napominaſchho jich, na ſwoju ſamſku ſhuerſch ſe myžliſch
a how na ſemi, žóz ſchytno ſachadne jo, ſ zeleju hutſchobu
to nižne pytaſch.

Někotare žlučachu na to, zož ten farář groňařko, druge
že myšlachu na ſwojo živo a něžlychachu níz wot joko
žlowow a wot tých ſwonow.

Ale tam we měscje we malej schpize, žož nusa a tschadane bydle, sněju te swony tak zysto a pščinuňu troščt a schiche wjaſeſe do chudeje hutſhoby a na blěde hoblíze choreje ženſkeje. Ako ta hora ženska ſejo we tych ſklednych dñach nicht na te swony ſluchať a nicht ſejo tak rošniel aho wona, zo te swony grone: "Pojz gořej, how gořeje jo lichosć a how jo humoženie; žedna kſhiwda a žedno ſkjarženie! Pojz gořej, gořej!"

Wona stykūo tej ruze, tej žlabej, blēdej, a jeje wožy ſe
hwěſchitej, a jeje wot měra a glufi roſtſchaſſone hoblizo ſe
nemaka žowſchym ſ teju chudobu, wot kotatejē ſnani fuždy
rožk, ta žloma poſtole, ta poł poſkhyty na bliże. „Chto
tač teke ſwony měſch mogal!“ gronitej tač kſchaſzu jeje blēdej
gube, „zo by to ſa gluſka byla; ale my jo ſamožomý, ſwony
ku droge!“

Ten gojz p'schiżo do żuri. „Kak ga że wam żo”, gromi won, „wy ga hugleđačho žinħa tał wjaħo!“ Won żo ju trosċhtowasħ a wě meto nejšepej, kak bliżżej ta' himeri. „Niamgħo żeddu koll, luba żenħha?“ p'sħasħha won.

„Zedna tchinda a žedno stjarženie! How goréjze jo lichosč a humožene, pojj goréj!” groni wona a ſi jeje wožowit ſe ſweschi ſczerpnosc a dowérenie na Boga. Ten gojj ſawijo ſ głowu. Won ſe myſli, až jo bludna. „Chtož tak teſe ſwony měſč mogat!” groni wona k nōmu. „Swony ſu droge”, dajo won k wotgronu. Potom dajo jej ruku a myſli ſe pſči ſe: to jo ten ſlēdny ras, až ſe we žyvēni wizimie. Hysčer někotare ſchtundy, potom jo humožona.

Wjazor pschižo ten muž se žěra domoj. Won ma ſchere ſoſhy a žo pochylony. Tele won jo rjijn a bledy a gļodny. ta ſaſkužba jo mala a niedofega rafka ū naježeniu a gojzoju. Won ſtupijo ū chorej poſtoli a hajka ū ſhwojeju twardejruku te měke, zarnie ſoſhy. „Kaf Že ſchi žo, luba žona?

zuijoch ſe lepſcha?" Wona jo ſchicha. Jeje palze graju ſ teju poſto. "Ty ga negroniſch niž, lubſcha", ſejo won a trejo ſebe ſ wozowu te idy. "Ta budu ſkoro humožona", groni wona, "ja pſchidu ſkoro gořej!" Ten muž plazo a hajſla ju. "Nepojedaj tafe, ty lube gole, ty luba moterka! Ty nebužoſch hyc̄czer humořech!" "Jo", ſejo wona, "nět ſkoro; gaby ja teke ſwony měſch mogla, woni ſneji tak rědne a woſaju gořej!"

Won ſtaňo a kſchajo kléb; potom ſawoſajo te ſiſchi, kenz wenze graju a poſložjo je do poſtole. A potom ſaſwéſchijo tu lampu a ſední ſe k poſtoli k ſwojej muznej žone. "Ja zu pſchigledaſch, až tak wele peneſ ſkydium, ty ſwerna a luba, a potom dejsch ty ſwony měſch!" groni won. "Jo, ſwony!" gronitej jeje gube, ale k kſchachau ſejo, a jeje duſcha ſe ſiaſho ſ togo ſchela gořej do rukou ſwojego Boga.

Glož: Nun preiset alle.

Ja ſom juž tudy
Twoj tron, ſenęs, huphtal
A by rad ſchudn
Tu duſčku ſléd ſchi daſ;
Ja by tak rad te muzne koſczi,
Štvorschel, ſchi powdaſ k uſachadnoſczi.

To bě tak kſchafne,
Bož w duchu wižek ſom,
To ſwětlo jaſne
Roſphſchni ſebla dom.
Och, ſměl ja ſiň pſchi twojom tronu
Ja ſebe ſtawischt tu zehnu fronu.

Jan ſom ja gréſhny,
A tej ſemi pſchivifny,
Togdla uſpeſhny
A duchu pſcheschivny.
Ja uſzomu hyc̄czi kradu ſhwětly,
Šluboſczi zeh doſcz uſpſchegréty.

Glich ſom wjaſoły
A niž mě uzaſchy,
Pſches gréſhne doły
Ja ſtupam k ſbožnoſczi;
Zu w ſcherpeñu ſe hyc̄czi hužysch,
Šluboſczi k tebe ſe ſedne ſmužysch.

Ja ſom tak gluzny,
Až wone měſto ſnam,
A ſedne mužny,
Sse k ūnomu pſchiblizam;
Šom juž dawno ſe gořej huſczi,
Zednie to měſto ſ wozowu ſpuſczeſti.

F. Rocha.

Napiſmo na kſchizu ſa maſch a gole.

Bězej, bězej předku mě,
Luba žona, lube gole,
Šmiersch něj ſedno želeňe,
Lez tež tafe raný bole;
Šluboſczi ſhwěſhi ſe tež ſ idſow,
Šluboſczi ſwějo až pſches row.

R.

Zerkwine poweſczi ſ Choshebuskeje woſadny.

Weroowane ſu: Friedrich Wilhelm Guttke ſ Lovisu Derdulla, hobej ſ Deſchanka; Friedrich Roack ſ Mariu Zahu, hobej ſ Schkodowa. 3. olt. Mertyn Suſhovk ſ Hedwig Röke, hobej ſ Strobiz; 5. olt. Friedrich Fischer ſ Bielefelda ſ Lisiu Voos ſ Strobiz; 16. olt. Hermann Roſſia ſ Lisiu Melcher, hobej ſ Strobiz; 21. olt. Friedrich Lappka ſ Aliu Paulinu Schuppan, hobej ſ Strobiz; 29. olt. Hermann Baſtert ſ Dorotheu Bauche, hobej ſ Strobiz. "Ja pak a moj domi zomej tomu ſneſu klužysch." Josua 24, 15.

Sameli ſu: Depſku 2. olt. Anna Krautzig, žona budára Christian Krautzig, 56 let ſt. Wo huftróweſte ſu te ſwoje pſchoſyli, ale Bože myſli ſebe jich myſli. Niž aby jo ſte ſ teju žonu a moterku měniſ; wele kſchafnejo tu pſchoſbu dopoſniſ. Niúerne ſtowe jo jej daſ, wona jo we měre hujſchla. A woſtaňo weto tym ſwojim, zož jo byla, tomu mužoju ta žona, kenz joko vſchewožila jo na joko drogač, tym ſiſcham ta moterka, kenz jich ſtavne napomina: Byž wérnu a ſazarž ſe pſchawé! Wezej ako na nu ſpominasch bužoſcho, tak wele wězej bužo waſcho žyvěne žognowasch. Strobizach 7. olt. Gottlieb Melcher, 63 let ſt. Šawolaj thch želaſcherow a daſ jim to myto, tak groniſhho ten kněs teje winize k ſwojemu haſtojniku. Želaſchere we Božej winizy ſmy ſchytne. A to jo naſcho nejuvožebnějſche želo, aby ſebe poſklady ſklaſali, kenz daniž mole, daniž ſars uſkase. Chtož to zyniſ jo, bužo to gnadne myto doſtaſch: Bož nutſch do twojego ſenja wjaſela! Depſku 2. olt. Marie Hobracht, 3 ſera ſt. Dygato ſmy pſchoſyli, aby Bog ſe ſmilisch kſchel nad tom žořežku, kenz wezej ſemějaſcho daniž nana daniž moterku. To jo won zyniſ. My derbimy groniſh: Tomu žořežku jo ten kſabel na to nejlubožnějſche padnul, jomu jo rědne derbſtwo hordowało. Chmelowe 3. olt. Kurt Paul Franz Krohnsfeldt, 3 mi. ſt.; 9. olt. Frieda Katharina Margarete Raſch, 10 mi. ſt.; 17. olt. Richard Krautzig, 6 mi. ſt.; Saspač 19. olt. Friedrich Kožan, 2 leſche ſt.; Maiberqu 20. olt. Marie Šuba, 2 mi. ſt.; Strobizach 14. olt. Willi Hanschlaž, 5 mi. ſt.; 9. olt. Helene Nidcl, 5 let ſt.; 16. olt. Richard Roack, 9 mi. ſt. Rědne běſho we domě ſtarejscheju, ale we togo Woſchza domě jo rědnej; ſtarejscheju luboſcž měnaſcho jo deſe, gdyž ſwojo gole how hoſchowasch kſchafne, ale togo Woſchza luboſcž měnaſcho jo lepěj, gdyž to gole k ſebe jo ſchegnuſa. Bož ſgubeſte ſa ſtarejschych jo, jo ſa to gole dobyſche. Pla ſtarejschych hutſchobu ſu te ſiſchek ſužnuli a pla Woſchzofeje hutſchobu wotzuſcheli. Nět zaſkaju na ten ſeň, zož thch ſwojich ſ wjaſelim powitaſch budu, aby ſ uimi nimerne ſwějane woſtali. Strobizach 5. olt. Otto Emil Franz Raifer, 9 let ſt. ſtarejschec ſe nažejaschec, až dejaschec pſchiberaſch kaž na ſtarſtwu tak na mudroſczi, jima k wjaſelu, ſebe ſamemu k chvalbe a Bogu k zeczi. Nět jo ta ſmiersch taku nažeju ſlaſyla. A weto dej rowno pſches tu ranu ſmiersch taku nažej ſe akle pſchawé dopoſniſh. To bužotej huſnaſch, gdyž jo ſaſej wižes hujſotej.

Wo ſaplaſcheſte Woſhadnika pſchožym hutſchobu!

S hutſchobnym poſtrowenim. Bieger, Pizański.

Wožadnik

Zerkwine poweszeži ſa dolno-lužyske ſerbſke wožadny.

Dezember.

Wožadnik pſchichada kuzdy mjaſez a plaschi na zele léto 60 př.
Staſach jen ſebe dejſch pla ſwojego kněja farára abo huzabnika.

1909.

God ny.

Kuzda mjaſta ſwoju ſčaſčku ma,
Węſte drogi wedu do města,
Broſki ſe mjas ſagonami wiju,
Pſches morjo ſe drogi huſlěziju,
Ale něj na ſemi ſjawjona
Nizi žedna droga do něbja?

Nephataj we prochu vokladow,
Niz we darach ſkownych pozynkow,
Lez tež woni k ſtatkom roſkvetu —
Huſkej ſenje ſaſzej roſpadnu.
Fadno měſtko jan jo huſwolone,
Bož jo něbja bylo roſyňone.

Zož ſe we ſuni něga wiželo,
Bethlehemie jo ſe ſjawiko:
Hov bu jaſter k něbju huſtawjony
A mot janželikow hoſpajzony,
Kenž ſu i něbja dokoj ſtupali
A ſchog živa živ hov chwalili.

Bož ſynaſchku bu hov narožony,
Abi ty a ja byl wiñožony;
Hov jo měſtko ſbožneg ſtupania
Po rěmjoſach wery do něbja!

M. Roſh.

Boženje staremu lětu.

Ten ſwět jo jano nozninga, zož ſwoj paž wotyložyjoch a ſe ſeblazoch. Hov ſmy gofeži; na ſwětce ſamamy niz ako naſcho blido a naſcho ſpaňe, to bydlenie a to woftasche muſhym we tej niherneſczi pſtasch. Až tak jo, wižimy kuzdy ſen. Ten jaden ſupijo nutſch do ſwěta pſches ſwoj narod, ten drugi zo pſches tu ſmiersch ſaſej i nogo wen. Jaden zo bogatý, drugi chudý, jaden ſpoſojom, drugi ſiepoſojom ſvogo ſwěta. Och duſcha, myſli ſe na tu niherneſczi; poſezelscho tu duſchu tam, zož jo niher dete wam. Woſtan we měre, žywí ſe ako ſchecijan, žarž ſe delmasany, aby to niherne hoſtarne město namalaš.

Maržno a neſſabki možo twoj końz pſchis, pſcheto naſcho ſchělo jo brachna budka na poli. Take neſtoje na niher, woni ſpadaju, gdyž ſtare bywaju, abo wěſtch a wičat jich wotryjo. Och kał maržno, we někotarych hoſognuſchach, we por gožinkach jo naſcho žywene ſe minulo. We tej budze togo ſchěla pak bydli nežtertiň duch a duſcha, pſches Krista křeſci hukupjona a pſches ſw. ducha huſwetlona. Tu dej hoſtarnowasch, aby we gréchach ſe neſtaſyla a tu drogu k něbju neſgubila. Potom neſchkoži jej ta ſmiersch a lez teke ta budka hov ſe ſlamjo, ga wěmy, až twať wot Voga mamę, fotaraž niherna jo na něbju. Tam bužo kſchaſně byſch, tak wěſeže ako ten Kenž ſejo: Lej, ja huſynim ſchylko nowe. A Voga bužo podla nich bydlisch a woni budu joho lud a Voga ſam ſ nimi bužo jich Voga byſch. A Voga bužo wotřech ſchylkne Idy wot jich wožow a ta ſmiersch wězej něžo, daniž žaloſcž, daniž kſchit, daniž bol, pſcheto to prědne jo ſajſchko. Kſchaſně nažeja! Kſchaſně pothkoſ ſa ſchylknych drogoſtow pſches nowe lěto. Szy-liz jen ſapſchitel, ga wjaſzel ſe a ſpuſchczaj ſe na ſen a ſedaj jen ſebe weſeſch. Zo jo naſho žywene bžes nogo! Ale ſ nim we ruze Žo teke we nowem lěſche kaž do Jeruſalema, togo huſoſego města a Voga daj k takemu drogoſtowanu mě a tebe ſwojo žognowané!

Jeſuſowa rědnoſcž.

1. Rědny kněs Jeſu,
Kněžat nad ſchym ſwětu,
Bož ſyn a Marijn!

Tebe zu zefcijich,
Luboſez hoſtarečijich,
Mejhufchha krona huſtchobu.

2. Rědna jo gola,
Rědne ſu pola
We luboſinem naſetu!

Won jo rědneſch, ſchycne ſe minusch:
Hoſtarnoſcž jo pſchi Jeſuſu.

3. Mjaſez rědny jo,

Rědne tež ſkyžo,
Rědna ſela gwěſdžina.

Jeſuſ pak hycfchci
Kſchaſně ſe blyſchci,
Až ſe janželske ryſcharſtwa.

4. Rědne ſu ſtruže,
Rědneſchke luže,
Kenž we mlodnych lětač ſu.
Šehe budu ſginuſch,
Šchylkne ſe minusch:
Hoſtarnoſcž jo pſchi Jeſuſu.

5. Šcha ſemiska kſchaſnoscž,
Mejhufchha jaſnoſcž
Jano ſ tebe huſhada.
Nitog' na ſemi
Luboſez měſch dejmij
Až rědneſcheg Jeſuſa.

Sserbſke: F. Roſha.

Zijschowe spiwańska.

Gloss: Trarira, der Sommer der ist da!

Tra ri ram! Te gody te su tam!
Dajšho nam něto spiwaſč,
S wijselisim ſcho hužywaſč,
So, jo, jo, ten kvežen nět how jo!
Ei, ei, ei! Nam ſchale wele daj!
Janžele hobražuju,
Gaž ſiſči nozy ſpiju,
So, jo, jo, ga ſi jan ſpat rano!
Tra ri ram! Ten bom ſtoj žajtſha tam!
Taſ wele na ſirom wiſhy,
Už ſchykno wot ſiog blyſčecí!
So, jo, jo, Bog hobražijo ſcho!

Gaby ja ptaſčaſč był, a tež dwě ſchilde uſet,
Leſchesch ja ſchel.
Dokulž to námogu, dokulž to námogu,
Lud woſtaſč zu.
Janželik ſchel byſch ja, leſchesch ſchel do ſeria,
Tam ku Bogu.
Dokulž to námogu, dokulž to námogu,
How ſpiwaſč zu.

Ja ſom małe ſiſče na tom wěl'kem ſpěſčę,
Alle mojo wijseli jo žgan wělgin welske.
Ja mam jadnog nana a tež jadnu ſiſčę;
Tež mě wělgin lubej ſtej a ſe ſa mno ſtaratej.
Ja mam bratschi, ſotschi, dobre hujki, ſhoty,
A taſ wele ſnathch how, wele dobrých kumpanow.
Ja mam draſtwu, ſpižu, ſyme ſchopku ſchopku,
Wjazor phtam poſtolku, žajtſha ſi neje hujſenu.
Leſche ſe ſeleni blymusklo a bomki,
Ptaſčki rědne ſpiwaju, ſiſči bož gauňaj.
Gody hobražuju janžele na ſiebju,
Wijschy nowu draſtwu mam, po joja ſe hujegam.
Ja ſom małe ſiſče na tom wěl'kem ſpěſčę,
Alle Boža dobrota mě taſ gnadne hopleba.

Nězo wot godow.

Kaž druge ſweženie, wijschy ſi tym ſpotu ſi ſakom,
ſwětki, Jana, Maria, taſ maju teke gody ſkroje woſebne
nalogi a — ſwoju pſchiveru. ſsweta ſv. taſ groni
lud, jo ſiwna noz, ſchale možoſči taſ ſiſech a
naſgoniſč, zož hovazej zlowekam ſatavido je jo. We
mlogich ſtronach hulizuju ſtare luže, až we ſchichę
nozy ſa jadnu minutku ſchylka woda ſe do wina
pſchertiſenijo, až woda we tej nozy pozeſcia ſe ſa
zele leto ſefashijo a pſchichivo chorofci pomoga.
Jaden murski, taſ ſe hulizuo, nefschesch ſo ſa wěrno
měſč, žeho nozy dwanaſčich i ſtudni pozeſcia ſo
wodu a ſaſčo: „Woda dej mě wino ſasch!“ tam

blyſčaſčho ſlēs ſe glož: „A ja zu ſchi glowu braſčy
a pſchitym ſe jomu glowa wotry. Dalej jo ta pſch
wera daloko a ſchycroko, až te ſwěteta we ſwětej neſ
pojedaſč mogu. Jaden bur ſe nad tym ſmějaſčoj
Luže jomu ražichu, až dejal ſham ras na to pomarkowaſč.
Won žeho do grozi a blyſčaſčho tam, taſ jaden
wot ſwojich głowow i tomu drugemu ſaſčo: „Ten
tyžen ſmějomej hyscheſi nězo ſchězkego i želańu.“
„Kaſ to?“ wotgroni ten drugi, „naſhytne jo pſchichla
a woranu wězej niž nejo a dřewo ſa ſytle ſhm̄ ſe
južo nawoſylej.“ Ma to ſaſčo ten prědny: „Mo poň
dejſch wěžesč, až ten tyžen noju kněs humčo a potom
muſhmej joho ſchelo na kſartchob domjaſcž.“ Ma te
ſakſchika ten bur a padnu do ſezynka. Won pſchit
uſzechu joha do poſtale, tam ſchore a ſa týbi. Dny
věſtej ſiſčig, „přeſtej pſi ūliſtoſaſčig, ſu ſe ſoumu
ſtaſo běſčo.

Woſebne žiwy ſe ſtanu ſu godam teke nad ſchafim
ſelim. Jeſus Kriſtus jo to pſchawę ſwětlo a žywień
to naletó na ſwěſche, a gdyž won ſe narozijo, gos
wotzuſcheju teke te ſtruſki a to ſele ſe ſtwojego noznego
ſpaňa na chyku a chapiaju ſwisch. Taſ dej ſchylko
ſele, ako hobsym ſe piwnicy chowa, we ſchichę nozy
mjasy 11 a 12 hubijasch a ſchajzaſč. Gdyž ſeger 12
jo woſbil, du te kly ſaſej ſlēdſ a ſchym wěſčę ſi
rědneſčhe běchu, ſchym bogatſche budu na ſnowa te žiwy

How a tam tergaju ſeňſke a žoweža na 30. novembra
nozy hoſolo 12 wiſčnove galuſki a ſtajiu je doz
wody; potom ſwitu ſu godam a ſelenie ſe. Jaden
bom paſ muſh ſe pſcherej ſu godam we ſchep ſeleniſč
dejeſliz pſchawę gody byſch. To jo ten ſchickol
Woſkul pſchizo taſi nałog? Zo naſ dopomieſč naſ
te ſeleni galuſe tych paſmow, kotrež ten lud tomu
wimožnikoju na drogu pſcheczeraſčo? taſ aſ ſpiwamy:
„Twoj Žion ſeželo paſm na twoju drogu tam!“
Už ſchickol ſu godam ſe tym ſiſcham pſchine, to nejo
dalej ako niži 300 lět how. Taſi nałog paſ pſchizo
ſe starego tataňſkego zaſa, žož hoſolo togo zaſa te
ſtare Rímze ſwoje domy ſe ſchickolowymi galuſami
hupſchinchu i zescži ſwojego nejhufčego pſchiboga!
Alle tež taſi nałog na tataňſki zaſ ſlēdſ poſaſujoz
ten ſeleny bom jo nam ſchylkym luby ſe ſwojimi
hupſchinchymi ſwěžkami. Won jo ſa naſ ſa bilda togo
nowego žywieńa a ſwětla, kotrež wot woneje ſwěteje
nozy pla Betlehema ſchylknomu ſwětu ſe ſjawilo jo.
Ten bom, kenz teke ſytle, žož hovazej ſchylko uage
a humarke jo, ſwoju ſelenu draſtwu hobiaſhajo a taſ
bom togo žywieńa mjasy tymi humarlymi hugleſda, ten
dej naſ dopomieſč na ten bom togo žywieńa ako
něga we paradiſu ſtojal jo a pſcherej wot nowotki
nam we Kriſtuſu ſe dajo. A gdyž my taſe ſwětla

a žywieńe, ałko wot Jezuśa he sachopilo jo, do hutchobę wsejom, ga hordujom pſches to łaſi žywe bomy, kotrejż list nespriejo a kenz płody teje luboſczi a pſchawego kſcheczjiańskiego žywieńa pſchiuažo do niemnosczi.

Na godam we wojnie.

Na 24. dezembra 1870, we franzojskiej wojnie, hoblagnuču naſche wojaſi welite město Pariz. Jadna kumpanija Franzosařów lažaſčo wenze pſched městom, bližko pla tych naſchych, tak až wot hobeju bołonu to klaſſotańe tych weroſ a to kummandierowańe tych hufčkow i blyſchańu běſcho. Ndozy jo zaſtne marſnulo, milliony gwęſdłów blyſkotachu na niebju. Hołolo polnozy pſchobazčho mě, tak hulizowaſčho poſdzej jaden franzojski hufčk, jaden mojich pěchek, lez niebju na chylku wot ſwojego města mogał wotſtupiſ, a ja wízech, kaf won marſno kaž lažyžka na tu groblu leſeſcho, kuſt bliżej i tym Niemſkim ſtupi, tam po wojaſku ſwoju zescz hupoſa, a potom blyſchačmę ſjego i možnym gloſom naſch godowny fjarliž hufpiwaſch: „Seweta ſchtunda, kſcheczijany, jo nět tam, žož Božy syn i nam pſchiže.“ Take ſpiwanie na ſwetej nozy jo nam ſchylnym tu hutchobu gnulo a pla winika běſcho wěſcze równo tak. Pſcheto krotko ſatym aко naſch ſpiwar he ſaſej i nam roſchi, wízechym pſchuſkego běſchka, tak i teje groble hustupi, wot daloſa nam po wojaſku ſiwaſčho a na daloſem ſněgowem polu łaſam ſtojezy mjasy winkoſtwom a wojskowom, niemſku godownu ariju hufpiwa. Po zeſej ſmuſe ſluchaſčho ſchylnu, až fjarliž tu ſonzu běſcho a ten wojaſ ſwojo ſpiwanie i thmi ſłowami hobsamku: „Gody, gody ſhuderfano!“ Sa tym ten niemſki wojaſ he ſaſej minu.

To běſcho tež we ſchiczej nozy lěta 1870. We kſhaſnem kralojskem gródu franzojskich kralow pla Pariza jo welite gojačna (Lazarett) ſa niemſkich wojaſow pſchigotowana. Tam we tych daloſich rědných ſchpach wiše na ſloſchaných ſczenach kſchafrie bildy, teke jadna, na kotrejž naſcha kralowka Luisa, moterka krala Wilhelma wotmolowana jo, kaf negajſchnego kejzora Napoleona I. ſa ſwoj lud pſchuſky a pſched nim he poniza. Kowno pod teju bildu lažy pſchuſki landwehrman na chorej poſtoli. Pſched dwema dnoma jo granata jomu ruku ſratneńa huryla. Ako jago how doňaſeſchu, jo gojz głowu tſchepi a teke ten ſbiti wojaſ wě, wono žo na ſniuersch a tak rada kſchel hysčecji labowasch. Och we zuſte humřesč, žož doma tak gluzin ſy był, to ſchęźla kſchiza. Togo myſlenia du domoj, tam ſwēſte učto gody, kaf poſeda ta hutchoba ſa tymi ſwojimi, tej bělej wozy ženotej a pytatej po zeſej iſchpe, gledatej na te milne tužne hobližo teje kralowki na ſej bilze a i tych blędyh hufi pſchidu te ſłowa: „Anna,

ty moja luba žona, — wjaſhole, žognowane gody!“ Neměrnie drapjo a terga, pyta ta ruka po ſožyſcie, ras pſchima ſa tu ſeleſnu garni kſchizku, ako ten ktronpřez žińš žajtſha ſam tam ſzynil jo, ras po pſchimuo ſa ſenaglédneju paſteku. „Laſowasch, laſowasch, — moj godowny list!“ tak teſtne te ſhertne huſta. A ta ſmilna ſotčha, kotrej joko ſe ſczerpoſcziu hoplewa, ſaſuo jomu pſchej wot nowotki ten list. Ten ga jo to blędne hutchobě ſadnogo mrějuzege:

Nejlubſchý nano! Luby Bog jo nam zora bratschika hobražik, a won he węgin ſerjo. Mama lažy poſtoli a ja ſom zora ſe ſankami jěſdził. Pſchiz že ſtoro ſaſej domoj. My pſchobym togo lubego Boga ſuždy źeń a kužde žajtſho, až ſchi žedna kula ſetteſila a až nam wéle rědnego ſ Pariza ſobu pſchiuaſſ. My ſchi teke poſczelomu ſadnu ſchekowu gaſku wot naſchogo bomu a i tomu tſchi ſwězki. Te ſebe ſaſwěſch na ſwetu noz a jěſ teke ten papreńz, ako jen ſchi how ſobu dajom. Neměj mě ſa ſle, ja ſom mały kuſazk wotkuſył. Węzej ſiewem niž nowego. Ma kuždem rožku togo liſta jo jaden poſchf ſa tebe; jaden wotemno, jaden wot mamy, jaden wot Kathrinki, ta jo mě pla piſańa pomogala, a jaden wot togo malego bratschika, ten ſama hysčecji žednogo měna. Twoj luby Měrthy.

S pſchostym, welicimi piſmikami, kaž ſiſhi je naſtajaju, běſho ten liſt napiſany a ſpoſy wot blabeje ruki hysčecji nekotare ſmuſchki wot žony, lubi ſłowa wot poſedańa a hubojańa wo togo dobrego muža tam wenze we wojskowej tſchachosche. „Saſwěſch bom, ſwězki“, tak dajo ſlaby gloſ chorego he blyſchaſch. Ta ſotčha ſaſwěſchijo te tſchi ſwězki a žaržy tu ſeleni gaſku we ruze nad teju poſtoli. Kaf tej wozy togo mrějuzege he ſwěſchitej! Gluzne ſměwkoſtańka graju hołolo teju gubernu. „Wjaſhole gody, Anna, moja žona! — Rědne gody, — mojo gole, moje ſiſhi! Bom a ſwězki, — ja ſom doma, nět jo ſchylno dere.“ Te ſwězki ſu he poſlaſčka i gaſkowali, nekotre žagleze glicki ſchrikſu a wonaju a naſch dobrý luby wojaſ jo ſwoju blędnou woju hutoſowala.

Gdy muſhym he roſchis? Kaf dluſko ſmějov hysčecji gręčhysč? pſchafchafchho huknif ſwojego huzabuňka. Tak dluſko ako zoſč, jano hoberoſh he jaden źeń pſched twojeju ſniuerschu! Wjaſholi žeſtio ten młożeń ſwoju drogu; ale na ras roſchi he ſaſej a pſchafchafch: A gdy budu humřesč? To ſchi ſamgu groniſh, to godola dajom ſchi do rady, aby ſińša hysčecji i tym greschenim pſcheciaſ!

Starli wot hutchobě ſwym ſaſhet lci, ketryž až krotko pſched ſwojeju ſniuershu ſam ſebe a ſwojemu gręčhu ſlužył běſcho, ale hysčecji pſched ſwojemu ſonzu i huſnoſchu teje wěrnoſeſi pſchischt a tu gnatu Božu we Kriftuſu ſapſchiueſ běſcho, bu ras pſchafcham, iſt ſtary jo, a wotgroni: Dwie leſchi; pſcheto ten zaſ, žož i Bogom he žywili učiſtom, jo ſammo ſgubjony a ſgubjone lcta ſamgu lizyſch. Tam he alle mojo žywieńe ſachopijo, žož he roſchach, aby tomu žywemu Bogu ſlužył.

Zerlwine poweszej i Chojebusleje wożadł.

Weronaej 26. nov. Robert Theophil Graf s Rosaliu
Amalii Wittosch roż. Müller, hobej se Schłodowa.

Samréli ſu: Depſku 31. řkt. Anna Marie Luisje Šjoun, 2 mj. ſt.; 5. nov. Marie Grieß, 2 l. ſt.; Chmílové 4. nov. Anna Martha Frieda Stojan, 3 mj. ſt.; Schkodové 13. nov. Ernst Schnetka, 9 mj. ſt.; Rogenžu 14. nov. Pauline Lina Nižsche, 2 léčka ſt.; Saspač 20. nov. Gerhard Georg Rudolf Čunisch, 3 léta ſt. Staréjsche měříchu, až goletko jím to živene rosbogaschich dej, a nět běžho jím jano na krotki záž požýzone. Tich hutſchoba běžho polno ſhwétego wjaſela, ako do hobliza žymego goletka ras glédachu; a wona běžho polno gortejše boli, ako goletko nět humarka we kaſchcžu lažaſch nižechu. Alle Bog jo, ſenž dawa a běo; a kaž ſ dawanim tak zo teke ſ branim jano žognowaſch. Schkodové 14. nov. hudemá Marie Noack, rož. Noske, 77 let ſt. Zo moterka tým ſwojim jo, že huſnajo pſchawé, gdyž huižo. A také huſnasche goni potom ſtavnenemu žekownemu ſpominanu na ſchýlno žognowané, kotařež wot nieje jo pſchischtlo, a ſbužijo to ſhwéte požedáne, ſ nieju ras niúnerie ſwěſane hordowasch. Potom phtamy, zož gortejſach jo a něgubijomu ten ſebjaffi dom žedě ſ wozowu. Chmílové 9. nov. Karl Schammel, 68 let ſt. Ten kral pſchischtlo jo pſchischtlo a gronik: Nět kdy dlujko doſcz we zufbe był; nět vojž domoj, žož ſchýlka čaminoſcz a žaſoſcz konz ma. Pſcheto čtož how mě ſlužyl jo, dej ſemnu niúnerie žywý byſch. Rogenžu 18. nov. Karl August Schieske, 45 let ſt. Hyschcžer neběžho we starſtwu, žož złotwóſou ten wotpozynk žyhymy, hyschcžer ſeběžho jogo žélo nad ſwojimi dokoňowané. Wele nuse jo ſawostowit. Alle wěſcha ako ten pomožník nějo ta nusa žedne. Bog něphytujo naš hyschcžer naſčejše možn a něpožohjo wězej na naš ako naſcz možomu. Chyſchcžo troſchtne waſche staroſcži na Voga, won bužo ſa waſ ſe ſtarajch. Saspač 25. nov. Friedrich Berňa, 33 let ſt. S wělikim lutowanim jo jogo pſchewožku towarſtwo huſkužoných wojaſow a hognezeje hoborň, jo ta zela woſada. Perwej ſa žona chora, potom ſynk a naſledku won, a nad nim jo ta ſmierſch dobyka. Dýmoke ramy jo togo řeňa ruča bila; ale jogo ſlubení plaschi teke how: Ja ſom bił, ja zu ſaſej hupojiſch. Jano tu duſchu ſejčku ſ Vognu! Won nebužo wam brachowasch dasch daži na troſchtu daniž na pomožn. Naſledku mužy weto ſněſch: Togo řeňa rada jo živna, ale won ſchýlko deře huvežo. 27. nov. Martin Trippel, 40 let ſt. We juliju jo ta žona we Breslave humřela, a won něto doma pla ſotſche. Zíſhi nějſtej mělej. Tak ſtej nět ſaſej ſwěſanej we tom ſebjaffem woſchzoyjskem domic, kotařež naſch pſchawý dom jo, žož do niúnerosći nebužotej wězej želonej hordowasch.

Godh starkgo.

Tak by sazej k nam pschiſtko, ty Bože žiſhetko. Ssom na tebe začal ako male gole. Psiſteto gole žom se ſcherhmi loſzami. Och, byž witane, nebiaſke gole, lenž ſ twojima bytſhyma wožyma tu ſhaminu ſurawu roſhwěſlijosch, kotaraž how ſ doſku tých ſdow žednie ſe minusk hnozo.

Gręśk Hęćek siedzi pścji mojej hutſchobę a muſhym ſe
hubojaſč, až mogał siedzi wołkowęſčiſč. Ty pſciążoſč ſ domu,
žož niúnerne naletó jo; oč, Boże gole, ſak rědnie muſhy pſci
tebe doma byſč! Zefto hłyſčym jo ſněč wę mojej hutſchobę
ako ſwoniene a witane wot gořeſka. Potom ſčegno mě domoi,
a ako ſablužone gole wę ſhamnej nozy wošam a pytam tu
drogu k Božym hobydleňam.

Hulizuj nět, hulizuj, ty hravého počesť něbja, zo žny
Woſchž, ten něbjaſti ſeněs? Mlogeřas ſe hubojm, až mo-
naš ſabuſch; pſčeto kaž ſcheni ſklyiza pſched ſérvedrom
to dobre na ſemi ſe minusch. Gaby tu, lube Bože jiſteň
zelo ſahej ſ nam nepřichýško, ta droga wot ſemje ſ něbju
ſe ſgubifa.

U ja mam požeganje sa poivescju wot gocejka, zo schodit te swérne, kenz naš spuszcziли бы, tam žělaju we lanze tří nímernejše lubočcji. Moja swérna moterka; psched dlužtum lětami južor jo hujschla. Dere běscho flépa, weto niejo, wem, wot drogi wotbukžika! Kaf že jej žo? spiva hysčec te rědne fjarlige? Kaf že te janžele dere wjaſe! Kaf rědne běscho, gdžž wona hulizowaka a spivała jo. Sswojo wjaſoče spivanie a hulizowane ga niejo hama hysčala, dokud gļučha běscho. Kaf gluzna dere jo nět! Groni jej, až semi nět žiſčow lube žiſčetka ma; težame, kotařez žiſč o Bože gole, twoj žwetsky bom hobspiwaju. U gron moterze, my dajomu jej wele dobrego pſčipowězefch!

ſmakał, tak luboſzna ako janęſ; niebuſzcz węriſt, až na ſem
jo rožona. We mani tych nejzyczeſzcznych a nejbozneſzcznych
jo į namalańu. Ty ſe požmęſtñoſt, Bože žiſtelo, tak
ju wiżeſ we běkje dracę. Hoblizo tak luboſzne, wožy ſai
milnej, luboſzcz į mužoju a žiſčam ſwēſti ſe węſcę hýſtčec
ſi reju. S takim požedaním děre zaſa na naš. Pſtcheto potom
akle, gdžž muž a žiſči pla ſie ſu, zo połneje ſbožnoſteſ
ſe wjaſzelich.

Wona żeniąka, moja lubie zjîchętko, gdyż domoj ze roszczeniem
bużo schi puchaczką se skichym pożmęskowanym, tak będzie, at
ten godowony bom by stajik do horyfikującego domu wiażekolym
zjîcham? Och groń jei, tak rędnie we mśodnych hutachobach
naju-tak rano spreta głuka sażej roślwiścio. A groń jei
tak gluzny ja bom we tych małych, a tak stawnie ze je
żekuju. — A wot tego, tak hyszczer zelo płakaś mużym
pożoł teje lubości, wot tego niegroń jei niz.

Nascho kscheszijanstwo niejed byſch kaž polny mjaſezſ
kotryž ſuždy žen menſchy, ale kaž ten nowy mjaſezſ, kotryž
ſuždy žen wětſchy bywa. — Ten zaž naſho naſcho žywien
po kſchidoma k rowu. Daſchi jěmę abo pijomę, ten zaž
ženo; daſchi ſpimę abo waſhijomę, ten zaž ženo; daſchi
hejzimę abo lažymę, ten zaž ženo. Ga muſzymi ten žinħajſchini
žen, to „něto“ ſ hohyma rukoma ſapſchinielč. 2. Korinth. 6, 2.
— Salomo piſcho: „Sše narozíſch ma hwoj zaſ“, ale won
niegroni: „Sše žywíſch ma hwoj zaſ.“ Dla zoga niz? Oči
naſho žywienie tak marħno hubeqa, až raſka toqo mēra „zaſ“
dostojne njei. — Tak ako hweżka mřeſch chopijo, gaž be ſa
ħwewčijo, tak jo teke ta předna minutka naſchogo žywienia tu
předna minuta naſchogo mřeſča. — Niz jano ſpuſtzejju
naſ te dobydki abo my ſpuſtzejjomę te dobydki. Togodla
nějarž be ſa to ſachadne! — Kſcheszijan něhumiro, jano
jogo nufa humiro.

Psichožym, aby Wožadník teď ve novém letu řešoval a drugých k řešování nabílí.

Schytnym żognowane kweżenie!

Š h u t s h o b n y m p o s t r o w e n i m . B i e g e r , P i z a n s k i .

